

Zezi tuntuɓna bam
ṬṬUḤA Ṭoɓo
Zezi tuntuɓna bam Ṭṭuɓna
Ṭoɓo kum na bri dibam kulɓ
tun mu tuntu

Luki pɔpɔni twaanu tile mu. Dayigə ɓoɓo kum mu yi «We taani dilu Luki na pɔpɔni tin». Ku bri Zezi na ki te yi o ɓoɓo kulɓ luɓu baɓa ni tin. Ṭṭuɓna Ṭoɓo kum nan bri wəənu tilu na kia, Zezi na diini We soɓo tin kwaga ni tin mu. O karabiə daa ba na-o di yiə, Zezi nan wu ba tee ni di We Joro kum o na tuɓi ba tee ni tin, yi We Joro kum kuntu mu pe Zezi kɔgɔ kum dam, si ku jagi ku yi je maama.

Luki titi dɛɛn tɔgi di Pooli o tuɓi We ṭṭuɓna yam (Ṭṭuɓna Ṭoɓo 16:10).

Ṭoɓo kum bri ni, Pantikoti de dum ni We Joro kum tu di dam mu Zezi karabiə bam baɓa ni ku pa Zezi kɔgɔ kum puli Zeruzalem ni (pɔɔrum 1-7).

Zezi kwərə kam laan ma jagi ka yi Zude di Samari luɓu kum maama (pɔɔrum 8-12).

Zezi tuntuɓnu Pooli di Zezi karabiə badaara laan ma vu ba yi tunti dilu na kaagi na-fara bam tin, yi ba vu ba yi tu-kamunu kulɓ yiri na yi Rom tin, ba tooɓi Zezi kwər-ywəɓə kam, yi dwi-gɛ tiinə balu maama na ki ba wu-didba di Zezi tin di na We Joro kum dam (pɔɔrum 13-28).

Zezi kɔgɔ kum ne cam di yaara zanzan. We Joro kum nan zəni-ba, ku bri-ba ba na wó ki te,

yɪ kʊ guli-ba Zezi na yɪ wʊlʊ, dɪ o na kɪ kʊlʊ, dɪ o na ŋɔɔnɪ kʊlʊ tɪn.

Wəənu tɪlʊ maama na pʊpʊnɪ Tɪtʊŋa Tɔno kʊm wʊnɪ tɪn brɪ nɪ, Wɛ nɔɔna bam maŋɪ sɪ ba tɔɔlɪ Zezi Krisi kwərə kam mʊ, sɪ kʊ yɪ lʊgʊ baŋa je maama.

Zezi na kɪ kʊlʊ yɪ o laan joori Wɛ-sɔŋɔ tɪn

¹ A cilonɔ Teofili, a maŋɪ a da yigə a pʊpʊnɪ tɔno a pa nmʊ. Tɔno kʊm kʊntʊ wʊnɪ mʊ a pʊpʊnɪ wəənu tɪlʊ maama Zezi dɛɛn na kɪ tɪn, yɪ a kwəri a pʊpʊnɪ o na yəni o brɪ nɔɔna te tɪn, kʊ na sɪŋɪ maŋa kalʊ o na puli o tɪtʊŋa yam

² sɪ kʊ vʊ kʊ yɪ dɛ dɪm Wɛ na kwe-o Dɪ ja di Dɪ sɔŋɔ tɪn. Kʊ na wʊ loori sɪ o di Wɛ-sɔŋɔ kʊntʊ tɪn, o laan ma brɪ o tɪntʊŋna balʊ o na kuri tɪn dɪ Wɛ Joro dam, yɪ o brɪ-ba ba na maŋɪ sɪ ba kɪ kʊlʊ tɪn.

³ O tʊbɪnɪ dɪm kwaga nɪ o ma joori o ba o brɪ o tɪtɪ o nɔɔna bam tee nɪ kuni zanzan, sɪ kʊ brɪ-ba lanyɪranɪ nɪ o sɪnɪ o bi o yagɪ tʊbɪnɪ. O dɛɛn brɪ o tɪtɪ o tɪntʊŋna bam da fiinna mʊ, yɪ o ŋɔɔnɪ Wɛ paari dɪm taanɪ o brɪ-ba.

⁴ Dɛ didwɪ Zezi na wɔra o brɪ-ba kʊntʊ tɪn, o ma kaanɪ-ba o wɪ, ba yɪ zanɪ ba nuŋi Zeruzalem wʊnɪ, sɪ ba taa cəgi wʊlʊ wʊm o Ko na goni ni sɪ o ba ba te tɪn, nɪ o na maŋɪ o ta dɪ ba te tɪn.

⁵ Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Zan dɛɛn yəni o miisi nɔɔna na wʊnɪ mʊ, da finfin nan na wəli da, Wɛ wʊ miisi abam Dɪ Joro kʊm wʊnɪ.»

⁶ Zezi dɪ o tɪntʊŋna bam dɛɛn na kikili daanɪ kʊntʊ tɪn, ba ma bwe-o ba wɪ: «Dɪbam Yuutu,

ku yɪ lele kɔntʊ mʊ n lagɪ n pa dɪbam Yisurayeli tiinə bam joori dɪ di paaru na?»

⁷ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ daɪ sɪ abam lwarɪ maŋa kalʊ Wɛ na li dɪdaani Dɪ tɪtɪ ni sɪ wəənu tɪntʊ kɪ tɪn.

⁸ Wɛ Joro kɔm nan wɔ ba abam yuu ni ku pa á jɔŋi dam dɪlʊ na nuŋi Wɛ tee ni tɪn. Abam laan wɔ ji a maana tiinə sɪ á brɪ nɔɔna amʊ cɪga kam je maama ni, ku na sɪŋɪ dɪ Zeruzalem dɪ Zude dɪ Samari tɪnɪ dɪm maama, dɪ lɔgʊ baŋa je maama ni.»

⁹ Zezi dɛɛn na ŋɔɔni kɔntʊ dɪ ba o ti tɪn, o ma zaŋɪ o maa diini Wɛ-sɔŋɔ, yɪ ba zɪgɪ ba nii-o. Kunkwəənu ma ba tɪ kwəl-o ku pa ba daa warɪ ba na-o.

¹⁰ O na maa diini kɔntʊ tɪn, ba daa ta ma kwəni ba nii wɛyuu ni. Ba na zɪgɪ ba nii kɔntʊ tɪn, nɔɔna bale ma da ba ba ba zɪgɪ ba tee ni. Ba zʊ gwar-pwəənu mʊ.

¹¹ Ba ma ta dɪ ba ba wɪ: «Galile tiinə-ba, bɛɛ mʊ yɪ á zɪgɪ yoba á kwəni á nii wɛɛni? Abam na nɛ kulʊ tɪn, ku yɪ Wɛ mʊ kwe Zezi Dɪ ja di Dɪ sɔŋɔ. Wɔntʊ tɪtɪ nan ta wɔ joori o ba kɔntʊ doŋ, ni abam na nɛ-o o na maa diini te tɪn.»

¹² Zezi tɪntʊŋna bam laan ma zɪgɪ piu kɔm ba ya na wɔ ku yuu ni tɪn, ba joori ba vu Zeruzalem tɪv kɔm wɔ. Piu kɔm kɔntʊ yɪrɪ mʊ Olivi piu, yɪ ku batwarɪ dɪdaani tɪv kɔm nɪnɛni kilometri dɪdɪva.

¹³ Ba ma vu ba zʊ tɪv kɔm ba ke ba vu sɔŋɔ kulʊ ba na maŋɪ ba zʊɔrɪ da tɪn, ba di wɛyuu digə kam. Nɔɔna bam kɔntʊ yɪ Pɪyɛrɪ dɪ Zan dɪ Zakɪ dɪ Andre, ku wəli dɪ Filipi dɪ Toma, dɪdaani Batelemi dɪ Matiyu, ku wəli dɪ Zakɪ wɔlʊ na yɪ

Alifti bu tɪn, dɪ Simɔn wɔlɔ na yɪ Zelotɪ nɔɔna bam wɔ nɔɔnɔ tɪn, dɪdaani Zudasɪ wɔlɔ na yɪ Zakɪ bu tɪn.

¹⁴ Maŋa maama bantɔ dɛɛn yɔni ba wɔ daani dɪ wɔbɔŋ-dɪdwi mɔ, yɪ ba warɪ Wɛ. Kaana badonnɔ dɪdaani Zezi nu Mari dɪ Zezi nyaana dɪ tɔɔɪ ba wɔra dɪ ba.

Ba na kuri nɔɔnɔ wɔdɔŋ sɪ o lɔni Zudasɪ yuu ni te tɪn

¹⁵ Dɛ dɪdwi balɔ maama na yɪ ko-biɔ Zezi ŋwaani tɪn ma kikili daani jɛgɔ dɪdɔa, ba yɪ ni nɔɔna bi dɪ fiinle (120). Ba na wɔra kɔntɔ tɪn, Pɪyɛɛɪ ma zaŋɪ ba wɔni o zɪɔ wɛɛni sɪ o ŋɔɔni.

¹⁶ O maa wɪ: «A ko-biɔ-ba, kɔ na yɪ Zudasɪ wɔlɔ na brɪ Zezi dɔna bam cwɛŋɔ sɪ ba ja-o tɪn, Wɛ Joro kɔm dɛɛn maŋɪ kɔ pa Pɛ Davidi ŋɔɔni wɔntɔ taani faŋa faŋa. Kulɔ na pɔpɔni kɔ tiŋi Wɛ tɔnɔ kɔm wɔni wɔntɔ ŋwaani tɪn mɔ maŋɪ sɪ kɔ ba kɔ kɪ.

¹⁷ Zudasɪ dɛɛn tɔɔɪ o wɔ dɪbam kɔɔɔ kɔm wɔni mɔ, yɪ o tɔɔɪ o tɔŋɪ Wɛ tituŋa yam.»

¹⁸ Zudasɪ na kɪ te tɪn, o dɛɛn kwe sɛbu kulɔ o na jɔni o kɛm-balɔɔ kɔm baŋa ni tɪn o ma yɛɔi tɪga mɔ. O daari o tɔ tɪga ni o tɪ. O pugɔ ma baɔi yɪ o lɔrɔ pi tɪ nuŋi.

¹⁹ Nɔɔna balɔ maama na zɔurɪ Zeruzalem ni tɪn ma ni kulɔ na kɪ-o tɪn, kɔntɔ ŋwaani mɔ ba bɛŋi tɪga kam kɔntɔ ni Akɪlɪdama dɪ ba titɪ taani. Kɔ kuri mɔ Jana tɪga.

²⁰ Pɪyɛɛɪ ta ma ta o wɪ: «Kɔ nan pɔpɔni Wɛ lɛŋ-ŋwi tɔnɔ kɔm wɔni kɔ wɪ:

«Wɛ wɔ pa wɔntɔ sɔŋɔ kɔm ba kɔ cɔɔɪ, sɪ nɔɔn-nɔɔnɔ daa yɪ daari kɔ wɔni.»

Ku daa ta puɔɔni ku wɪ:

«Wɛ wɔ pa noɔno wɔdon lani wuntu yuu ni o taa tɔŋi o tituŋa yam.»

21-22 Ku nan maŋi si noɔno wɛli dɔbam Zezi tintuŋna bam wɔni o ji maana tu, si o taa ŋɔɔni dɔ Yuutu Zezi cɔga kam di o na bi o yagi tɔɔni te tin. Kuntu tu nan maŋi si o taa yi wɔɔ dɛen na tɔgi o wɔ dɔbam kɔgɔ kɔm wɔni maŋa maama dɔ Yuutu Zezi dɛen na tɔgi di dɔbam o beeri tin mu, ku siŋi maŋa kam Zan na miisi Zezi na wɔni tin, si ku vu ku yi maŋa kam Zezi na yagi dɔbam te yi o di Wɛ-soŋɔ tin.»

23 Pɔyɛɛri na tagi kuntu o ti tin, ba ma li noɔna bale. Didɔa mu yi Zuzɛfu wɔɔ ba na bɛ ni Basaba yi ba daa ta bɛ-o ni Zusitu tin. Wɔdon wɔm maa yi Matiasɪ.

24 Ba laan ma loori Wɛ ba wɪ: «Dɔ Yuutu, nmu maŋi n ye noɔno maama wɔɔɔna na yi te tin. Kuntu ŋwaanɪ dɔ loori nmu tee ni si n bri dɔbam noɔna bantɔ bale wɔni nmu na kuri wɔɔ si o ji nmu tintuŋno tin,

25 si o taa tɔŋi tituŋa yalɔ Zudasɪ na kwe o yagi yi o daari o vu o na maŋi si o vu mɛ tin.»

26 Ba na loori Wɛ ba ti tin, ba ma ta jɔɔ si ba kuri noɔna bale bam kuntu wɔni. Ba na tagi ba kuri wɔɔ tin mu yi Matiasɪ. Ba laan ma pa o tɔgi o yi Zezi tintuŋno o wɛli ba fugɔ-didɔa kam wɔni.

2

Wɛ Joro kɔm na tu ku zani Zezi karabiɔ bam te tin

¹ Dɛ dɪm Zwifə bam na yəni ba di ba candiə kalɔ yɪri na yɪ Pantikoti tɪn ma ba ka yɪ. Zezi karabiə bam maama maa wɔ daanɪ jəgə dɪdɔa.

² Sɔɔ ma da kɔ nuŋi weyuu nɪ nɪnɛnɪ vu-dɪv na fufugi te tɪn. Sɔŋɔ kɔm ba na je kɔ wɔnɪ tɪn maama ma su dɪ sɔɔ kɔm kɔntɔ.

³ Ba ma na wəənu nɪ min-vwɪ te, yɪ tɪ pwe pwe tɪ jəni ba dɪdɔa dɪdɔa yuu nɪ.

⁴ Wɛ Joro kɔm ma ba ba maama tee nɪ dɪ dam, yɪ ba sɪŋɪ sɪ ba taa ŋɔɔnɪ taana dwi dwi, nɪnɛnɪ Wɛ Joro kɔm na pɛ-ba dam sɪ ba ŋɔɔnɪ taanɪ dɪv tɪn.

⁵ Kantɔ maŋa kam nɪ, Zwifə zanzan dɛɛn mu tu ba wɔ tɪv kɔm nɪ. Ba maa yɪ balɔ na kwari Wɛ lanyiranɪ tɪn, yɪ ba nuŋi je maama mu lɔgɔ baŋa nɪ.

⁶ Balɔ na wɔra tɪn dɛɛn ma ni sɔɔ kɔm na kɪ te tɪn, yɪ kɔgɔ zanzan laan ma ba kɔ la daanɪ jəgə kam nɪ. Ba ma ni Zezi karabiə bam na zɪgɪ ba ŋɔɔnɪ taana dwi dwi. Kɔ ma sɔ-ba, bɛŋwaanɪ ba maama dɛɛn ni Zezi karabiə bam na ŋɔɔnɪ ba dɪdɔa dɪdɔa dwi taanɪ.

⁷ Ba yɪra ma sɔɔri yɪ kɔ kɪ-ba yəəu. Ba ma ta ba wɪ: «Nii, bantɔ maama yɪ Galile tiinə mu, yɪ ba zɪgɪ ba ŋɔɔnɪ taana yantɔ doŋ.

⁸ Kɔ nan kɪ ta mu yɪ dɪbam maama ni ba na ŋɔɔnɪ dɪbam dɪdɔa dɪdɔa dwi taanɪ?

⁹ Dɪbam nuŋi je dwi təri təri mu. Dɪbam badonnə nuŋi Parɪtɪ dɪ Meedi dɪ Elam, kɔ wəli dɪ Mesopotami dɪ Zude dɪ Kapadɔsɪ, dɪdaanɪ Pɔn dɪ Azi tɪnɪ dɪm maama.

¹⁰ Dɪ badonnə dɪ ma nuŋi Friizi dɪ Pamfili dɪ Ezipi dɪ Liibi tɪnɪ dɪv na batwari dɪ Sirɛnɪ tɪn. Dɪ badonnə maa nuŋi Rom.

¹¹ Dɔbam yɛ Zwifə mu, ku wəli dɛ dwi-ge tiinə balu na tɔgi cullu tɔlu Wɛ na pɛ dɔbam Zwifə bam tin. Dɔbam badonnə maa nunji Kretɛ dɛ Arabi. Dɛ kuntu dɛ, dɔbam maama nan ta ni ba na maɪ dɔbam didɔba didɔba dwi taanɪ ba ŋɔɔnɪ wo-kamunnu tɔlu Wɛ na ki tin.»

¹² Nɔɔna bam na yɛ yəəu yɛ ba wɔbɔŋa vugimi daanɪ kuntu tin, ba maa bwe daanɪ ba wɪ: «Kəm dɪntu kuri mu bɛɛ?»

¹³ Ba badaara laan maa jɪgi Zezi tintɔŋna bam ba mwana, yɛ ba tɛ ba wɪ: «Nɔɔna bantɔ nyɔgi sana mu ba su.»

Pɪyɛɛɪ na tɔɔli Wɛ kwərə Pantikoti de ni te tin

¹⁴ Pɪyɛɛɪ laan ma zanɪ wɛɛnɪ didaanɪ o donnə fugə-didɔba kam. O ma ŋɔɔnɪ dɛ kwərə-dɪa o ta dɛ nɔn-kɔgɔ kum o wɪ: «A badonnə-ba, Zwifə-ba dɛ abam balu maama na zɔɔrɪ Zeruzalem ni tin, cəgi-na sɪ a ta kəm dɪntu kuri a brɪ abam.

¹⁵ Abam na bɔŋɪ ni nɔɔna bantɔ nyɔgi sana mu ba su tin, ku nan daɪ kuntu. Ku daa ta yɛ tititɪ mu, wɪa ta wɔ bɪgi sɪ ba nyɔ sana.

¹⁶ Ku nan yɛ kulɔ Wɛ nijonnu Zɔwɛli dɛɛn na ŋɔɔnɪ ku taanɪ tin mu.

¹⁷ O tagɪ sɪ Baŋa-Wɛ wɪ:

«Lɔgɔ tiim maŋa na yiə,

amɔ wɔ pwəri a Joro kum sɪ ku taa wɔ nabiinə maama tee ni.

Kuntu nan wɔ pa abam biə dɛ á bukwa ŋɔɔnɪ amɔ yiyiu-ŋwɛ.

Aá pa abam nɔn-dɔnnɔ na vurum,
ku daari sɪ á nankwɪn dwe dɪndwɪa.

¹⁸ Ku yɛ cɪga sɪ da yam kuntu ni,
ku na yɛ a tintɔŋ-baara dɛ kaana dɛ,

aá p̄wəri a Joro k̄um a pa ba maama,
sɪ ba ŋɔɔni am̄u yiyiu-ŋwɛ.

19 A ta wó pa wo-kɪnkagɪla taa kɪ wɛyuu ni,
yɪ a daari a kɪ wəənu tɪlɔ na brɪ a dam tɪn tɪga
baŋa ni.

Kantɔ maŋa kam ni jana wó ta wɔra dɪ mini dɪ
nyɔa kalɔ na tiini ka zwərə tɪn.

20 Wɪa kam wó ji lim, yɪ cana kam dɪ wó ji
nasɔŋɔ ni jana te,

kɔ na wó loori sɪ am̄u Baŋa-Wɛ sariya dɛ
kamunu kulɔ na jɪgɪ zulə ba dɪ yi tɪn.

21 Dɛ dɪm k̄untɔ ni,

wɔlɔ maama na wó bəŋi dí Yuutu yɪrɪ o ma loori
zənə tɪn,

oó na vrɪm.>

22 A badonnə Yisɪrayɛli tiinə-ba, cəgi-na a na
lagɪ a ta kulɔ tɪn. A lagɪ a ta Zezi wɔlɔ na yɪ
Nazareti tu tɪn taani m̄u a brɪ abam. Baŋa-Wɛ
tagɪ wɔntɔ ŋwaani m̄u Dɪ kɪ wo-kamunnu dɪ wo-
kɪnkagɪla dɪ wəənu tɪlɔ na brɪ Dɪ dam tɪn, sɪ kɔ
brɪ abam ni o sɪni o nuŋi wɔm Baŋa-Wɛ te m̄u.
Abam tɪti maŋi á ye k̄untɔ, bɛŋwaani wəənu tɪm
k̄untɔ maŋi tɪ kɪ abam tɪtari ni.

23 Wɛ maŋi Dɪ ye kɔ na wó ta yɪ te tɪn. Dɪ dɛɛn
ma li wɔbɔŋa sɪ abam ja Zezi á kɪ nɔn-balwaarɔ
jɪŋa ni, sɪ ba pa-o tɔɔn-dagara baŋa ni. A kɪ
k̄untɔ m̄u á ma á gɔ-o.

24 Wɛ nan m̄u bi-o Dɪ pa o yagɪ tɔɔni. Dɪ ma
jɔŋ-o tɔɔni yaara yam wɔni Dɪ yagɪ. Bɛŋwaani
tɔɔni dɛɛn wɔ wantɪ dɪ cəŋ-o dɪ yagɪ yibeeli dɪm
wɔni.

25 Faŋa faŋa tɪn, Pɛ Davidi dɛɛn tagɪ wɔntɔ
taani o wɪ:

◁A nai a Yuutu Wε a yigə ni maŋa maama.

Dɪ wɔ a jazim ni,
sɪ Dɪ zəni-nɪ sɪ a yɪ tɔ.

²⁶ Mɔ kɔ kuri a jɪgɪ wɔpɔlo lanyɪranɪ,
yɪ a ni-taanɪ dɪ jɪgɪ ywəəni.

Dɪ a yɪra bwəni dɪm maama
a nan ta jɪgɪ tɪna nmɔ Wε tee ni.

²⁷ Bɛŋwaanɪ, a na tɪga,

nmɔ Baŋa-Wε bá yagɪ-nɪ sɪ a maŋɪ curu ni.

Nmɔ bá sɛ sɪ n tɪtɪ Wɔ-pɔŋɔ Tu wɔm yɪra pɔ.

²⁸ Nmɔ pɛ a lwarɪ cwe sɪɔ na yɪ ŋwɪa cwe tɪn sɪ
a taa tɔga.

Nmɔ wó pa a na ywəəni zanzan nmɔ tee ni. >

²⁹ A ko-biə-ba, mɔ kɔɔɔ dɪbam nabaarɔ Davidi
dɛɛn na tagɪ tɪn. A nan lagɪ a ŋɔɔnɪ wɔntɔ taanɪ
mɔ jaja a bri abam ni o tɪga, yɪ ba kwe-o ba kɪ.
O yibeeli ta wɔra dɪ zɪm maama.

³⁰ O dɛɛn nan yɪ Wε niŋɔŋnu mɔ, yɪ o guli Wε
na goni ni Dɪ pa-o Dɪ wɪ, Dɪ wó pa o dwi tiinə
bam dɪdɔa zaŋɪ o di paarɪ o jəŋə kam je ni.

³¹ Davidi nan maŋɪ o da yigə o lwarɪ kɔɔɔ Wε
na wó kɪ tɪn. Kɔ yɪ Krisi wɔm Wε na tɔŋɪ tɪn
tɔɔnɪ biim wɔŋɔ mɔ o tagɪ o wɪ: <Wε wɔ sɛ sɪ
Dɪ yag-o curu ni. O yɪra yam dɪ nan wɔ pɔgɪ.>

³² Cɪga tɪn, Baŋa-Wε mɔ joori Dɪ pa Zezi wɔɔ
a ya na tagɪ tɪn ŋwɪa, yɪ dɪbam maama yɪ maana
tiinə dɪ bri nɔɔna cɪga kam kɔntɔ.

³³ Wε na bi-o tɪn, Dɪ zəŋ-o Dɪ jəni Dɪ jazim ni.
Zezi laan ma jɔŋɪ Wε Joro kɔm o Ko Wε tee ni,
ni Wε na maŋɪ Dɪ go ni sɪ Dɪ wó pa-o te tɪn, yɪ o
pwəri-kɔ dɪbam baŋa ni. Mɔ kɔɔɔ abam zɪm na
nai yɪ á kwəri á ni tɪn.

34 Kɔ daɪ Davidi tuti mu diini We-sonɔ. Wuntu nan tagi o wi:

‹Yuutu Baŋa-We tagi di a Yuutu DI wi:

Ba n jɔni a jazim ni,

35 si aá ki nmu dɔna maama n ne kuri ni, si n no-ba ni tɔga te.›

36 Kuntu tin, Yisɪrayeli dwi maama nan manɪ si ba lwarɪ lanyuranɪ ni, Zezi wɔlu abam na pagɪ tɔun-dagara baŋa ni á gu tin, ku yi wuntu titi nɔɔ mu We laan pe si o taa yi Krisi wɔm, yi o kwɛri o yi dibam Yuutu.›

37 Nɔɔna bam na ni Pɪyɛɛri na tagi kulɔ kuntu tin, ku ma tiini ku cɔgi ba wɔru zanzan. Ba ma bwe Pɪyɛɛri di Zezi tuntɔŋna badonnɔ bam ba wi: «Dí ko-biə-ba, dí nan wó ki ta mu?»

38 Pɪyɛɛri ma ləri-ba o wi: «Abam maama manɪ si á lɔni á wɔru á yagi kəm-balwaarɔ tum, si á daari á pa ba miisi abam na wɔni Zezi Krisi yiri ŋwaani, si We wó yagi á lwarim DI ma ce abam. We laan wó pa DI Joro kum taa wɔ abam tee ni.

39 Mu We na goni ni si DI ki te tin. DI goni ni dintɔ DI pa abam di á biə, ku wɛli di balɔ maama na baŋwe tin. Ku yi balɔ maama dibam Yuutu Baŋa-We na wó bɛŋi si ba taa tɔg-o tin mu.›

40 Pɪyɛɛri ma joori o fɔgi o ma bitari dwi dwi o bri-ba We cɔga kam, yi o kaani-ba o wi: «Se-na si Baŋa-We vri abam zum non-balwaarɔ tum titari ni.›

41 Nɔɔna bam zanzan ma se o taani dim, yi ba daari ba pa ba miisi-ba na wɔni We ŋwaani. De dim kuntu ni nɔɔna zanzan mu tu ba zu ba

wɛli Zezi karabiə kɔgɔ kum wɔni, ba yi nɪɛɛni nɔɔna murr-tɪtɔ (3.000) te.

⁴² Ba ma tiini ba kwaanɪ ba pa Zezi tɪntɔŋna bam bri-ba Wɛ cwəŋə kam. Ba maama maa wɛli daanɪ dɪ ni didɔa, yɪ ba kwəri ba tɔgɪ daanɪ ba di wɔdiu nɪ Zezi dɛɛn na fɔgɪ dɪpɛ dɪm o pa o karabiə bam yɪ ba di te tɪn. Ba ma kwəri ba tɔgɪ daanɪ ba warɪ Wɛ maŋa maama.

⁴³ Fɔɔni ma zɔ nɔɔna bam maama, bɛŋwaanɪ Wɛ dɛɛn pɛ Zezi tɪntɔŋna bam kɪ wo-kɪnkagɪla dɪ wəɛnu zanzan na bri Baŋa-Wɛ dam tɪn.

⁴⁴ Zezi karabiə bam maama dɛɛn yəni ba wɔ jəgə didɔa mɔ, yɪ wəɛnu tɪɔ ba na jɪgɪ tɪn yɪ ba maama nyɪm.

⁴⁵ Ba maa yəni ba kwe ba jɪjɪgɪrɔ dɪ ba zɪla ba yəgə, yɪ ba maŋɪ tɪ səbu kum ba pa daanɪ, kɔ maŋɪ nɪ nɔɔnɔ maama na lagɪ zənə te tɪn.

⁴⁶ Dɛ maama ba yəni ba la daanɪ Wɛ-di-kamunu kum wɔni. Ba ma tɔgɪ daanɪ ba di wɔdiu da sam nɪ, kɔ nyɪ dɪ Zezi dɛɛn na fɔgɪ dɪpɛ o pa karabiə bam te tɪn. Ba maa maŋɪ ba wɔdiiru ba pa daanɪ, yɪ ba jɪgɪ wɔpolo lanyɪranɪ dɪdaanɪ wɔbɔŋ-dɪdɔ.

⁴⁷ Ba maa zuli Wɛ maŋa maama, yɪ ba jɪgɪ zulə nɔɔna maama yibiyə nɪ. Dɛ maama dɪ Yuutu wɔm maa paɪ balɔ na nɛ vrɪm tɪn tui ba wɛli ba kɔgɔ kum wɔni.

3

Kɔɔ na nɛ yazurə Zezi dam ŋwaanɪ te tɪn

¹ Dɛ didɔtɪ mɔ Pɪyɛɛrɪ dɪ Zan dɛɛn zanɪ ba vu Wɛ-di-kamunu kum, maŋa kalɔ nɔɔna na yəni

ba ve ba warɪ Wɛ tɪn. Kɔ yɪ wɛ-gunim maŋa nɪ mɔ.

² Ba ma vu ba yi digə kam ni dɪɔ ba na bæ nɪ Ni-laa tɪn. Nɔɔnɔ wɔdɔŋ dɛɛn mɔ wɔra, o yɪ kɔɔ mɔ kɔ na puli o lɔra kam maŋa nɪ. O nɔɔna maa yəni ba zɪŋ-o ba vu ba jəni da dɛ maama, sɪ o taa loori səbiə nɔɔna balɔ na tui ba tɔɔi da ba zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔ tɪn tee nɪ.

³ Nɔɔnɔ wɔm ma na Pɪyɛɪɪ dɪ Zan na maa zɔɔrɪ Wɛ-digə kam. O ma loori-ba sɪ ba pa-o wɔŋo.

⁴ Ba ma nii-o ziin. Pɪyɛɪɪ laan ma ta dɪd-o o wɪ: «Nii dɪbam seeni.»

⁵ O ma sɪnɪ o nii-ba yɪ o jɪɔ tɪna sɪ baá pa-o wɔŋo.

⁶ Pɪyɛɪɪ ma ta dɪd-o o wɪ: «A ba jɪɔ səbu sɪ a pa-m. A nan wɔ pa nɔm a na jɪɔ kɔɔ tɪn. Dɪ Nazareti tu Zezi Krisi yɪɪ ŋwaantɪ, zaŋɪ n ta n veə.»

⁷ Pɪyɛɪɪ na tagɪ kɔntɔ tɪn, o laan ma ja o jazɪm o zən-o o pa o zaŋɪ wɛɛnɪ. O na zaŋɪ kɔntɔ bɪdwi baŋa nɪ tɪn, mɔ o nɛ sɪm dɪ o nakwəlu tɪm maama kɪ dam lanyɪranɪ.

⁸ Nɔɔnɔ wɔm ma faŋɪ wɛɛnɪ o joori o ba o cwi o nɛ baŋa nɪ yɪ o sɪŋɪ vəŋə. O ma tɔɔi-ba o zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔ. O maa veə yɪ o faŋa wɛɛnɪ yɪ o zuli Wɛ.

⁹ Nɔn-kɔɔ kɔm ma na o na veə yɪ o zuli Wɛ.

¹⁰ Ba ma lwarɪ nɪ nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ mɔ yɪ looru wɔɔ ya na je Wɛ-di-kamunu kɔm Ni-laa kɔm nɪ tɪn. Kɔ ma tiini kɔ sɔɔrɪ-ba, yɪ kɔ kɪ-ba yəu dɪ kɔɔ na kɪ tɪn.

Pɪyɛɪɪ na tɔɔli Wɛ kwərə Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ te tɪn

11 Nɔɔnɔ wum ma yɔɔri o mæli Pɩyɛɛri dɩ Zan. Nɔɔna bam maama maa yi yæu. Ba ma zaŋi ba duri ba vu ba te, kunkɔlɔ kulɔ na jigi pwɛŋɔ yi ba maa bɛ ni Salɔmɔn kunkɔlɔ tɩn ni.

12 Pɩyɛɛri na nɛ nɔɔna bam kuntu tɩn, o ma ta dɩ ba o wi: «A badonnɛ Yisɩrayeli tiinɛ-ba, bɛŋwaanɩ mu yi abam yi yæu dɩ kulɔ na ki tɩn? Bɛɛ mu yi abam yɔɔri á nii dɩbam kuntu? Abam buŋi si ku yi dɩbam titɩ dam mu pɛ o zaŋi o ve na? Á buŋi ni ku yi dɩbam na kwarɩ Wɛ lanyɩranɩ tɩn ŋwaanɩ mu pɛ o zaŋi o ve na?

13 Ku nan na yi te tɩn, dɩbam nabaara Abraham dɩ Yizaki dɩ Zakɔbi Baŋa-Wɛ laan mu pɛ Dɩ tintuŋnɔ Zezi jɔŋi paari dɩ zulɔ. Abam jaanɩ wuntu mu á pa ba gu-o. Pilatɩ dɛɛn buŋi si o yag-o yi abam wu sɛ.

14 Zezi Kriɩ yi wu-ponjo tu mu dɩ cɩga tu. Abam nan vi-o, yi á daari á loori Pilatɩ si o yagi nɔn-guru mu o pa abam.

15 Abam na ki te tɩn, á gu wulu na yi ŋwia tu tɩn mu, yi Wɛ joori Dɩ bi-o Dɩ pa o yagi tɩnɩ. Dɩbam yi maana tiinɛ dí brɩ nɔɔna cɩga kam kuntu.

16 Ku yi Zezi Kriɩ yɩri dam dɩm ŋwaanɩ, dɩ dí na ki dí wu-dɩɔba dɩd-o tɩn mu pɛ nɔɔnɔ wulu abam na nɛ yi á ye tɩn na dam. Ku yi o na ki o wu-dɩɔba dɩ Zezi tɩn mu pɛ o na yazurɔ abam maama yigɛ ni.

17 A ko-biɛ-ba, abam dɩ á yigɛ tiinɛ bam na ki Zezi te tɩn, a ye ni abam ya yɛri wonjo kulɔ á na ki tɩn mu.

18 Faŋa faŋa tɩn, Wɛ dɛɛn pɛ Dɩ nijɔŋnɛ bam maama tɔɔli Dɩ kwɛrɛ ba brɩ nɔɔna ni Kriɩ wum

DI na tɔŋi tin maŋi si o yaari mu. Abam na ki-o te tin mu pe WE taani dum siini di ki.

¹⁹ Kuntu ŋwaani, nan lani-na á wɔru á yagi kəm-balwaarɔ, si á daari á pipiri á taá tɔgi WE, si WE wó yagi á lwarim DI ma ce abam.

²⁰ Kuntu tin, dí Yuutu Baŋa-WE wó pa abam wɔru taa zurə maŋa di maŋa, yi DI daari DI tɔŋi Kriŋi wɔm DI na maŋi DI kuri si DI pa abam tin. Wuntu mu yi Zezi.

²¹ O maŋi si o taa wɔ WE-sɔŋɔ ni mu, si ku taa ve maŋa kalɔ WE na wó fɔgi DI kwe wəənu maama tin, ni WE na maŋi DI pa DI nijonɔ bam tɔɔli DI kwərə faŋa faŋa te tin.

²² Ku yi nɔɔɛni Moyisi deen na tagi o wi: <Abam Yuutu Baŋa-WE wó pa abam dwi tu didɔa mu zaŋi o taa yi WE nijonnu abam titari ni, ni DI na tɔŋi amɔ Moyisi te tin. Wuntu nan na tuə, abam maŋi si á se taani dilɔ maama o na wó ta o bri abam tin.

²³ Wɔlɔ maama nan na wɔ se kulɔ WE nijonnu wɔm na wó bri tin, ba maŋi si ba li ku tu mu WE nɔɔna bam wɔni ba gu.> Mu kulɔ Moyisi deen na tagi tin.

²⁴ Ku na puli di Samuweli di balɔ maama na saŋi o kwaga tin, WE nijonɔ balɔ maama na tɔɔli WE kwərə tin deen bri kulɔ na wó ki da yantɔ wɔni tin mu.

²⁵ WE kwərə kam DI deen na pe DI nijonɔ bam si ba tɔɔli tin yi abam ŋwaani mu. WE ni dum DI deen na goni DI pa dibam nabaara bam tin di daa ta yi abam ŋwaani mu. DI deen goni ni di Abraham DI wi: <Nmɔ dwi dum ŋwaani amɔ wó ki lugu baŋa dwi tiinə maama lanyiranɔ.>

26 Kɔntu ŋwaanɩ Baŋa-We de yigə Dɩ tɔŋɩ Dɩ tɩntɔŋɩ wɔm abam tee ni mu, si o ki abam lanyiranɩ dɩ o na pa abam dɩdɩba dɩdɩba yagɩ á kəm-balwaarɩ tɩm.»

4

Ba na jaanɩ Pɩyeeri dɩ Zan te tɩn

1 Pɩyeeri dɩ Zan dɛen na wɔra ba ŋɔɔnɩ kɔntu doŋ ba bri nɔɔna bam tɩn, Zwifə bam kaanɩm tiinə dɩdaanɩ We-di-kamunu kɔm yɩrina bam yigə tu wɔm dɩ Sadustian tiinə badonnə ma zaŋɩ ba ba ba te.

2 Ba bana tiini ya zaŋɩ dɩ Pɩyeeri dɩ Zan dɩ ba na ŋɔɔnɩ te ba wɩ, Zezi bi o yagɩ tɔbɩ, yɩ kɔntu bri ni twa dɩ wó wani ba bi ba yagɩ tɔbɩ tɩn.

3 Ba ma ja Pɩyeeri dɩ Zan ba ki pɩna digə ni. Tɩga na yɩ tɩn ŋwaanɩ, ba ma yagɩ-ba da si tɩga pɔɔri.

4 Kɔ daari kɔgɔ kɔm nɔɔna zanzan ma se taanɩ dɩɩ ba na ni tɩn, yɩ ba ki ba wɔ-dɩdɩba dɩ Zezi. Balɔ na se tɩn kɔgɔ kɔm dɛen yɩ nɩŋɛnɩ nɔɔna mɔrr-tɩnu (5.000).

5 Tɩga na pɔɔri tɩn, Zwifə yigə tiinə bam dɩ ba nakwa bam dɩ ba cullu karanyɩna tiinə bam ma la daanɩ Zeruzalem ni.

6 Ba ma jeeri dɩdaanɩ Annɩ wɔɩ na yɩ ba kaanɩm yuutu tɩn, dɩ Kayifu dɩ Zan dɩ Alesandri, dɩ balɔ na tɔgɩ ba yɩ kaanɩm yuutu wɔm sɔŋɔ tiinə tɩn.

7 Ba ma pa Pɩyeeri dɩ Zan ba ba zɩgɩ ba yigə ni. Ba ma bwe-ba ba wɩ: «Kɔ yɩ dɩ bɛɛ dam mu, dɩ wɔɔ yɩri ŋwaanɩ mu, abam me á ki kɔntu?»

⁸ We Joro kum laan ma ba Piyɛɛri te di dam. O ma leri-ba o wi: «Tu kum yigə tiinə di nakwa-ba,

⁹ abam zɪm na bwe dɪbam kulɔ taani tɪn, ku na yi dɪbam na zəni kɔɔ kum yi ku na yazurə tɪn,

¹⁰ dɪ wɔ pa abam di Yisɪrayeli dwi tiinə bam maama lwarɪ ku na ki te. A taá ye ni Nazareti tu Zezi Krisi yiri dam ŋwaani mu pe noonu wuntu na yazurə, yi o laan ba o zigɪ abam yigə ni. Abam nan pagɪ Zezi Krisi tɔun-dagara baŋa ni á gu, yi We joori DI bi-o DI pa o yagɪ tɔuni.

¹¹ Wuntu mu yi wɔɔ We tɔno kum na manɪ ku ta o taani ni:

«Kandwe dɪɔ abam lwarə bam na vin tɪn laan mu joori di ba di ji kandwe dɪɔ na pa soŋo kum dana tɪn.»

¹² Yiri didonɔ daa təri lugu baŋa ni We na pe nabiinə si di wani di pa ba na vrim. Ku na dai Zezi Krisi yirani mu wai o vri noona o yaga.»

¹³ Zwifə nakwa bam na ne Piyɛɛri di Zan na jigɪ baari di ba na ŋooni te tɪn, ku ma ki-ba yəu di ba na yi noona balu na yəri kulɔkulu yi ba dai yi-puri-nyina tɪn ŋwaani. Ba ma lwarɪ ni bantu dɛɛn toɔ ba wɔ di Zezi mu.

¹⁴ Ba na ne kɔɔ kum na zigɪ Piyɛɛri di Zan tee ni yi ku jigɪ yazurə tɪn, ba maa wari kulɔkulu si ba daa ta.

¹⁵ Ba ma ta di ba ba wi, ba nunɔ da ba taani dim jəgə kam ni si ba daari. Ba laan maa wɔra ba bwe daani, si ba nii ba na wɔ ki te tɪn.

¹⁶ Ba ma bwe daani ba wi: «Dɪ nan wɔ ki noona bantu ta mu? Noona balu maama na

zɔɔri Zeruzalem ni tin lwarɩ ni bantɩ mu ki wo-kɩnkagɩɩ dɩm kɔntɩ. Dɩ daa bɔ wani dɩ ta ni vwan.

¹⁷ Dɩ nan na lagi si kɛm dɩntɩ yɩ jagɩ dɩ vu yigɛ tin, dɩ manɩ si dɩ kaanɩ nɔɔna bam mu, si ba daa yɩ ŋɔɔnɩ Zezi woŋo dɩ nɔɔn-nɔɔnɩ.»

¹⁸ Ba laan ma joori ba bɛŋi-ba, yɩ ba zɩ. Ba ma ta dɩ ba ba wɩ, ba ba jɩgɩ cwɛŋɛ si ba daa ŋɔɔnɩ Zezi woŋo, naa si ba taa bri nɔɔna dɩ wɔntɩ yɩri.

¹⁹ Pɩyɛɛri dɩ Zan ma lɛri-ba ba wɩ: «Abam tɩtɩ bɔŋi-na á nii. Kɔɔ mu lana Wɛ yigɛ ni? Ku manɩ si dɩ sɛ abam dɩ dwɛni Baŋa-Wɛ na?»

²⁰ Dɩbam nan bɔ wani dɩ yagɩ kulɩ dɩ na nɛ yɩ dɩ kwɛri dɩ ni tin ŋwana.»

²¹ Zwifɛ nakwa bam laan ma fɔgɩ ba kaanɩ-ba zanzan, yɩ ba daari ba yagɩ-ba ba pa ba viiri. Ba dɛɛn wɩ nɛ kulɩ kɔm ba na wɔ vanɩ ba zwa ku baŋa ni tin, bɛŋwaanɩ tɩv kɔm nɔɔna maama tiini ba zuli Wɛ dɩ woŋo kulɩ na ki tin.

²² Bɛŋwaanɩ nɔɔnɩ wɩɩ wo-kɩnkagɩɩ dɩm na ki o baŋa ni yɩ o na yazurɛ tin dwe bɩna finna o ya na yɩ kɔɔ.

Zezi karabiɔ bam na tɔŋi dɩ Wɛ Joro dam te tin

²³ Ba na yagɩ Pɩyɛɛri dɩ Zan kɔntɩ tin, ba ma joori ba vu ba kɔgɔ kɔm te. Ba ma ta dɩ ba Zwifɛ kaanɩm yigɛ tiinɛ bam dɩ ba tɩv kɔm nakwa bam na tagɩ kulɩ tin.

²⁴ Ba na ni kɔntɩ tin, ba maama ma wɛli daanɩ ba warɩ Wɛ yɩ ba wɩ: «Yuutu Baŋa-Wɛ, nmu mu ki weyuu dɩ tɩga baŋa dɩ na-fara dɩ wɛɛnu tɩɩ maama na zɔɔri tɩ wɔntɩ tin.»

25 DÍ nabaaru Davidi deen mu yi nmu tintuŋu. Nmu deen ma pa n Joro kum pa o ta nmu kwərə kam o wi:

«Bee mu yi lugu bana tiinə dwi təri təri bana zaŋi yi ba buŋi wubuŋ-yoɔru?»

26 Ba pwa bam ti ba yigə si ba ki jara.

Ba yum tiinə di ma la daani si ba ki jara didaani
Bana-We di Kriŋi wum Di na tuŋi tun.»

27 Ku siŋi ku ki kuntu mu. Tu kuntu ni mu Erɔdi di Ponsi Pilati jəni daani di Yisrayeli tiinə di dwi-ge tiinə, si ba ja di nmu tintuŋ-ŋum Zezi wubwub na kuri tun.

28 Ba na bwe daani kuntu tun, ba ki ku maŋi di nmu na maŋi n li wubuŋa di n dam diŋ si kulw wó ki tun mu.

29 DÍ Yuutu We, nii ba na lagɔ ba yaari dibam te tun! Dibam nan yi nmu tintuŋna mu. Nan pa dibam dam, si di wani di taá tooli nmu kwərə kam di baari.

30 Nan twi n ji-dia kam n pa noona taa nau yazurə, si n pa wo-kinkagila di wənu tɔb na bri n dam tun taa ki nmu tintuŋ-ŋum Zezi yiri diŋ ŋwaani.»

31 Ba na wari We ba ti tun, jəgə kam ba na lagɔ daani me tun ma sisinə. We Joro kum laan ma ba ba maama te di dam, yi ba ŋoɔni We kwərə kam di baari.

32 Zezi karabiə bam kɔgɔ kum maama wubuŋa di ba ŋwia maama deen yi bidwi mu. Ba wubwubwub wu tagɔ ni wum yirani mu te o wənu. Wənu tɔb ba na jigɔ tun yi ba maama nyum mu.

33 Zezi tintuŋna bam maa jigɔ dam kamunu, yi ba fogɔ ba bri di Yuutu Zezi ciga kam ni o siŋi

o bi o yaɣi tɔɔni. Wɛ ma zɛni ba maama dɪ Dɪ zaani dɪm lanyɪrani.

³⁴ Nɔɔn-nɔɔnɔ tɛri ba kɔgɔ kɔm wɔni o na yi yinigɛ tu. Balɔ na jɪɣi kari naa sam tɪn yɛni ba yɛɣi-tɪ mɔ,

³⁵ yi ba daari ba kwe sɛbu kɔm ba ja ba ba pa Zezi tɪntɔŋna bam. Ba laan ma maɣi sɛbu kɔm ba pa daani, kɔ maɣi dɪ wɔlɔ maama na lagɪ zɛnɛ te tɪn.

³⁶ Kɔntɔ, Zɔzɛfɔ wɔlɔ ba na maa bɛ ni Ban-abasi, kɔ kuri mɔ kwiɛ tu, yi o yi Leviti tu wɔlɔ na nunɪ Sipri tɪn,

³⁷ o dɛɛn yɛɣi o kara yi o kwe sɛbu kɔm o pa Zezi tɪntɔŋna bam.

5

Ananiya dɪ Safira

¹ Kɔ daari nɔɔnɔ wɔdɔŋ dɛɛn mɔ wɔra, o yiri mɔ Ananiya, o kaani yiri mɔ Safira. Nɔɔnɔ wɔm ma kwe ba kara o yɛɣi.

² O ma twɛri sɛbu kɔm wɔni sɪ o ta jɪga, yi o kaani dɪ ye kɔ ni ni. O laan ma kwe kɔlɔ na daari tɪn o ja vu o pa Zezi tɪntɔŋna bam.

³ O na ki kɔntɔ tɪn, Pɪyɛɛri ma ta did-o o wɪ: «Ananiya, bɛɛ mɔ ki yi nmɔ pa sɪtaani wani nmɔ kɔntɔ dɔŋ, yi n fɔ vwan dɪ Wɛ Joro kɔm dɪ nmɔ na twɛri kara kam sɛbu kɔm wɔni sɪ n ta n jɪɣi tɪn?

⁴ Maɣa kam nmɔ ta na wɔ yɛɣi kara kam tɪn, ka ya yi nmɔ nyɪm mɔ. Nmɔ nan na kwe n yɛɣi tɪn, sɛbu kɔm ta yi nmɔ nyɪm mɔ. Bɛɣwaani mɔ n bɔɣi n wɔ ni, yi nmɔ ki kɛm dɪm kɔntɔ? Nmɔ

na fɔgi vwan kuntu tun, n fɔgi n pa We mu, si ku dai nabiinæ.»

⁵ Ananiya na ni kuntu tun, o ma tu tɔga ni o ti. Ku deen ma pa fɔni ja balu maama na lwaru ku ni ni tun.

⁶ Non-dɔnnu ma zaŋi ba vu ba pri tu wum ba ja nuŋi ba ki.

⁷ Ku na ke ni luu tito te tun, o kaani wum di daa ma ba o zu Piyeri-ba te. O ma daa ta wu lwaru kulɔ na ki tun.

⁸ Piyeri ma ta did-o o wi: «Ta n bri-ni, mu sɔbu kulɔ maama nmu di n baru wum na jɔŋi á kara kam ŋwaanu tun na?» O ma se o wi: «Een, ku maama mu kuntu.»

⁹ Piyeri laan ma bwe-o o wi: «Beŋwaanu mu nmu di n baru wum ki ni daanu si á maŋi Yuutu Baŋa-We Joro kum á nii? Noona balu na kwe n baru wum ba ki tun ta zigi digə kam ni ni lele kuntu. Ba nan wú zɔŋi nmu di ba ja nuŋi.»

¹⁰ O na tagi kuntu o ti tun, bidwi baŋa ni mu kaani wum tu tɔga ni Piyeri yigə ni o ti. Non-dɔnnu tum ma ba ti yi di o tɔga. Ba ma kwe-o ba ja nuŋi ba ki o baru wum tikəri ni.

¹¹ Fɔni deen ma ja Zezi kɔgɔ kum di noona balu maama di na ni kulɔ na ki tun.

¹² We deen pe Zezi tintuŋna bam ki wəənu tɔlu na bri DI dam tun di wo-kunkagila zanzan noona titari ni. Zezi noona bam maama deen yəni ba jeeri daanu di wɔbuŋ-didwi mu faŋa faŋa Pe Salomon kunkolo kum ni.

¹³ Balu na dai ba kɔgɔ kum wu noona tun, ba wɔlwɔlu wu de o wəli ba wɔni. Ku daari tu kum noona bam maama ma tee Zezi noona bam.

14 Baara dɪ kaana zanzan dɛɛn tu ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ dɪ Yuutu Zezi. Ba ma tɔgɪ ba wɛli o kɔgɔ kɔm wɔnɪ.

15 Zezi nɔɔna bam na yɪ kɔntɔ tɪn, nɔɔna maa zɪŋɪ yawɪna ba nunɪ ba tɪŋɪ cwe niə nɪ. Ba dɛɛn tɪŋɪ-ba sari dɪ gungwɛɛlu baŋa nɪ mɔ, sɪ Pɪyɛɛrɪ na maa tɔgɪ da o kɛa, sɪ o lulunɔ kɔm má wanɪ kɔ tɔgɪ ba badonnə baŋa.

16 Nɔɔna zanzan maa yəni ba nunɪ Zeruzalem sa-tɪnɪ dɪm maama wɔnɪ ba jaanɪ yawɪna dɪ balɔ ciciri na jɪgɪ-ba sɪ yaari tɪn ba tui, yɪ ba maama nɛ yazurə.

Ba na jɪgɪ Zezi tɪtʊŋna bam ba yaari te tɪn

17 Zwifə bam kaanɪm yuutu wɔm dɪ o nɔɔna bam maama na tɔgɪ ba yɪ Sadusɪan tiinə kɔgɔ kɔm wɔ nɔɔna tɪn dɛɛn ma na kɔlɔ na kɪ tɪn. Ba maa tiini ba jɪgɪ wɔ-gɔrɔ dɪ Zezi tɪtʊŋna bam.

18 Ba laan ma zanɪ ba ja-ba ba ja vu ba kɪ pɪna digə nɪ.

19 Tɪga na yɪ tɪn, Baŋa-Wɛ maleka ma ba ka pɔrɪ pɪna digə kam niə yam, yɪ ka pa Zezi tɪtʊŋna bam nunɪ. Ka ma ta dɪ ba ka wɪ:

20 «Ve-na á zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm, sɪ á taá brɪ nɔɔna bam Wɛ ŋwɪ-dɔŋa kam na yɪ te tɪn maama.»

21 Ba ma se Wɛ maleka kam ni. Tɪga na pɔrɪ tɪtɪtɪ tɪn, ba ma vu ba zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm ba wɔra ba brɪ nɔɔna bam.

Kaanɪm yuutu wɔm dɪ o nɔɔna bam laan ma bəŋɪ Zwifə sariya-dirə nakwa dɪ Zwifə nakwa bam kɔgɔ kɔm maama sɪ ba kikili daanɪ. Ba ma daari ba tɔŋɪ nɔɔna sɪ ba vu ba li Zezi tɪtʊŋna bam pɪna digə kam nɪ ba ja ba ba pa-ba.

22 Ba nɔɔna bam na yi da tɪn, mu ba wɔ ne Zezi tɪntuŋna bam pɪna digə kam nɪ. Ba ma joori ba vu Zwifə nakwa bam te yɪ ba wɪ:

23 «Dí na yi da tɪn, pɪna digə kam niə yam pɪ mu lanyɪranɪ. Nɔɔna balɔ na wɔra ba yɪra sɪ pɪna bam yɪ lu tɪn maa zɪgɪ da. Dí nan na purɪ digə kam tɪn, dí wɔ ne nɔɔn-nɔɔnɔ ka wɔnɪ.»

24 Wɛ-di-kamunu kɔm yɪrɪna bam yigə tu wɔm dɪdaanɪ kaanɪm yigə tiinə bam na ni kɔntɔ tɪn, ba wɔbɔŋa vugimi daanɪ yɪ ba yəri kɔlɔ na kɪ Zezi tɪntuŋna bam tɪn.

25 Nɔɔnɔ wɔdɔŋ laan ma ba o zɔ ba na wɔ mɛ tɪn o ta dɪ ba o wɪ: «Nii-na, nɔɔna balɔ abam ya na jaanɪ á kɪ pɪna digə kam nɪ tɪn, bam mu wɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ ba zɪgɪ da ba bri nɔɔna.»

26 Yɪrɪna bam yigə tu wɔm na ni kɔntɔ tɪn, o dɪ o nɔɔna bam ma joori ba vu ba ja Zezi tɪntuŋna bam ba ba. Ba daa wɔ jaanɪ-ba dɪ dam, bɛŋwaanɪ ba kwarɪ fɔbɪnɪ sɪ nɔɔna bam wú dɔlɪ-ba dɪ kandwa.

27 Ba laan ma pa ba zɔ ba zɪgɪ sarɪya-dirə nakwa bam yigə nɪ. Kaanɪm yuutu wɔm laan ma bwe-ba o wɪ:

28 «Bɛŋwaanɪ mu á kɪ kɔntɔ? Dɪbam manɪ dí kaanɪ abam sɪ á daa yɪ taá bri nɔɔna dɪ yɪrɪ dɪntɔ. Nii abam na kɪ te. Á pɛ abam zaasɪm dɪm yɪranɪ mu jagɪ Zeruzalem maama wɔnɪ, yɪ á ta lagɪ sɪ wɔntɔ caa kɔm tɔgɪ dɪbam.»

29 Pɪyɛrɪ dɪ o donnə tɪntuŋna bam ma ləri ba wɪ: «Dɪbam manɪ sɪ dí sɛ Wɛ ni mu kɔ dwəni nabiinə ni.

³⁰ Zezi wɔlɔ abam na jaanɪ á pa tʊn-dagara baŋa nɪ á gʊ tɪn, Baŋa-Wɛ dɪlɔ dɪbam nabaara bam na tɔgɪ tɪn mʊ pɛ o bi o yaɣɪ tʊnɪ.

³¹ Kʊ yɪ wʊntʊ mʊ Baŋa-Wɛ zəŋ-o Dɪ jəni Dɪ jazɪm nɪ, sɪ o taa yɪ dɪbam Pɛ dɪ dɪ Vɪrnʊ, sɪ o pa Yisɪrayɛlɪ tiinə na cwəŋə ba ləni ba wʊrʊ, sɪ Wɛ laan yaɣɪ ba lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba.

³² Dɪbam dɪ Wɛ Joro kʊlʊ Wɛ na pɛ balʊ maama na sɛ Dɪ ni tɪn yɪ cɪga kantʊ maana tiinə.»

³³ Zwifə nakwa bam na ni Zezi tɪntʊŋna bam na tɛ kʊlʊ tɪn, ba bana ma tiini ya zaŋɪ dɪ ba, yɪ ba lagɪ sɪ ba gʊ-ba.

³⁴ Sariya-dirə nakwa bam dɪdʊ ma zaŋɪ ba tɪtarɪ nɪ, o yɪrɪ mʊ Gamaliyɛlɪ. O yɪ Farizɪan tu yɪ o ta yɪ Wɛ cullu tɪm karanyɪn-kamunu. Nɔɔna maama maa pa-o zulə. O na zaŋɪ ba kɔgɔ kʊm wʊnɪ tɪn, o maa wɪ, ba ja Zezi tɪntʊŋna bam ba nunjɪ pooni sɪ ba cəgi fɪn.

³⁵ O ma daari o ta dɪ sariya-dirə nakwa bam o wɪ: «Yisɪrayɛlɪ tiinə-ba, á cʊ-na á tɪtɪ dɪ á na bʊŋɪ sɪ á kɪ nɔɔna bantʊ tɛ tɪn.

³⁶ Kʊ ta wʊ daanɪ nɔɔnʊ wʊdɔŋ mʊ zaŋɪ dɪbam lʊgʊ nɪ, o yɪrɪ mʊ Tɪɔdasɪ. O maa paɪ o yɪ nɔn-kamunu yɪ nɔɔna zanzan dɛɛn tɔgɪ o kwaga, ba yɪ nɪɛɛnɪ nɔɔna biə-yana (400) tɛ. Ba dɛɛn gʊ-o mʊ yɪ o karabiə bam jagɪ da yigə nɪ. Nɔɔn-nɔɔnʊ daa wʊ daari.

³⁷ Kʊntʊ kwaga nɪ Galile tu wʊdɔŋ dɪ daa ma zaŋɪ o yɪrɪ mʊ Zudasɪ. Maŋa kam ba dɛɛn na wʊra ba garɪ dɪ lʊgʊ kʊm nɔn-biə tɪn, mʊ o zaŋɪ o la kɔgɔ o kɪ o kwaga nɪ. Ba ma gʊ wʊntʊ dɪ. O dɪ kwaga nɔɔna bam maama ma jagɪ da yigə nɪ.

³⁸ Kuntu ŋwaani mu a lagɔ a ta abam si á yi zani á ki nɔɔna bantu kulukulu. Yagi-naba, beŋwaani ba wobuŋa yam di ba tutuŋa yam maama na yi nabiine nyum mu, yaá ba ya ji kafe mu.

³⁹ Ku nan na yi We nyum mu, abam bá wani á ci-ba. Yiri-na á titi si á yi ba á ja di Baŋa-We.»

Gamaŋyeli na tagi kuntu o ti tin, ba ma se o taani dim.

⁴⁰ Ba ma beŋi Zezi tutuŋna bam si ba joori ba zu ba te. Ba ma magi-ba di balaara, yi ba daari ba kaani-ba si ba daa yi ŋɔɔni kulukulu di Zezi yiri. Ba laan ma yagi-ba yi ba viiri.

⁴¹ Zezi tutuŋna bam ma nuni sariya-dirɔ nakwa bam tee ni, yi ba jigi wɔpɔlo lanyirani di ba na manɔ si ba na yaara Zezi yiri ŋwaani tin.

⁴² De maama ba maa yɔni ba jeeri daani We-di-kamunu kum wɔni, yi ba daari ba tɔli sam ba bri nɔɔna We ciga kam. Ba ma tɔɔli We kwɛrywɛŋɛ kam, ni Zezi mu yi Krisi wɔm We na tutu tin.

6

Ba na li nɔɔna barpe tutuŋa yam ŋwaani te tin

¹ Maŋa kam kuntu ni Zezi karabiɛ bam kɔɔ kum maa wɔra ku pulɔ zanzan. Ba kɔɔ kum wɔni Zwifɛ balu na yi vɛrɛ yi ba ŋɔɔni Greki tiine taani dim tin maa jigi balu na ŋɔɔni ba titi Zwifɛ taani dim tin ba puɔna, di ba na ba pa ba kadɛnɛ kulɔ na manɔ si ba pa-ba ba ni-wɔdiu ŋwaani de maama tin.

² Zezi tɔntɔŋna fugə-bale bam ma bəŋi ba kɔgɔ kum maama ba kɪ daani, yɪ ba ta ba wɪ: «Kɔ wɔ maŋi sɪ dɪbam yaɣɪ Wɛ taani dɪm zaasɪm, sɪ dɪ daari dɪ taá maŋi wɔdiiru.

³ Dɪ ko-biə-ba, á maŋi sɪ á lɪ nɔɔna barpe mu á wɔni, sɪ dɪ pa ba taa nii wəənu tɔntɔ baŋa ni. Ba nan maŋi sɪ ba taa yɪ nɔɔna balɔ nɔɔna maama na ye ni ba yɪ nɔn-ŋɔna yɪ Wɛ Joro kum wɔ ba tee ni lanyɪrani yɪ ba jɪɣɪ wɔbɔŋ-ŋɔna tɪn.

⁴ Sɪ dɪbam dɪ daari dɪ kwaani dɪ nii Wɛ warɪm dɪ Dɪ taani dɪm zaasɪm baŋa ni.»

⁵ Ba na tagɪ kɔntɔ tɪn, kɔ ma poli ba kɔgɔ kum maama wɔ. Ba ma kuri nɔɔnɔ wɔdɔŋ, o yɪri mu Etiyeni. Wɔntɔ jɪɣɪ wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi yɪ Wɛ Joro kum wɔ o tee ni. Ba ma wəli Filipi dɪ Prokori dɪ Nikano dɪ Timɔn dɪ Pamuna dɪ Nikola wɔlɔ na nuŋi Antɔsɪ, o yɪ dwi-ge tu yɪ o ba o tɔɣɪ cullu tɪlɔ Wɛ na pe dɪbam Zwifə bam tɪn.

⁶ Ba ma lɪ-ba ba ja vu ba zɪɣɪ Zezi tɔntɔŋna bam yigə ni. Ba ma warɪ Wɛ ba pa-ba yɪ ba danɪ ba jɪa ba baŋa ni.

⁷ Wɛ kwərə kam dɛen ma fɔɣɪ ka jagɪ ka ve yigə yɪ nɔɔna sɛ-ka. Zezi karabiə bam kɔgɔ kum maa pulə zanzan Zeruzalem ni. Zwifə kaanɪm tiinə zanzan dɪ dɛen ma ba ba sɛ Zezi cɪga kam.

Ba na jaani Etiyeni te tɪn

⁸ Etiyeni dɛen yɪ nɔɔnɔ wɔlɔ Wɛ na pe-o zaani dɪ dam zanzan tɪn. O maa tiini o kɪ wo-kɪnkagɪla dɪ wəənu tɪlɔ na brɪ Wɛ dam tɪn nɔɔna tɪtari ni.

⁹ Nɔɔna badonnə maa zanɪ ba magɪ kantɔgɔ dɪd-o. Bantɔ nuŋi Zwifə kɔgɔ kulɔ ya na yɪ gambɛ yɪ ba laan ba ba te ba tɪtɪ tɪn wɔni mu. Ba

dɛɛn nuŋi Sirɛɛnɪ dɪ Alesandrɪ mʊ. Ba ma tɔgɪ ba wɛli dɪ Zwifə badaara na nuŋi Silisi dɪ Azi tɪn.

¹⁰ Ba na magɪ kantɔgɔ did-o tɪn, o ma ŋɔɔnɪ dɪ buŋɪm dam nɪ Wɛ Joro kʊm na pɛ-o te tɪn, kʊ pa ba daa warɪ o taanɪ ba ləri.

¹¹ Ba laan ma nuŋi ba kɪ ni dɪdaanɪ nɔɔna badonnə, sɪ ba fɔ vwan ba ta wɪ: «Dɪbam ni nɔɔnʊ wɔntʊ na ŋɔɔnɪ o twɪ Moyisi dɪ Wɛ.»

¹² Ba ma pa tɪv kʊm nɔɔna dɪ ba nakwa bam dɪ ba cullu karanyɪna tiinə bam bana zanɪ, yɪ ba ja Etiyɛnɪ ba ja vu ba sarɪya-dirə nakwa bam yigə sɪ ba dɪ o taanɪ.

¹³ Ba ma pa nɔɔna badonnə zʊ ba fɔ vwan ba pa-o, yɪ ba ta ba wɪ: «Maŋa maama nɔɔnʊ wɔntʊ sunɪ o ŋɔɔnɪ ta-balwaarʊ mʊ o paɪ dɪbam Wɛ-di-kamunu kʊm dɪ Wɛ cullu tɪv Dɪ na kɪ Moyisi juŋa nɪ dɪbam ŋwaanɪ tɪn.

¹⁴ Dɪ ma ni o na tagɪ o wɪ, Nazaretɪ tu Zezi mʊ wɔ ba o cɔgɪ Wɛ-di-kamunu kʊm, yɪ o pipiri mʊv kʊlʊ maama Moyisi dɛɛn na brɪ dɪ nabaara sɪ dɪ taá tɔgɪ tɪn.»

¹⁵ Zwifə nakwa balʊ maama na je da tɪn laan maa yɔɔrɪ ba nii Etiyɛnɪ cɔɔn. Ba ma nii ba na o yibiyə na ləni nɪ maleka yibiyə te.

7

Etiyɛnɪ na tɔlɪ o kwərə te tɪn

¹ Zwifə kaanɪm yuutu wɔm ma zanɪ o bwe Etiyɛnɪ o wɪ: «Wəənu tɪv ba na tagɪ ba pa nmʊ tɪn yɪ cɪga mʊ naa vwan mʊ?»

² Etiyɛnɪ laan ma ləri o wɪ: «A kwə-ba dɪ a ko-biə-ba, cəgi-na amʊ na lagɪ a ta woŋo kʊlʊ tɪn. Faŋa faŋa tɪn Paarɪ-Zulə Tu Baŋa-Wɛ mʊ tu

dɪbam nabaaru Abraham te. Kantu maŋa kam ni, Abraham deen ta zuuri Mesopotami ni mu. O daa ta wu ve si o taa zuuri Aaran ni.

³ We deen ma ta did-o DI wi: <Yagi n titi tu kum di n soŋo tiine, si n daari n vu tu kulɔ amu na wu bri nmu tin.>

⁴ O ma suni o zaŋi o nuŋi Kalɪdan tiine tu kum ni o vu o yi Aaran o zuuri da. O na wu daani tin, o ko ma ti. We ma pa o daa nuŋi o foori o vu o yi tu kuntu abam na zuuri zim tin.

⁵ We nan wu pe Abraham tɔga yo seeni si o taa te, di funfun di. We deen goni ni mu did-o DI wi, wum wu pa-o tɔga kantɔ si o taa te, yi o na tigi o daari, si o dwi tiine ta ta te-ka. We na goni DI ni dim tin, Abraham ta ba jigi bu.

⁶ Mu We na tagi kulɔ did-o tin mu tintu: <Abraham, nmu dwi tiine wu vu ba taa zuuri tɔgaa ni. Baá ta yi gambe mu tu kum kuntu ni, yi noona wu beesɪ-ba taan bina biə-yana (400).>

⁷ Amu We nan wu di balu na fi-ba si ba tuŋi gambeem tituŋa tin taani si ba na cam. Kuntu kwaga ni, ba laan wu nuŋi tu kum kuntu ni ba ba, ba taa zuli amu jəgə kantɔ ni.>

⁸ Baŋa-We ma daari DI go ni DI pa Abraham DI wi, Abraham dwi tiine taa goni ba bəkəri si ku bri ni ba se DI ni. Kuntu, Abraham na lugi Yizaki tin, da nana de ni o ma go-o. Yizaki di deen ma ba o lu Zakobi, o di ma go-o. Zakobi ma lu dí nabaara fugə-bale bam yi o go-ba di.

⁹ Nabaara bam didua yiri mu Zuzefu. O curru tum deen maa jigi wu-guru did-o. Kuntu ŋwaan mu ba jaan-o ba yəgi ba pa o vu Ezipi si o taa yi gambia. We ta maa wura did-o.

¹⁰ Dɪ ma pa o nuŋi cam maama wɔnɪ dɪ yazurə. Zuzɛfɔ na tu o zigɪ Ezipi pa-farɔ wɔm yigə nɪ tɪn, Wɛ pɛ-o wɔbɔŋ-ŋɔna yɪ pɛ wɔm yɪ su Zuzɛfɔ lanyɪranɪ. Pɛ wɔm ma pa o ji o sɔŋɔ kɔm tu dɪ Ezipi tɪv kɔm maama yuutu.

¹¹ Kana dɛɛn ma ba ka wɔ Ezipi dɪ Kanaan tɪnɪ dɪm maama nɪ. Kɔ ma tiini kɔ cɛ ba yɪra nɪ. Dɪ nabaara bam maa warɪ sɪ ba na wɔdiu ba dɪ.

¹² Zakɔbɪ dɛɛn ma ni nɪ wɔdiu wɔ Ezipi nɪ. O ma tɔŋɪ dɪ nabaara bam sɪ ba vu ba yəgi.

¹³ Kɔntɔ kwaga nɪ ba daa ma joori ba vu ba kɪ bɪle. Zuzɛfɔ laan ma pa o currɔ tɪm lwar-o. Ezipi pa-farɔ wɔm dɪ laan ma ba o lwarɪ Zuzɛfɔ dwi dɪm na nuŋi mɛ tɪn.

¹⁴ Zuzɛfɔ ma daari o tɔŋɪ ni o pa o ko Zakɔbɪ, sɪ o dɪ o sɔŋɔ tiinə bam maama ba o te Ezipi nɪ. Ba maama dɛɛn yɪ nɔɔna fusɪrɛ-banu mɔ (75).

¹⁵ Zakɔbɪ ma sɪnɪ o zanɪ o vu Ezipi. Dáanɪ mɔ wɔntɔ tɪga. Dɪbam nabaara bam dɪ ma ba ba tɪ.

¹⁶ Ba ma ja ba yɪra yam ba joori ba vu Sisɪm ba kɪ-ba yibeeli dɪlɔ Abraham na yəgi dɪ sɛbu Emori biə bam tee nɪ tɪn nɪ.

¹⁷ Maŋa kam ma twe sɪ Baŋa-Wɛ sɪnɪ Dɪ kɪ kulɔ Dɪ dɛɛn na goni ni dɪ Abraham tɪn. Maŋa kam kɔntɔ nɪ dɪbam nɔɔna balɔ na wɔ Ezipi nɪ tɪn maa tiini ba wɔra ba puli zanzan.

¹⁸ Pa-farɔ wɔdɔŋ dɪ daa ma zanɪ sɪ o taa te Ezipi. O maa yəri Zuzɛfɔ ni nɪ.

¹⁹ O dɛɛn maa jigɪ dɪbam nabaara bam o bɛɛsa. O dɛɛn kɪ swan mɔ o fɪ-ba sɪ ba kwe ba bu-sɪsɪn ba jaanɪ ba ve ba yaga, sɪ ba taa tɔa.

²⁰ Kantɔ maŋa kam nɪ mɔ ba lɔgɪ Moyisi. O dɛɛn maa yɪ bu-ŋɔm Wɛ yibiyə nɪ. Ba maa jig-o

ba kɔna o ko sɔŋɔ nɪ canɪ sɪtɔ.

²¹ Ba laan ma ja-o ba nuŋi ba vu ba yaɣɪ. Pa-farɔ wɔm bukɔ ma kwe-o o jɪɣɪ o niə, nɪ o yɪ o tɪtɪ bu mɔ te.

²² Ba ma brɪ Moyisi Ezipi tiinə yi-pɔrɔ kɔm maama. O ma ji nɔn-babɪa o ni-taanɪ dɪ o kəm maama banja nɪ.

²³ Moyisi dɛɛn na yi bɪna finna tɪn, o ma lɪ wɔbɔŋa sɪ o vu o nii o ko-biə Yisɪrayɛlɪ tiinə bam na yɪ te.

²⁴ O na ve tɪn, o ma na Ezipi tu wɔdonɔ na jɪɣɪ Yisɪrayɛlɪ tu o maga. Moyisi ma vu sɪ o wɛli o tɪtɪ dwi tu wɔm jara yam wɔnɪ. O ma magɪ Ezipi tu wɔm o gɔ.

²⁵ O dɛɛn ya bɔŋɪ nɪ o tɪtɪ dwi tiinə bam wɔ lwarɪ nɪ Wɛ lagɪ Dɪ pa wɔntɔ mɔ jonɪ-ba Ezipi tiinə bam jɪŋa nɪ o yaɣɪ. Ba nan wɔ lwarɪ.

²⁶ Tɪga na pɔrɪ tɪn, o daa ma na Yisɪrayɛlɪ tiinə bale na jɪɣɪ daanɪ. O ma kwaanɪ sɪ o lo-ba, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: <A ko-biə-ba, abam yɪ cɔrrɔ mɔ daanɪ. Bɛɛ mɔ kɪ yɪ abam daa jɪɣɪ daanɪ?>

²⁷ O na tagɪ dɪ ba kɔntɔ tɪn, mɔ wɔlɔ wɔm na dana tɪn ma yigi Moyisi o yaɣɪ daa nɪ, yɪ o daari o bwe Moyisi o wɪ: <Wɔɔ mɔ pɛ nmɔ ni sɪ n ta n yɪ dɪbam yuutu sɪ n daari n ŋɔɔnɪ dɪbam taanɪ?>

²⁸ Nmɔ lagɪ sɪ n gɔ amɔ dɪ mɔ, nɪ n diin na gɔ Ezipi tu wɔm te tɪn na?>

²⁹ Moyisi na ni kɔntɔ tɪn, o laan ma duri o nuŋi Ezipi nɪ o vu o zɔrɪ Madɪan tɪv nɪ. Dáanɪ mɔ o di kaanɪ yɪ ba lɔ biə bale.

³⁰ Bɪna finna dɛɛn na kɛ tɪn, Wɛ maleka ma ba Moyisi te kagɔa wɔnɪ Sinayi piu kɔm tɪkəri nɪ.

O ma na min-vuɔɔ na jigi puŋu ku di, yi maleka kam wu mini dum wonu.

³¹ Moyisi yira ma soori di o na ne kulɔ tun. O ma foori o yi mini dum te si o nii. O laan ma ni Baŋa-We kwere na hooni did-o ka wi:

³² <Amu yi nmu nabaara bam Baŋa-We. Amu mu yi Abraham Baŋa-We, di Yizaki di Zakobi Baŋa-We.> Moyisi yira maa sai, yi o daa waru o nii.

³³ Baŋa-We ma ta did-o DI wi: <Li n natra yam, si jage kalɔ nmu na zigi da tin yi amu titi jage mu.>

³⁴ We daa ma ta DI wi: <A ne a noona bam na wu Ezipi ni ba yaara te tin, yi a kwere a ni ba na kuni te tin. Amu nan tu si a joni-ba mu a yagi. Kuntu tin, a lagi a tɔni nmu si n joori n vu Ezipi.>
»

³⁵ Etiyeni ta ma ta o wi: «Moyisi deen yi wulu Yisrayeli tiine bam na vi-o tun. Ba deen bwe-o ba wi: <Woo mu pe nmu ni, si n ta n yi dibam yuutu si n daari n hooni dibam taani?> Moyisi wuntu mu We tɔni si o vu o taa te DI noona bam, si o daari o joni-ba o yagi. We ma tɔni DI maleka, yi ka nuni o yige ni puŋu wonu ka bri-o kuntu maama.

³⁶ Moyisi deen ma ki wo-kinkagila di woenu tɔɔ na bri We dam tin Ezipi ni, yi o wanti o ja noona bam o nuni. Ba ma tɔgi nuni-sɔni kum ba be, yi ba daari ba beeri kagba kam wonu taan bina finna, yi Moyisi deen ta ki wo-kinkagila zanzan ba tee ni.

³⁷ Moyisi daa ta mu yi wulu na tagi di Yisrayeli tiine bam o wi: <We wo pa abam dwi tu didua zani o taa yi We nijonu abam titari ni, ni DI na

tɔŋɪ amɔ Moyisi te tɪn.>

³⁸ Moyisi mɔ yɪ wɔɓɔ dɛɛn na wɔra dɪ Yisɪrayɛɪ tiinɛ kɔgɔ kɔm kagɔa kam wɔni tɪn, yɪ o wɔra dɪdaani dɪbam nabaara bam, dɪ maleka kalɔ na ŋɔɔni dɪd-o Sinayi piu kɔm yuu ni tɪn. Wɔntɔ mɔ jɔŋi Wɛ bitari sɪɓ na paɪ ŋwɪa tɪn o pa dɪbam.

³⁹ Dɪ kɔntɔ maama, dɪ nabaara bam dɛɛn ba lagɪ sɪ ba sɛ Moyisi ni. Ba ma vɪ-o, yɪ ba daari ba buŋɪ sɪ ba joori ba vu Ezipi.

⁴⁰ Ba ma ta dɪ Aarɔn ba wɪ: <Mɔ jwɛnɛ n pa dɪbam sɪ ya taa tɔgɪ dɪ yigɛ, sɪ Moyisi wɔɓɔ na jaani dɪbam o nunɪ Ezipi ni tɪn, dɪ yɛri wɔŋo kɔɓɔ na kɪ-o tɪn.>

⁴¹ Maŋa kam kɔntɔ ni ba ma sɪni ba mɔ kamɔgɔ kɔ nyɪ dɪ nɔa, yɪ ba pa kɔ yɪ ba jwɛni. Ba maa jigɪ-dɪ ba kaana. Ba ma daari ba kɪ wɔpɔlo dɪ ba tɪti na mɛ ba jɪa ba ma mɔ kɔɓɔ tɪn.

⁴² Ba na kaani jwɛni dɪm kɔntɔ tɪn, Wɛ ma pipiri Dɪ kwaga Dɪ ya-ba. Dɪ ma yagɪ-ba sɪ ba taa zuli calɔcwɪ sɪɓ na wɔ wɛyuu ni tɪn. Kɔ kɪ nɪnɛɛni kɔ na maŋɪ kɔ pɔpɔni Wɛ nijɔŋnɛ bam tɔno kɔm wɔni kɔ wɪ:

<Abam Yisɪrayɛɪ dwi tiinɛ-ba,
á dɛɛn na gɔ vara á ma kaani jwɛnɛ kagɔa kam
wɔni bɪna finna tɪn,
kɔ daɪ amɔ mɔ á kaani á pa kɔntɔ.

⁴³ Kɔ nan yɪ Moloki jwɛni dɪm vwe mɔ abam dɛɛn zɪŋɪ,
dɪdaani calɔcwɪ kalɔ na yɪ abam jwɛni Rifani tɪn. Tɪntɔ maama nan yɪ kamwarɔ tɪɓ á na kɪ sɪ á taá zuli-tɪ mɔ.

Kɔntɔ ŋwaani amɔ wɔ pa nɔɔna zɛli abam

ba ja vu ba gaalt Babiloni na wu me tin.>

⁴⁴ Dɔbam nabaara bam na beeri kagwa kam wɔni tin, ba deen jigi We vwe dilu na bri ni We wu ba tee ni tin mu. We deen bri Moyisi o na wu ki te si o ma pu vwe dim tin. Ba deen suni ba ki-di ni We na bri si ba ki te tin mu.

⁴⁵ Ku kwaga seeni tin, dɔbam nabaara bam mu jɔɔi vwe dim ba kwɛ tee ni ba zɔɔi-di ba ja toɔi Zozwe kwaga. Ba ma vu ba wani tɔni dilu We na lagi DI pa-ba si ba taa zɔɔri da tin. We deen zali je sum noona bam DI yagi ba yiga ni. Vwe dim maa wura taan, ku ba ku yi Davidi na zani o ji pe manja kalu tin.

⁴⁶ We wu ma poli di Davidi, yi o loori We si DI pa-o cwɛɔ si o lo digɛ o ma lani vwe dim yuu ni, si We taa zɔɔri da si DI taa wu Zakobi dwi tiina bam tee ni.

⁴⁷ Ku nan yi Davidi bu Salomon mu logi digɛ kam o pa We.

⁴⁸ Baŋa-We dilu na yi kamunu tin nan ba zɔɔra di silu nabiina na logi tin wɔni. We nijonnu dida deen mu tagi o wi:

⁴⁹ <Yuutu Baŋa-We wi:

Weyuu mu yi amu jɔɔɔ je,

ku daari tɔga baŋa maa yi amu ne cwiiim je.

Digɛ koo dwi mu abam wu wani a lo a pa amu?

Jagɛ koo mu amu wu vu a pɛni da a sin?

⁵⁰ Ku dai amu titi jɔɔa mu ki wɛɛnu tintu maama na?> »

⁵¹ Etiyeni daa ta ma ta di Zwifa nakwa bam o wi: «Abam yi vuna zanzan. A wɔɔɔɔa di nyi di balu na ba toɔi We tin wɔɔɔɔa. Abam zwa mu kwarimi yi a ba ni We kwɛrɛ kam. Abam ba

sɛ Wɛ Joro kum na brɪ cɪga kalɔ tɪn. Abam dɪ á nabaara bam kikiə maama yɪ bɪdwi mu.

⁵² Wɛ nijonə bam wɔni wɔlɔwɔlɔ tərə abam nabaara bam na wɔ bɛɛs-o. Ba dɛɛn gv balɔ na brɪ nɪ Wɛ wɔ tɔŋɪ Cɪga Tu wɔm sɪ o ba tɪn. Lele kuntu abam nan mu jaani wɔntɔ á kɪ nɔɔna jɪŋa nɪ, yɪ á kɪ daani á gv-o.

⁵³ Abam yɪ balɔ na jonɪ Wɛ cullu tɪlɔ Dɪ na tɔŋɪ malɛsɪ jɪŋa Dɪ pa abam tɪn mu. Dɪ kuntu dɪ á ta wɔ sɛ-tɪ.»

Ba na gv Etiyeni te tɪn

⁵⁴ Etiyeni na tagɪ kuntu o ti tɪn, kv ma pa Zwifə nakwa bam bana zanɪ dɪd-o zanzan, yɪ ba dɔni ba yələ.

⁵⁵ Wɛ Joro kum maa wɔ Etiyeni tee nɪ lanyɪranɪ. O ma kwəni o yuu wɛɛni o nii Wɛ-sɔŋɔ seeni yɔɔrɔ-tɔtɔ, yɪ o na Wɛ paari-zulə na dagɪ te. O ma daari o nii o na Zezi na zɪŋɪ Baŋa-Wɛ jazɪm nɪ.

⁵⁶ O laan ma ta o wɪ: «Nii-na, amɔ nɛ Wɛ-sɔŋɔ ni na pɔri yɪ Nabiin-bu wɔm zɪŋɪ Baŋa-Wɛ jazɪm nɪ.»

⁵⁷ Zwifə nakwa bam kɔŋɔ kum maama na ni kuntu tɪn, ba ma kaasi dɪ kwər-dɪa, yɪ ba pu ba zwa sɪ ba daa yɪ taa ni o taani dɪm. Ba maama ma duri bɪdwi baŋa nɪ ba vu ba ja-o.

⁵⁸ Ba ma van-o ba pa o nuŋɪ tɪv kum daa. Ba laan ma daari ba jɪg-o ba dɔlɪ dɪ kandwa sɪ ba gv. Balɔ na dɔl-o dɪ kandwa tɪn ma lɪ ba gwaaru ba pa nɔn-dɔŋɔ kɔdɔŋ sɪ o ta niə. Nɔɔnɔ wɔm yɪri mu Sooli.

⁵⁹ Ba na jɪŋɪ Etiyeni ba dɔlɪ kuntu tɪn, o ma loori Wɛ o wɪ: «A Yuutu Zezi, jonɪ a joro.»

⁶⁰ O laan ma kuni doonə tıga nı o kaası dı kwər-dıa o wı: «A Yuutu, yı kwe ba taalı ba kəm-balɔɔ kuntu ŋwaanı.» O na tagı kuntu tın, o laan ma tı.

8

¹ Sooli na ne ba na kı te ba gı Etiyenu tın, o ma se nı kɔ maŋı.

Zezi karabiə bam na ne yaara te tın

De dım kuntu nı noona puli sı ba yaarı Zezi kɔgɔ kulɔ na wɔ Zeruzalem nı tın zanzan. Ba maama ma jagı ba duri ba zɔ tıntı dıɔ maama na wɔ Zude dı Samari nı tın wɔntı. Kɔ daarı Zezi tıntıŋna fugə-bale bam yıranı mɔ wɔ tɔgı ba duri.

² Noona balɔ na kwarı We tın ma kwe Etiyenu yıra yam ba kı, yı ba daarı ba keeri zanzan o tɔntı dım ŋwaanı.

³ Sooli maa kwaanı sı o cɔgı Zezi kɔgɔ kum maama. O maa yəni o tɔltı sam dım wɔntı o jaanı baara dı kaana balɔ na tɔgı Zezi tın o ve o kı pına digə nı.

We kwər-ywəŋə kam na jagı te tın

⁴ Zezi karabiə balɔ na duri ba jagı tın maa yəni ba ve je maama ba tɔɔltı We kwər-ywəŋə kam.

⁵ Filipi ma zanı o vu Samari tıɔ kɔdonɔ o tɔɔltı Krisi wum We na tɔŋı tın kwərə o brı noona bam.

⁶ Non-kɔgɔ kum maama maa kwaanı ba cɔgı Filipi na ŋɔɔntı kulɔ tın. Ba maama cɔgı o taanı dım, yı ba kwəri ba na wo-kınkagıla yalɔ o na kı tın.

⁷ Ba ma na ciciri na nuŋi si yaŋi noona zanzan yi si kaasa di kwær-dɛ. Kwaaru zanzan di gwanu di ma na yazurɛ.

⁸ Kuntu ŋwaanu wɔpolo dɛɛn maa tiini ku wu tu kuntu wɔni.

⁹ Tu kum kuntu ni noonu dɛɛn ya wɔra, o yiri mu Simɔn. O dɛɛn jigi liri mwaanu mu o kia. Ku maa pa Samari tiinɛ bam yi yɛu did-o. O maa bri o titi ni o yi non-kamunu mu.

¹⁰ Tu kum noona maama maa kwaanu ba cɛgi o taanu lanyirani, didɛera di nabwɛnɛ maama. Ba maa pa We dam mu wu o tee ni, yi ba jig-o ba bɛ ba wi Dam-fɔro tu.

¹¹ O dɛɛn ya pa ba yi yɛu di o liri mwaanu tum taan yi ku daanu zanzan. Kuntu ŋwaanu mu ba kwaanu ba cɛg-o lanyirani.

¹² Filipi laan ma ba o tɔɔli We kwærɛ o bri-ba We paari dum taanu di Zezi Kriŋi yiri dum. O na bri-ba kuntu tin, noona bam ma sɛ o taanu dum. Ba pa ba miisi-ba na wɔni Zezi yiri ŋwaanu, baara di kaana maama.

¹³ Simɔn titi di ma sɛ, yi o daari o pa ba miis-o na wɔni. O ma tɔgi didaani Filipi yi o nai wokinkagila di wɛnu tɔɔ na bri We dam tin. O na nɛ kuntu tin, ku ma sɔ-o.

¹⁴ Zezi tintuŋna balu na wu Zeruzalem ni tin ma ni ni Samari tiinɛ bam sɛ We taanu dum. Ba ma tuŋi Pɔyɛri di Zan ba tee ni.

¹⁵ Ba na ve ba yi da tin, ba ma loori We ba pa balu na sɛ Zezi tin si ba wanu ba jonji We Joro kum.

¹⁶ Bɛŋwaanu We Joro kum daa ta wu tu bantu wɔwɔwɔ te. Ba dɛɛn pɛ ba miisi-ba na wɔni di Yuutu Zezi yiri ŋwaanu má mu.

17 Pɩyɛɛri dɩ Zan laan ma danɩ ba jia ba baŋa ni, yɩ ba joŋi Wɛ Joro kum ba bicara ni.

18 Zezi tintuŋna bam na danɩ ba jia nɔɔna bam baŋa ni yɩ ba joŋi Wɛ Joro kum kuntu tin, yɩ Simɔn na ne ku na ki te tin, o ma kwe sɛbu o ma loori Pɩyɛɛri dɩ Zan o wi:

19 «A lagɩ si á pa amɔ dɩ taa jigi dam duntu don, si a na kwe a jia a danɩ nɔɔnu wɔɔɔ baŋa ni, si kuntu tu dɩ joŋi Wɛ Joro kum.»

20 Pɩyɛɛri ma lɛr-o o wi: «Wɛ wó cɔgi nmu dɩ n sɛbu kum maama, dɩ nmu na buŋi si ní wani n ma n sɛbu n yɛgi Wɛ pɛɛri dɩm tin ŋwaanɩ.

21 Nmu wɔɔbuŋa ba tɔgi cɩga Wɛ yigə ni. Kuntu tin, n bá na cwəŋə si n tɔgi dɩ dɩbam n tuŋi Wɛ tituŋa yam.

22 Nan lani n wɔ si n yagi wo-balwaarɔ tɩɔ nmu na buŋi si n ki tin, si n daari n loori dɩ Yuutu Wɛ si, DI na sɛ, si DI yagi n lwarim DI ma cɛ-m.

23 Bɛŋwaanɩ a ne si n jigi pu-sɩŋa zanzan, yɩ n wɔ lwarim gambɛɛm wɔni.»

24 Simɔn ma ləri o wi: «Nan loori-na Wɛ á pa-ni, si wəənu tɩɔ maama á na tagɩ amɔ baŋa ni tin yɩ ba ti cɔgi-ni.»

25 Pɩyɛɛri dɩ Zan dɛɛn ma ŋɔɔni dɩ Yuutu Zezi taani dɩm ba bri nɔɔna bam. Ba laan ma joori ba maa ve Zeruzalem. Ba na maa joori tin, ba ma tɔɩ Samari ti-niə yam wɔni ba tɔɩ Wɛ kwə-ywəŋə kam.

Filipi na pɛ didɛɛrɔ lwarɩ Wɛ taani te tin

26 Baŋa-Wɛ maleka ma ba Filipi te ka ta did-o ka wi: «Zanɩ n da jagwiə seeni n vu n da

cwəŋə kalɔ na zɪɣɪ Zeruzalem nɪ ka ve Gaaza tɪn.» Cwəŋə kam kuntu tɔɣɪ kagɔa wɔ mɔ ka veə.

²⁷ Filipi ma zaŋɪ o maa kea. Etiyopi tu dɪ dɛɛn maa wɔ cwəŋə kam nɪ o maa ve sɔŋɔ. Wɔntɔ mɔ tɔŋɪ o paɪ ba tɪv kɔm pa-kana kalɔ ba na bə ba wɪ Kandaasi tɪn. O yɪ dɪdɛɛrɔ wɔlɔ na nii o jɪɣɪgɪrɔ tɪm maama baŋa nɪ. O dɛɛn ya ve Zeruzalem mɔ sɪ o zuli Wɛ,

²⁸ yɪ o laan maa joori o ve sɔŋɔ dɪ tərɪko kulɔ sise na vaɪ tɪn. O na maa ke dɪ o tərɪko kɔm kuntu tɪn, o maa je o karɪmɪ tɔno kulɔ Wɛ nijɔŋnu Ezayi na pɔpɔnɪ faŋa faŋa tɪn.

²⁹ Wɛ Joro kɔm ma brɪ Filipi kɔ wɪ: «Ve n ta n tɔɣɪ dɪ tərɪko kɔm.»

³⁰ O ma duri o vu o yɪ tərɪko kɔm yɪ kɔ veə. O ma ni nɔɔnɔ wɔm na jɪɣɪ Wɛ nijɔŋnu Ezayi tɔno kɔm o karɪma. O ma bwe-o o wɪ: «Nmɔ ni n na karɪmɪ kulɔ tɪn kuri na?»

³¹ O ma ləri o wɪ: «A nan wó kɪ ta mɔ a ni kɔ kuri, yɪ nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ maŋɪ-kɔ o brɪ-nɪ?»

O laan ma loori Filipi sɪ o dɪ tərɪko kɔm baŋa o jəni o tee nɪ.

³² O na wɔra o karɪmɪ wəənu tɪlɔ tɔno kɔm wɔnɪ tɪn mɔ tɪntɔ:

«Wɔntɔ dɛɛn mɔ nɪ dɪ piə kalɔ nɔɔnɔ na vaŋɪ o ja o vu sɪ ba gɔ tɪn.

O ta nɪ dɪ pəlbu wɔlɔ ba na faɪ o kɔrɔ yɪ o wɔ kɪ sɔɔ tɪn.

O nan wɔ purɪ o ni o ta kulɔkulɔ.

³³ Nɔɔna maa goon-o, yɪ ba wɔ dɪ o taanɪ dɪ cɪga. Wɔɔn wó wanɪ o ŋɔɔnɪ wɔntɔ dwi dɪm ŋwana? Bɛŋwaanɪ ba lɪ o ŋwɪa lɔgɔ baŋa nɪ.»

³⁴ Dɪdɛɛrɔ wɔm ma ta dɪ Filipi o wɪ: «A lagɪ a bwe a nii, wɔɔ taanɪ mɔ Wɛ nijonɔnu wɔm tɛa, o tɪtɪ mɔ o tɛ naa nɔɔnɔ wɔdonɔ mɔ?»

³⁵ Filipi ma joori o puli nɔɔnɔ wɔm na karɪmɪ mɛ tɪn o brɪ-o kɔ kuri, yɪ o daari o ta Zezi kwɛr-ywɛŋɛ kam maama o brɪ-o.

³⁶ Ba na tɔgɪ cwɛŋɛ kam ba maa kɛ kɔntɔ tɪn, ba ma vu ba yi bugɛ. Dɪdɛɛrɔ wɔm ma ta o wɪ: «Nii, na wɔ yo seeni. N bá wantɪ n miisi-nɪ na wɔnɪ na?»

[
³⁷ Filipi ma lɛr-o o wɪ: «Nɪmɔ na sɛ Wɛ cɪga kam dɪ n wɔ maama, aá wantɪ a miisi-m na wɔnɪ.» O ma lɛri o wɪ: «A sɛ sɪ Zezi Krisi yɪ Baŋa-Wɛ Bu mɔ.»]

³⁸ Dɪdɛɛrɔ wɔm laan ma pa tɛriko kɔm zɪgɪ. O dɪ Filipi ma tu tɪga ba vu ba zɔ na bam wɔ, yɪ Filipi miis-o na bam wɔnɪ.

³⁹ Ba ma nunɪ na bam wɔnɪ. Ba na nunɪ tɪn, dɪ Yuutu Wɛ Joro kɔm ma kwe Filipi kɔ ja viiri. Dɪdɛɛrɔ wɔm ma daa wɔ nɛ-o. O ma joori o kwe cwɛŋɛ o maa kɛa, yɪ o jɪgɪ wɔpɔlo zanzan.

⁴⁰ Filipi ma na nɪ o wɔ Azoti nɪ mɔ. O ma tɔlɪ tɪnɪ dɪm maama o tɔɔlɪ Wɛ kwɛr-ywɛŋɛ kam taan, o vu o yi Sezaari.

9

Sooli na lani o wɔbɔŋa o sɛ Zezi te tɪn (Titoŋa Tɔno 22:4-16, 26:9-18)

¹ Sooli dɛɛn maa kwaana o yaari dɪ Yuutu Zezi karabiɛ bam, yɪ o lagɪ sɪ o gɔ-ba. O ma zanɪ o vu Zwifɛ bam kaanɪm yuutu wɔm tɛ.

2 O ma loor-o si o pupuŋi twaanu o pa Zwifə We-di sum na wu Damasi ni tin, ni wum na ne noona balu na togi Zezi cwəŋə kam, oó ja baara di kaana o ja vu o ki puuna digə ni Zeruzalem ni.

3 O na ne twaanu tum tin, o ma zaŋi o maa ve Damasi. O na twe tu kum tin, pooni ma da di nuŋi weyuu di pipili di gilim-o.

4 O ma tu tiga ni, yi o ni kwərə na bəŋi o yiri ka wi: «Sooli, Sooli, beŋwaani mu n jigi amu n beesi kuntu?»

5 O ma bwe o wi: «A tu, nmu yi woo mu?»

Kwərə kam ma ta ka wi: «Amu yi Zezi wulu nmu na jigi n beesi tin mu.

6 Nan zaŋi n zu tu kum wu. Nmu na yi da, ba laan wu ta kululu nmu na maŋi si n ki tin.»

7 Noona balu na togi di Sooli tin maa zigi da, yi ba waru kulukulu si ba ta. Ba deen ni kwərə kam, yi ba nan wu ne noon-noonu.

8 Sooli ma zaŋi weeni o puri o yiə yi o daa ba nai. Ba ma ja-o o juna ni, ba van-o ba ja zu Damasi wu.

9 Ku deen jigi da yato mu o yiə na dwe. Maŋa kam kuntu ni o wu di, o nan wu nyogi.

10 Zezi karabu wodon deen maa wu Damasi ni, o yiri mu Ananiya. O ma na vurim wunu di Yuutu wum na hooni did-o. O ma bəŋi o yiri o wi: «Ananiya!»

O ma leri o wi: «A yuutu, nii-ni.»

11 Di Yuutu wum ma ta did-o o wi: «Zaŋi n vu Zudasi soŋo, ku na zigi cwəŋə kalu yiri na yi <Yoo-ro-to-to> tin ni ni. Nmu na yi da, si n bwe noonu wulu yiri na yi Sooli tin bwia. O yi Tarisi tu mu. Nmu wu na o na wura o waru We.

12 Vurum wɔnɩ mɔ o nɛ nɔɔnɔ, o yiri mɔ Ananiya. O ma na-o yi o ba o danɩ o jia o baŋa ni, si o yiə yam joori ya taa nai.»

13 Ananiya na ni kɔntɔ tɩn, o ma ləri o wɩ: «A yuutu, nɔɔna zanzan maŋɩ ba ta nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ taanɩ ba bri amɔ, dɩ o na kɩ wo-balwaarɔ tɩɔ maama o ma cɔgi nmɔ nɔɔna balɔ na wɔ Zeruzalem ni tɩn.

14 O nan tu yo dɩ ni dɩɔ o na jonɩ Zwifə kaanɩm yigə tiinə bam tee ni tɩn mɔ, si o ma ja balɔ maama na bə nmɔ ni ba Yuutu tɩn.»

15 Dí Yuutu wɔm ma ta did-o o wɩ: «Nan ve, beŋwaanɩ wɔntɔ mɔ yi wɔɔ amɔ na kuri si o taa tɔŋɩ o pa-nɩ, si o daari o pa amɔ yiri dɩm zanɩ Yisrayelɩ tiinə bam tee ni didaanɩ dwi-ge tiinə dɩ ba pwa dɩ tee ni.

16 Amɔ titɩ nan wɔ bri-o yaara yalɔ maama o na maŋɩ si o na amɔ yiri ŋwaanɩ tɩn.»

17 Ananiya laan ma zanɩ o vu o yi sɔŋɔ kɔm o zɔ. O ma na Sooli yi o danɩ o jia o baŋa ni o wɩ: «A ko-bu Sooli, dí Yuutu Zezi titɩ mɔ tɔŋɩ amɔ nmɔ tee ni. Wɔntɔ ya mɔ bri o titɩ nmɔ yigə ni maŋa kalɔ n ya na wɔ cwəŋə ni n maa n biɩnɩ tɩn. O tɔŋɩ-nɩ si a ba a pa n joori n ta n nai mɔ, si n daari n jonɩ Wɛ Joro kɔm dam.»

18 Ananiya na tagɩ kɔntɔ tɩn, bɩdwɩ baŋa ni mɔ wəənu dwanɩ Sooli yiə ni ti tɔ tɩga ni nɩnɛnɩ ŋwam-pɔrrɔ te ti daari, yi o laan nai. O ma zanɩ o zigɩ wɛenɩ. O ma pa ba miis-o na wɔnɩ Zezi yiri ŋwaanɩ.

19 O laan ma di wɔdiu yi o dam joori dɩ ba. O ma maŋɩ Zezi karabiə bam tee ni Damasi ni da finfɩn.

20 Sooli dɛɛn na wɔ Damasi ni kuntu tin, o maa yɛni o vu Zwifɛ bam Wɛ-di sɔm o brɪ-ba Zezi taani. O maa tɛ o wɪ: «Zezi yɪ Wɛ Bu mu.»

21 Kɔ ma sɔ nɔɔna balɔ maama na ni o zaasɔm dɪm tin. Ba ma bwe daani ba wɪ: «Kɔ dai nɔɔnɔ wɔntɔ dɛɛn mu wɔ Zeruzalem ni o cɔgi balɔ na ma Zezi ba bɛ ni ba Yuutu tin na? Kɔ nan dai kuntu ŋwaani mu o tu yo seeni, sɪ o taa jaani Zezi karabiɛ o ve o paɪ Zwifɛ kaanɪm yigɛ tiinɛ bam na?»

22 Sooli dɛɛn maa ve yigɛ dɪ baari zanzan, yɪ o brɪ nɔɔna bam ni Zezi mu sɔni o yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tin. Kɔ ma paɪ Zwifɛ balɔ na zɔɔrɪ Damasi ni tin daa warɪ o ni-taani ba lɛri.

23 Da zanzan na kɛ tin, Zwifɛ bam ma kɪ ni daani sɪ ba gɔ Sooli.

24 O ma lwarɪ ba na bɔŋɪ sɪ ba kɪ-o kulɔ tin. Dɛ maama wɪa dɪ titɪ ba zɪgɪ ba yɪrɪ tɪv kɔm niɛ yam mu, sɪ Sooli na tu sɪ o da da, sɪ ba laan gɔ-o.

25 Dɛ didwɪ titɪ ni mu o karabiɛ bam ma pa o zɔ titɔgɔ wɔ, yɪ ba lɛ ŋɔna kɔ ni ni ba pa o da kɛbrɛ o tu tɪga yɪ o lu.

26 Sooli laan ma vu Zeruzalem. O maa kwaanɪ sɪ o tɔgɪ o wɛli Zezi karabiɛ bam wɔni. Ba maama maa fɔna did-o, yɪ ba ba bɔŋɪ ni o sɔni o ji Zezi karabu.

27 Banabasi ma vu o zɛn-o, yɪ o ja-o o vu Zezi tintɔŋna bam te. O ma ta o brɪ-ba Sooli na nɛ dɪ Yuutu Zezi cwɛŋɛ ni yɪ o ŋɔɔni did-o te tin. O ta ma ta o brɪ-ba Sooli na kwaanɪ o ŋɔɔni dɪ baari o pa balɔ na wɔ Damasi ni tin lwarɪ Wɛ cɪga kam dɪ Zezi yɪrɪ te tin.

28 Sooli ma maŋɪ Zezi karabiə bam tee ni, yɪ o tɔlɪ Zeruzalem ni maama o tɔɔlɪ Wɛ kwərə dɪ dɪ Yuutu Zezi yɪri o brɪ nɔɔna.

29 O maa yəni o ŋɔɔni dɪ Zwifə balɔ na ŋɔɔni Greki tiinə taani tɪn, yɪ o magɪ kantɔɔ dɪ ba. Ba laan maa kwaanɪ sɪ ba ɠɔ-o.

30 Zezi karabiə bam na lwarɪ kuntu tɪn, ba ma ja-o ba ja vu Sezaari, yɪ ba pa o ke o vu Tarɪsɪ.

31 Zezi kɔɔɔ kum nɔɔna balɔ maama na wɔ Zude dɪ Galile dɪ Samari je sɪm ni tɪn dɛen ma na siun dɪ ba yaara yam. Ba kɔɔɔ kum ma fɔɔɔ kɔ pulə kɔ wəli da, Wɛ Joro kum na zəni-ba tɪn ŋwaanɪ. Ba maa tɔɔɔ dɪ Yuutu yɪ ba sɛ-o ba ŋwɪa maama wɔnɪ.

Ene na nɛ yazurə te tɪn

32 Pɪyɛɛɪ dɛen yəni o beeri o ve je maama mu o nii Zezi karabiə bam. Dɛ dɪdɔwɪ o daa ma zaŋɪ o vu sɪ o nii karabiə balɔ na zɔɔɪ Lidi ni tɪn.

33 O na yɪ da tɪn, o ma na nɔɔnɔ o yɪri mu Ene. O dɛen yɪ kɔɔɔ mu, yɪ o tigi bɪna nana o warɪ o zaŋɪ wɛɛnɪ.

34 Pɪyɛɛɪ na nɛ-o tɪn, o ma ta dɪd-o o wɪ: «Ene, Zezi Krisi wɔ pa-m yazurə. Nan zaŋɪ wɛɛnɪ sɪ n pri n sara kam n tɪŋi.» O na tagɪ kuntu bɪdɔwɪ baŋa ni tɪn, mu Ene zaŋɪ wɛɛnɪ.

35 Nɔɔna balɔ maama na zɔɔɪ Lidi ni dɪ Sarɔn je sɪm maama ni tɪn ma na Ene na nɛ yazurə. Ba laan ma ba ba tɔɔɔ dɪ Yuutu Zezi.

Tabita na joori o bi te tɪn

36 Kaanɪ wɔdɔŋ dɛen mu wɔ Zope ni, o yɪri mu Tabita. (O yɪri dɪdaanɪ Greki tiinə taani mu yɪ

Dɔrkasi, dɪ kuri mu fərə.) O maa yɪ Zezi karabu. O maa kɪ lanyiranɪ yɪ o wəli yinigə tiinə zanzan.

³⁷ Maŋa kam kɔntɔ nɪ, o ma ba o ba jɪgɪ yazurə yɪ o tɪ. Nɔɔna ma kwe-o ba swɛ, yɪ ba ja-o ba di wɛyuu digə ba tinɪ da.

³⁸ Zope nan batwarɪ dɪdaanɪ Lidi. Kɔntɔ tɪn, Zezi karabiə balɔ na wɔ Zope nɪ tɪn ma lwarɪ nɪ Pɪyɛɛrɪ tu Lidi o wɔra. Ba ma tɔŋɪ nɔɔna bale o tee nɪ. Ba ma vu ba loor-o ba wɪ: «Popo, kɪ lɪla n ba dɪbam tɪv kɔm.»

³⁹ Pɪyɛɛrɪ ma zanɪ o tɔgɪ dɪ ba o kɛ. O na yɪ Zope tɪn, ba ma ja-o ba di wɛyuu digə kam. Kadənə bam maama maa zɪgɪ ba gilim-o yɪ ba keerə. Ba ma brɪ-o gwaarɔ tɪv maama Dɔrkasi ya na ŋwɪ yɪ o nyaanɪ-tɪ o pa-ba tɪn.

⁴⁰ Pɪyɛɛrɪ laan ma pa ba maama nuŋɪ pooni ba daar-o. O ma kuni doonə tɪga nɪ o warɪ Wɛ. O laan ma pipiri o nii tɔ wɔm yɪ o wɪ: «Tabita, zanɪ wɛɛnɪ.» O ma purɪ o yiə o na Pɪyɛɛrɪ. O ma zanɪ o je.

⁴¹ Pɪyɛɛrɪ ma twɪ o jɪŋa o ja-o o pa o zanɪ wɛɛnɪ o zɪgɪ. O laan ma bəŋɪ kadənə bam dɪ Zezi karabiə bam maama. O ma pa Tabita zɪgɪ ba yigə nɪ yɪ o brɪ-ba sɪ o ŋwɪ.

⁴² Zope je sɪm nɔɔna bam maama ma ni kəm dɪm kɔntɔ ŋwa. Kɔ ma paɪ nɔɔna zanzan kɪ ba wɔ-dɪvɔ dɪ dɪ Yuutu Zezi.

⁴³ Pɪyɛɛrɪ ma maŋɪ Zope nɪ taan da zanzan. O dɛɛn zɔvɪ tɔn-gɔgɔ kɔdɔŋ tee nɪ mu, o yɪrɪ mu Simɔn.

10

Dwi-gɛ tu na lwarɪ Wɛ cɪga kam te tɪn

¹ Nɔɔno wɔdon dɛɛn mu wɔra, o yiri mu Kɔrɪnɛɛli. O maa zɔɔri Sezaari ni. O dɛɛn yi Rom pamaŋna didɛɛrɔ mu. Pamaŋna kɔgɔ kulɔ o na tɔgi o wɔ ku wɔni tin yiri mu Yitali tiinɛ kɔgɔ.

² O dɛɛn kwarɪ Wɛ, yi o di o sɔŋɔ tiinɛ maama zuli Wɛ lanyiranɪ. O maa ki wɛnu zanzan o wɛli Zwifɛ yinigɛ tiinɛ bam. O maa yɛni o warɪ Wɛ maŋa maama.

³ Dɛ didwi wɛ na guni maŋa kalɔ tin, o nɛ viirɪm. O ma na Wɛ maleka na tu ka bɛŋi o yiri ka wi: «Kɔrɪnɛɛli!»

⁴ O maa nii maleka kam yi fɔɔni jɪg-o. O ma ta o wi: «Kɔ yi ta, a tu.»

Maleka kam ma lɛr-o ka wi: «Nmɔ na yɛni n warɪ Wɛ yi n kwɛri n wɛli yinigɛ tiinɛ tin, ku yi Baŋa-Wɛ wɔɔɔŋa. Di nan guli nmɔ gulɛ.

⁵ Laan nan tɔŋi nɔɔna si ba vu Zope ba bɛŋi nɔɔno wɔdon, o yiri mu Simɔn Pɪyɛɛri.

⁶ O yi vɛru mu o wɔ Simɔn wɔɔ na yi tɔn-gɔgɔ tin sɔŋɔ ni, nɔɔɔ kɔm ni ni.»

⁷ Maleka kam na tagɪ did-o kɔntɔ ka ti tin, ka ma viiri. Kɔrɪnɛɛli ma bɛŋi o sɔŋɔ kɔm tintɔŋna bale di pamaŋno didɔba wɔɔ na tɔŋi o pa-o yi o di kwarɪ Wɛ tin.

⁸ O ma ta kulɔ maama na ki tin o brɪ-ba, yi o daari o tɔŋi-ba si ba vu Zope.

⁹ Tɪga na pɔɔri yi nɔɔna bam wɔ cwɛŋɔ ni ba ma twe Zope tin, ku maŋi di Pɪyɛɛri di diini sɔŋɔ kɔm nayuu si o warɪ Wɛ wɪa titari ni.

¹⁰ Kana laan maa jɪg-o yi o lagɪ wɔdiu si o di. Ba na wɔra ba ki wɔdiu kɔm tin, Wɛ ma pa o na wo-kɪnkagɪ ni dɪndwɪa mu te.

11 O ne weyuu na puri o banja ni, yi wonjo nunji da ku maa tu tɔga. Wonjo kum nyi di goro kamunu mu, yi ba jigi ku niə yana, yi ku maa tu tɔga.

12 Vara dwi maama mu wu ku wuni, didaani tɔga wo-vælu di zunə.

13 O na ne tin, o ma ni kwərə na ŋɔɔni did-o ka wi: «Piyeri, zaŋi n gu wənu tintu n di.»

14 Piyeri ma ləri o wi: «Amu tu, a bá se. A ta wu fɔgi a di dibam cullu wonjo naa kulɔ na wu maŋi di dim tin.»

15 O daa ta ma joori o ni kwərə kam na wi: «Yi zaŋi n culi wonjo kulɔ We na wi ku yi lanyirani tin.»

16 Ku ki kuntu mu kuni bitɔ. Wənu tum laan ma joori ti vaŋi ti di weyuu.

17 Piyeri maa bwe wo-kinkaguli dim o na ne tin kuri. Ka maŋa kam ni mu nɔɔna balɔ Korɔnɛeli na tɔŋi o tee ni tin bwe ba lwarɔ Simɔn sɔŋo kum je. Ba laan ma vu ba yi manɔŋo kum ba zɔga.

18 Ba ma bəŋi nɔɔnu ba bwe ba wi: «Nɔɔnu zɔuri yo o yiri mu Simɔn Piyeri na?»

19 Piyeri daa ta na wura o bwe si o lwarɔ wo-kinkaguli dim kuri tin, We Joro kum ma ta did-o ku wi: «Nii, nɔɔna batɔ mu tu ba lagi nmu.

20 Zaŋi n tu tɔga. Yi ta n bwea, si n tɔgi di ba n vu, beŋwaani amu mu tɔŋi-ba.»

21 Piyeri ma tu tɔga, yi o ta di ba o wi: «Amu mu yi wulɔ abam na lagi tin. Beɛ mu jaani abam ku ba?»

22 Ba ma ləri ba wi: «Pamaŋna didɛɛru Korɔnɛeli mu tɔŋi dibam. O yi nɔn-ŋum mu yi

o kwarɪ Wɛ lanyɪranɪ. Zwifə bam maama maa zul-o. Wɛ maleka mu tagɪ did-o si o bəŋi nmu o sɔŋɔ ni, si o wanɪ o ni kulɔ nmu na lagɪ n ta tin.»

²³ Pɪyɛɛɪ ma pa ba zɔ sɔŋɔ kum ba pəni.

Tɪga na puɔri tin o ma zanɪ o tɔɪ dɪ ba o vu. Zezi karabiə badaara dɪ ma zanɪ Zope ni ba tɔɪ did-o ba vu.

²⁴ Tɪga daa na puɔri tin mu o yi Sezaari. O yi da didaanɪ Kɔriɲɛɛɪ dɪ o sɔŋɔ tiinə dɪ o badonnə balɔ o na bəŋi tin manɪ ba je ba cəg-o.

²⁵ Pɪyɛɛɪ na yi sɔŋɔ kum yi o maa zɔɔri tin, Kɔriɲɛɛɪ ma zanɪ o nuŋi o jeer-o, yi o kuni doonə o yigə ni o jɔɔn-o.

²⁶ Pɪyɛɛɪ ma pa o zanɪ wɛɛɪ o zɪɪ, yi o ta did-o o wɪ: «Amɔ dɪ yi nabiinu mu.»

²⁷ O ta maa ŋɔɔni did-o yi ba maa zɔɔri sɔŋɔ kum. O ma na nɔn-kɔɔɔ na kikili da ba je.

²⁸ O ma ta dɪ nɔɔna bam o wɪ: «Abam manɪ á ye ni kɔ culə si Zwifu taa zɔɔri didaanɪ dwi-gɛ tiinə, naa o taa tɔɪ dɪ ba. Wɛ nan mu bri amɔ ni kɔ wɔ manɪ si a taa culi nɔɔn-nɔɔnɔ naa a paɪ o taa yi nɔn-diku.

²⁹ Kuntɔ ŋwaanɪ mu, abam na tɔŋɪ á bəŋi-nɪ tin, a wɔ vɪn yi a ba. A nan lagɪ a bwe a nii, bɛŋwaanɪ mu á tɔŋɪ á bəŋi-nɪ?»

³⁰ Kɔriɲɛɛɪ ma ta o wɪ: «Zɪm mu jɪɪ da yana, kɔ manɪ dɪ manɪ kantɔ ni wɛ na guni tin, dɪ a wɔra a warɪ Wɛ a sɔŋɔ ni, nɔɔnɔ ma da o ba o zɪɪ a yigə ni. O zɔ gwaaru ti na nyɪna.

³¹ O ma ta dɪ amɔ o wɪ: «Kɔriɲɛɛɪ, Wɛ mu jonɪ n loro kum. Nmu na wɛli yinigə tiinə tin mu Dɪ guli nmu gulə.

³² Nan tuŋi nɔɔna sɪ ba vu Zope ba bɛŋi nɔɔnu wɔɔɔŋ, o yiri mu Simɔn Pɪyɛɛri. O yi vɛru mu, o wɔ Simɔn wɔɔɔ na yi tɔn-gɔgɔ tun sɔŋɔ ni. O zɔɔri nuɔɔ kɔm ni ni mu.»

³³ O na tagi kɔntu tin, a ma tuŋi nɔɔna lɪla sɪ ba vu ba bɛŋi nmu sɪ n ba. Nmu na tu tin, n ki cɪga. Dɪbam maama nan zɪgi Wɛ yigɛ ni mu dɪ cɛgi, sɪ dɪ ni kulɔ maama dɪ Yuutu wɔm na pɛ-m sɪ n ta tin.»

³⁴ Pɪyɛɛri laan ma zaŋi o ta o wɪ: «A zɪm lwarɪ ni ku yi cɪga mu sɪ Wɛ ba kuri nɔɔna daani.

³⁵ Wɛ jɔŋi nɔɔnu wɔɔɔ maama na kwarɪ-DI yi o ki kulɔ na lana tin mu, ku na maŋi ku yi dwi dɪɔ nɔɔnu.

³⁶ Abam maŋi á ye Wɛ na tagi DI taani dɪm DI brɪ Yisɪrayɛɪ tiinɛ bam, ni Zezi Krisi mu wat o jɔŋi nɔɔna o fɔgi ba dɪ Wɛ daani. Wɔntu mu yi nabiinɛ maama Yuutu.

³⁷ Abam ta ye wo-kamunnu tɪɔ maama na ki Zude ni tin. Ku dɛɛn puli Galile ni mu, maŋa kam Zan na tɔɔɪ Wɛ kwɛrɛ dɪ nɔɔna sɪ ba miisi na wɔni tin kwaga ni.

³⁸ Abam maŋi á ye Wɛ na pɛ DI Joro kɔm Nazareti tu Zezi yi DI kwɛri DI pa-o dam te tin. Wɛ na wɔ o tee ni kɔntu tin, o yɛni o ve je maama o ki nɔɔna lanyirani, yi o kwɛri o vɪ balɔ na wɔ sutaani jɪŋa ni tin o yaga.

³⁹ Dɪbam nan mu nɛ wɛɛnu tɪɔ maama o na ki Zeruzalɛm ni dɪ Zwifɛ tɪni dɪm maama ni tin, yi dɪ yi cɪga kantɔ maana tiinɛ. Ba dɛɛn jaan-o mu ba pa tɔɔn-dagara baŋa ni ba gɔ.

⁴⁰ Wɛ ma pa o joori o bi o yagi tɔɔni da yatɔ dɛ ni. DI ma pa o brɪ o tɪti nɔɔna yigɛ ni sɪ ba na-o.

⁴¹ Kʊ nan dai nɪ nɔɔna maama mʊ nɛ-o, kʊ yɪ dɪbam balʊ Wɛ na maŋɪ Dɪ kuri sɪ dɪ taá yɪ o maana tiinə tɪn mʊ nɛ-o. Zezi na bi o yagɪ tʊɔnɪ tɪn, dɪbam tɔɔɪ dɪd-o dɪ di wɔdiu yɪ dɪ nyɔ na.

⁴² O ma pa dɪbam ni sɪ dɪ tɔɔlɪ Wɛ kwərə kam dɪ brɪ nɔɔna, dɪ pa ba lwarɪ nɪ wɔm mʊ yɪ wɔlʊ Wɛ na tiŋɪ sɪ o dɪ naŋɔna dɪ balʊ na tɪɔɪ tɪn taanɪ.

⁴³ Faŋa faŋa Wɛ nijɔŋnə bam maama deen tagɪ wɔntʊ taanɪ ba wɪ, nɔɔnʊ wɔlʊ maama na kɪ o wɔ-dɪdʊba dɪd-o tɪn, Wɛ wɔ yagɪ kɔntʊ tu lwarɪm Dɪ ma cɛ-o wɔntʊ yɪrɪ ŋwaanɪ.»

⁴⁴ Pɪyɛɛrɪ ta na wɔra o ŋɔɔnɪ kɔntʊ tɪn, Wɛ Joro kʊm ma tu balʊ maama na je ba cɔɔɪ o taanɪ dɪm tɪn yuu nɪ.

⁴⁵ Wɛ na pɛ Dɪ Joro kʊm dwi-gɛ tiinə dɪ tɪn, kʊ darɪ Zwifə balʊ na maŋɪ ba tɔɔɪ Zezi yɪ ba da dɪ Pɪyɛɛrɪ ba ba tɪn.

⁴⁶ Bɛŋwaanɪ ba ni ba na ŋɔɔnɪ ta-gɛ yɪ ba kwəri ba zuli Wɛ.

⁴⁷ Pɪyɛɛrɪ laan ma ta o wɪ: «Nɔɔna bantʊ sɪnɪ ba jɔŋɪ Wɛ Joro kʊm nɪ dɪbam dɪ na jɔŋɪ te tɪn mʊ. Kɔntʊ tɪn, dɪ wɔ wanɪ dɪ cɪ ba yigə sɪ ba yɪ miisi na wɔnɪ dɪ Zezi yɪrɪ na?»

⁴⁸ O ma daari o pa ni sɪ ba miisi-ba na wɔnɪ Zezi Krisi yɪrɪ ŋwaanɪ. Ba laan ma loori Pɪyɛɛrɪ sɪ o maŋɪ ba tee nɪ da finfin.

11

Pɪyɛɛrɪ tʊlɪ kʊ na kɪ te yɪ o vu dwi-gɛ tiinə te tɪn

¹ Zezi tɪntʊŋna bam dɪ o karabiə balʊ na zʊurɪ Zude nɪ tɪn ma ni nɪ dwi-gɛ tiinə dɪ laan sɛ Wɛ kwərə kam.

² Pɩyɛɛɾɩ dɛɛn ma zaŋɩ o vu Zeruzalem. O na yi da tɩn, Zwifə balu na tɔgɩ Zezi tɩn ma magɩ kantɔgɔ dɩd-o.

³ Ba ma bwe-o ba wɩ: «Bɛɛ mu yi n vu n zu dwi-ge tiinə sɔŋɔ yi ba yi balu na ba goni ba bəkəri tɩn? Bɛɛ mu yi n di wɔdiu dɩ ba?»

⁴ Pɩyɛɛɾɩ ma zaŋɩ o tɔli kulɔ maama na kɩ tɩn o bri-ba o wɩ:

⁵ «A ya wɔ Zope nɩ mu a warɩ Wɛ. Wɛ ma pa a na vurɩm. A nɛ wo-kamunu na nunɩ weyuu kɔ maa tu tɩga. Kɔ nyɩ dɩ gɔrɔ kamunu mu, yi ba jɩgɩ kɔ niə yana ba pa kɔ maa tu tɩga. Kɔ ma ba kɔ zɩgɩ a yigə nɩ.

⁶ A ma nii kɔ wɔnɩ yi a na vara na wɔra, sɔŋɔ vara dɩ ga-vara dɩ tɩga wo-vəəlu dɩ zunə.

⁷ A laan ma ni kwərə na ŋɔɔnɩ dɩ amɔ ka wɩ: <Pɩyɛɛɾɩ, zaŋɩ n gɔ n di.>

⁸ A ma ləri a wɩ: <A tu, aye a bá sɛ. A maŋɩ a wɔ dɩ dɩbam cullu woŋɔ naa kulɔ na wɔ maŋɩ dɩ dim tɩn.>

⁹ Kwərə kam daa ta ma joori ka zɩgɩ weyuu nɩ ka ŋɔɔnɩ ka wɩ: <Yɩ zaŋɩ n culi woŋɔ kulɔ Wɛ na wɩ kɔ yi lanyɩranɩ tɩn.>

¹⁰ Kɔ ma kɩ kɔntɔ taan kuni bitɔ, yi wəənu tɩm maama joori tɩ vanɩ tɩ di weyuu.

¹¹ Maŋa kantɔ nɩ nɔɔna batɔ dɛɛn tu ba zɩgɩ sɔŋɔ kulɔ amɔ na zɔvɩ da tɩn ni nɩ. Ba ya tɔŋɩ-ba Sezaari nɩ mu sɩ ba ba amɔ te.

¹² Wɛ Joro kɔm ma ta kɔ bri-nɩ kɔ wɩ, a yi taa bwea, sɩ a tɔgɩ dɩ ba a vu. Dɩ ko-biə bantɔ bardɔ dɩ ma da amɔ ba vu. Dɩ maama ma vu dɩ yi Sezaari, yi dɩ vu dɩ zu Kɔrɩnɛɛli sɔŋɔ kɔm.

13 O ma ta o bɔɔ dɔbam o na ne We maleka na tu o sɔŋɔ ka zigɔ yi ka ta did-o ka wɔ: <Tuŋi nɔɔna sɔ ba vu Zope ba bɛŋi nɔɔnɔ wɔdɔŋ o yɔri na yi Simon Pɔyɛri tɔn sɔ o ba.

14 Wɔntɔ na tuə, o laan wɔ ɛɔɔni taani dɔlɔ na wɔ pa nmɔ dɔ n sɔŋɔ tiinə bam maama na vɔɔm tɔn.>

15 A na sɔŋi sɔ a ɛɔɔni dɔ ba tɔn, mɔ We Joro kɔm tu ba te nɔnɛnɔ kɔ na maŋi kɔ tu dɔbam te pulim nɔ te tɔn.

16 A laan ma guli dɔ Yuutu Zezi dɛen na tagɔ te o wɔ: <Zan dɛen miisi nɔɔna bam na wɔnɔ mɔ, We nan wɔ miisi abam Dɔ Joro kɔm wɔnɔ mɔ.>

17 Kɔ sɔnɔ kɔ yi cɔga mɔ nɔ We pɛ dwi-ge tiinə bantɔ Dɔ pɛri dɔm, nɔ Dɔ na maŋi Dɔ pa dɔbam dɔ, maŋa kalɔ dɔ na kɔ dɔ wɔ-dɔdɔba dɔ dɔ Yuutu Zezi Kɔri tɔn. Kɔntɔ tɔn, a nan yi wɔɔ mɔ sɔ a cɔ We yigə?>

18 Pɔyɛri na tagɔ kɔntɔ yi ba ni tɔn, ba ma yagɔ taani dɔm yi ba daari ba zuli We. Ba maa wɔ: «We sɔnɔ Dɔ pa dwi-ge tiinə bam dɔ cwɛŋə sɔ ba lɛni ba wɔrɔ, sɔ ba daari ba na Dɔ ɛwɔ-dɔŋa kam.»

Zezi kɔɔgɔ kɔlɔ na wɔ Antɔsɔ ni tɔn na kɔ te tɔn

19 Maŋa kam ba dɛen na gɔ Etiyɛnɔ tɔn, nɔɔna yaari Zezi karabiə bam kɔ pa ba jagɔ da-yigə nɔ. Balɔ na jagɔ tɔn badonnə ma vu ba yi Fenisi dɔ Sipri dɔ Antɔsɔ. Ba na jagɔ kɔntɔ tɔn, ba yɛni ba tɔɔlɔ We kwɛrə kam ba bɔɔ Zwifə bam yɔranɔ mɔ.

20 Kɔ daari Zezi karabiə badaara na nunɔ Sipri dɔ Sirɛenɔ tɔn ma zanɔ ba vu Antɔsɔ ba tɔɔlɔ dɔ

Yuutu Zezi kwɛr-ywɛŋɛ kam ba brɪ dwi-gɛ tiinɛ dɪ.

²¹ Baŋa-Wɛ dam maa wɔ ba tee nɪ. Nɔɔna zanzan ma kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ dɪ Yuutu Zezi yɪ ba tɔg-o.

²² Zezi kɔgɔ kulɔ na wɔ Zeruzalem nɪ tɪn ma ni kulɔ na kɪ tɪn. Ba ma tɔŋɪ Banabasɪ sɪ o vu Antɔsɪ o niɪ.

²³ O na ve o yi da tɪn, o ma na Wɛ na sɪnɪ Dɪ kɪ nɔɔna bam lanyɪranɪ te tɪn. O maa jɪgɪ wɔpɔlo lanyɪranɪ. O ma kwe ba maama kwɪɔ yalɔ na wɔ pa ba taa tɔgɪ dɪ Yuutu wɔm dɪ ba wɔ maama sɪ ba yɪ zaŋɪ ba yaɣɪ tɪn.

²⁴ Banabasɪ dɛɛn yɪ nɔn-ŋɔm. O maa tiini o jɪgɪ wɔ-dɪdɔa dɪ Zezi, yɪ Wɛ Joro kɔm wɔ o tee nɪ dɪ dam. Nɔɔna zanzan dɛɛn ma ba ba tɔgɪ dɪ Yuutu wɔm, yɪ ba dɪ wɛli o kɔgɔ kɔm wɔnɪ.

²⁵ Banabasɪ laan ma zaŋɪ o vu Tarɪsɪ sɪ o beeri Sooli je.

²⁶ O na ve o na-o tɪn, o ma ja-o o joori Antɔsɪ. Ba na wɔra tɪn, ba maa yɔni ba wɛli daanɪ ba brɪ Zezi kɔgɔ kɔm Wɛ taanɪ. Ba kɪ kɔntɔ taan sɪ kɔ vu kɔ yi bɪm, yɪ nɔɔna balɔ ba na brɪ tɪn dagɪ zanzan. Kɔ yɪ Antɔsɪ nɪ mɔ ba puli sɪ ba bɛŋɪ Zezi karabiɔ bam nɪ Krisi biɔ.

²⁷ Da yam kɔntɔ nɪ Wɛ nijɔŋnɛ badonnɛ ma zɪgɪ Zeruzalem nɪ ba vu Antɔsɪ.

²⁸ Ba dɪdɔa yɪrɪ mɔ Agabusi. Wɛ Joro kɔm ma pa o ta Wɛ kwɛrɛ, nɪ kana lagɪ ka ba ka tiini ka zɔ lɔgɔ maama. (Kɔ dɛɛn sɪnɪ kɔ kɪ kɔntɔ mɔ maŋa kalɔ Kloodi na di paarɪ tɪn.)

²⁹ Zezi karabiɔ bam na ni kɔntɔ tɪn, ba ma lɪ wɔbɔŋa sɪ ba la sɛbu ba ma wɛli ba ko-biɔ balɔ

na zɔuri Zude ni tɪn. Ba ma sɛ sɪ ba dɪdɔa dɪdɔa wɔ pa ni ba na wɔ wani te tɪn.

³⁰ Ba ma sɪni ba ki kɔntɔ. Ba ma kwe sɛbu kulɔ ba na lagi tɪn ba ki Banabasɪ dɪ Sooli jɪŋa ni, sɪ ba ja vu Zeruzalem ba pa Zezi kɔgɔ kum nakwa bam.

12

We maleka na vri Piyɛɛri Erɔdi jɪŋa ni ka yagi te tɪn

¹ Maŋa kam kɔntɔ ni Pɛ Erɔdi ma zaŋi o ja Zezi kɔgɔ kum wɔ nɔɔna badonnɔ sɪ o yaari-ba.

² O ma ja Zaki wulɔ na yɪ Zan zɪmbaarɔ tɪn o pa ba gɔ-o dɪ su-zɔɔ.

³ O na ki kɔntɔ yɪ o lwarɪ ni ku poli Zwifɛ bam wɔ lanyiranɪ tɪn, o daa ma ja Piyɛɛri dɪ. Ku yɪ Zwifɛ bam candiɛ kalɔ ba na yɛni ba di dɪpɛ dɪlɔ na ba jɪgɪ dabɪli tɪn maŋa ni mu.

⁴ O na jaanɪ Piyɛɛri kɔntɔ tɪn, o ma ki-o pɪna digɛ ni, yɪ o pa pamaŋna bana bana kuri bɪna yɪr-o ba lɛni daanɪ. Erɔdi dɛɛn maa lagi sɪ Pakɪ candiɛ kam na kɛ ka daari, sɪ o laan pa ba ja Piyɛɛri ba nuŋi, sɪ o di o taanɪ nɔɔna bam maama yigɛ ni.

⁵ Kɔntɔ ŋwaanɪ Piyɛɛri maa wɔ pɪna digɛ kam ni taan, yɪ Zezi kɔgɔ kum nɔɔna bam tiini ba loori We o ŋwaanɪ.

⁶ Ku dɛɛn yɪ titɪ dɪlɔ tɪga na wɔ pɔuri sɪ Erɔdi pa Piyɛɛri nuŋi pooni sɪ o di o taanɪ tɪn. Piyɛɛri ya tigi pamaŋna bale titari ni mu o dɔa. Ba ya vɔg-o dɪ capɔnnu tile mu. Pamaŋna badonnɔ dɪ ma wɔ pɪna digɛ kam ni ni ba yɪra.

⁷ Baŋa-We maleka laan ma da ka tu ka zigi da. Pooni maa da zɛŋi digə kam wɔni. Maleka kam ma piɓagi Piyeeri tikəri ni ka pa o zaŋi, yi ka ta-o ka wi: «Kɪ lila n zaŋi wɛɛni!» Capɔnnɔ tum ma kɔ Piyeeri ja ni ti tu tɔga ni.

⁸ Maleka kam ma ta-o ka wi: «Fɔgi n vɔ n vɔɔrɔ tum si n zɔ n natra yam.» O ma sɔni o ki kɔntɔ. Ka daa ma ta ka wi: «Kwe n kasaa kum n zɔ, si n ta n tɔgi amɔ.»

⁹ Piyeeri ma tɔgi ka kwaga o nuŋi piɔna digə kam wɔni. O maa wɔ lwarɪ ni maleka kam na ki kulɔ tin yi cɪga. O maa buŋi ni kɔ yi dɪndwɪa mɔ.

¹⁰ Ba ma vu ba gaali dayigə yirina bam dɪ kwaga yirina bam. Ba laan ma vu ba yi luu-bor-zɔŋɔ kulɔ na pɔri kɔ yɔɔri tu kum wɔ tin. Boro kum titi ma pɔri, yi ba ke ba nuŋi. Ba ma kwe cwəŋə ba ve ba maa kea. Maleka kam laan ma da ka viiri ka daari Piyeeri.

¹¹ Kɔ laan ma ba Piyeeri wɔbuŋa. O ma ta o wi: «A laan lwarɪ ni kɔ yi cɪga mɔ. We mɔ sɔni DI tɔŋi DI maleka si ka ba ka jɔŋi-ni Erɔdi jɔŋa ni ka yagi, si Zwifə bam daa yi wanti ba ki amɔ ni ba na buŋi te tin.»

¹² Piyeeri na maani kɔ na yi te tin, o ma vu Mari-ba sɔŋɔ. Wɔntɔ yi Zan Mariki nu mɔ. Nɔɔna zanzan deen mɔ kikili daani sɔŋɔ kum ni ba wɔra ba wari We.

¹³ O ma vu o yi manɔŋo boro kum o magi, si ba pɔri si o zɔ. Ka-nyaani maa wɔ sɔŋɔ kum ni, o yiri mɔ Rɔdi. O ma vu si o nii, wɔɔ mɔ maga.

¹⁴ O na ve tin, o ma lwarɪ Piyeeri kwərə. O maa tiini o jigi wɔpolo zanzan kɔ pa o duri o

joori, yi o wɔ pɔri boro kum. O ma vu o ta di nɔɔna bam o wi: «Piyɛɛri mu zigɛ cicwɛŋɛ ni.»

¹⁵ Ba ma lɛr-o ba wi, o co mu. O maa cim yi o ta o wi: «Kɔ sɔni kɔ yi cigɛ mu.» Ba daa ma lɛri ba wi: «Kɔ ga yi o ciru mu.»

¹⁶ Piyɛɛri daa ta maa zigɛ o magɛ boro kum taan. Ba laan ma ba ba pɔri. Ba na nɛ-o tin, kɔ ma tiini kɔ su-ba.

¹⁷ O ma zɛŋi o jia o wi, ba cɛgi sɔɔ. O ma daari o maŋɛ dɛ Yuutu wɔm na ki te o ja-o o nuŋi pɔna digɛ kam ni tin. O ta ma ta di ba o wi, ba ve ba ta kɔlɔ na ki tin ba brɛ Zakɛ di Zezi karabiɔ bam maama. O laan ma yagɛ-ba yi o vu jɛgɛ kadoŋ.

¹⁸ Tɔga na pɔɔri tituti tin, pamaŋna balɔ ya na yiri Piyɛɛri tin wɔbɔŋa vugimi. Ba ma bwe daani ba wi: «Bɛɛ mu ki yi Piyɛɛri tɛrɛ?»

¹⁹ Erɔdi ma pa ni si ba kwaanɛ ba beeri o jɛgɛ. Ba ma beer-o taan ba ga. Erɔdi ma bwe pamaŋna bam o nii, ba ki ta mu yi Piyɛɛri nuŋi, yi o daari o pa ni si ba gu-ba.

Kuntu na ki kɔ ke tin, Erɔdi ma zanɛ Zude ni o vu Sezaari o zɔɔri da.

Kɔ na ki te yi Erɔdi ti tin

²⁰ Erɔdi banɛ dɛɛn tiini di zanɛ di Tiiri di Sidɔn tiinɛ. Je sɔm kuntu nɔɔna bam ma zanɛ ba la kɔgɔ si ba vu ba tɔ Erɔdi si o yagɛ. Erɔdi dɛɛn jigɛ didɛɛrɔ wɔlɔ na nii o sɔŋɔ kum baŋa ni, o yiri mu Bilasiti. Nɔɔna bam ma puli ba di cilɔŋo didaani wuntu, yi ba daari ba vu Erɔdi te ba ŋɔɔni did-o si o yagɛ o ban-zɔŋɔ kum. Ba dɛɛn lagɛ si ba ni daani, bɛŋwaanɛ ba titi tɔv kum yɛni kɔ jɔŋi kɔ wɔdiiru pɛ wuntu tɔv kum ni mu.

²¹ Ba ma li de si ba jəni daanu ba ŋooni taanu dum.

De dum na yi tin, Erɔdi ma kwe o paari gwar-fwaarɔ o zu. O laan ma jəni o paari jangɔŋɔ kum baŋa ni si o ŋooni di noona bam.

²² O kwərə na zaŋi yi o ŋooni di ba kuntu tin, noona bam ma kaasi baŋa baŋa ba wɔ: «Kwərə kantɔ yi we kwərə mu si ka dai nabinzwənə nyim.»

²³ Erɔdi na se ba zulə yam yi o wɔ pe We Di zulə tin, Baŋa-We maleka ma pa yawɔ ja-o lila. Kanzwa ma zu o wɔ ya di-o ya gu.

²⁴ We kwərə kam deen maa jagi je maama, yi noona zanzan se-ka.

²⁵ Banabasi di Sooli ma ti tituŋi dilɔ ba na ve Zeruzalem si ba tuŋi tin. Ba laan ma ja Zan Mariki ba wəli ba titi ni, yi ba nuŋi Zeruzalem ba joori ba vu Antioxi.

13

Zezi kɔgɔ kum na li Banabasi di Sooli te tin

¹ Zezi kɔgɔ kulɔ na wɔ Antioxi ni tin deen jigi We nijonə di balɔ na bri We taanu dum tin ba titari ni. Bantu mu yi Banabasi, di Simeyon wulɔ ba na bæ ni nazono tin, di Sireeni tu Lukiyusi, di Manayen wulɔ deen na yi gɔvirma tu Erɔdi yuu-doŋo ba biini ni tin, didaani Sooli.

² De didwi ba maa wɔra ba zuli Baŋa-We, yi ba ta kwəri ba vɔ ni. We Joro kum laan ma ta ku bri-ba ku wɔ: «Li-na Banabasi di Sooli amɔ ŋwaani, si ba taa tuŋi tituŋi dilɔ amɔ na kuri-ba si ba tuŋi tin.»

³ Zezi karabiə bam na ni kuntu tun, ba daa ma wo ni yi ba loori We ba pa-ba. Ba ma daari ba danɔ ba ja ba baŋa ni, yi ba laan banɔ-ba yi ba viiri.

Pooli dɔ Banabasɔ na wo Sipri ni te tun

⁴ We Joro kum deen na tɔŋi Banabasɔ dɔ Sooli kuntu tun, ba ma vu ba yi Seliusi. Ba ma zu naboro ba tɔŋi ninuɔ kum wo ba vu ba be ba yi Sipri.

⁵ Ba ma vu ba zu Sipri tuɔ kudoŋ, ku yiri mu Salamini. Ba na yi da tun, ba maa zuɔri Zwifə bam We-di sum ba tɔɔli We kwərə. Zan Mariki maa wo ba tee ni o wəli-ba.

⁶ Ba ma zaŋi Salamini ni ba tɔli je sum maama ba ke. Ba ma vu ba yi Pafɔsi. Ba ma jeeri liri tu wɔdoŋ daani, o yiri mu Bar-Zezi, yi o yi Zwifu. O deen paɔ o yi We nijonnu mu yi o daɔ.

⁷ O maa yi gɔvirma tu Seriziu Polusi kwaga nɔɔno mu. Gɔvirma tu wɔm maa jigi swan lanyirani. O ma bəŋi Banabasɔ dɔ Sooli o pa ba ba o te. O maa lagɔ si o ni We kwərə kam.

⁸ Liri tu wɔm ma zaŋi o wɔra o culi ba brim dɔm. O maa kwaanɔ si o ci gɔvirma tu wɔm si o yi se We ciga kam. Liri tu wɔm yiri didoŋ mu yi Elimasɔ dɔ Greki tiinə taani.

⁹ Sooli wɔɔɔ yiri didoŋ ta na yi Pooli tun deen jigi We Joro kum dam lanyirani. O ma nii liri tu wɔm vɔrɔ, yi o wɔ:

¹⁰ «N wo su dɔ sisuna mu didaani balɔɔ. Nmu yi sutaani jɔŋa nɔɔno mu. Nmu culi wəenu tɔɔ maama na lana tun. Nmu tiini n kwaana si n pipiri dɔ Yuutu wɔm ciga kam si ka ji vwan mu.

11 Nii, Baŋa-We wó ba DÍ magi-m dɪ DÍ ji-dɪa lele kuntu. Nń ji lilwe yi n daa n bá na wɪa pooni, sɪ kɔ taa ve maŋa kalɔ We na lagɪ tɪn.»

O na tagɪ kuntu tɪn, bɪdwɪ baŋa nɪ mɔ Elimasɪ yɪə dwe, yi o zɪgɪ lim wɔnɪ. O maa ve o kɪkara, yi o lagɪ vaŋɪnɔ sɪ o ja o jɪŋa.

12 Gɔvɪrma tu wɔm na nɛ kulɔ na kɪ tɪn, o laan ma kɪ o wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi Kɪsi. Dɪ Yuutu cɪga kam ba na brɪ-o tɪn ma sɔ-o.

Pooli-ba na wɔ Antɔsɪ nɪ te tɪn

13 Pooli dɪ o badonnə bam laan ma zaŋɪ Pafɔsɪ nɪ ba zɔ naboro ba vu ba yi Pamfili tɪv kɔdoŋ, kɔ yɪrɪ mɔ Pɛrɪzɪ. Zan Marɪkɪ ma yaɣɪ-ba dáanɪ, yi o daari o joori Zeruzalem.

14 Ba daa maa zɪgɪ Pɛrɪzɪ nɪ ba vu Antɔsɪ kulɔ na wɔ Pisidi nɪ tɪn. Zwifə bam siun dɛ dɪm na yi tɪn, ba ma vu ba zɔ ba We-digə kam wɔ ba je da.

15 Nɔɔna ma zaŋɪ ba karɪmɪ Moyisi cullu twaanɔ tɪm dɪ faŋa faŋa We nijonɔnə bam twaanɔ tɪm wɔnɪ. Ba na karɪmɪ ba ti tɪn, ba yigə tiinə bam ma tɔŋɪ ni ba pa Pooli-ba, yi ba wɪ: «Dɪ ko-biə-ba, abam na jɪgɪ kwɪə yalɔ na wó zəni nɔɔna bam tɪn, sɪ á zaŋɪ á ta.»

16 Pooli ma zaŋɪ wɛɛnɪ o zəŋɪ o jɪŋa, yi o laan daari o ta o wɪ: «Yisɪrayɛli dwi tiinə-ba dɪdaanɪ dwi-gɛ tiinə balɔ na kwarɪ We tɪn, cəgi-na a na lagɪ a ta kulɔ tɪn.

17 We dɪlɔ dɪbam Yisɪrayɛli tiinə bam na tɔgɪ tɪn dɛɛn mɔ kuri dɪ nabaara bam, sɪ ba taa yi DÍ tɪtɪ nɔɔna. Maŋa kam ba dɛɛn na yi vərə Ezipi nɪ tɪn mɔ We pɛ ba puli zanzan. Dɪ ma daari DÍ

ma DI tɪtɪ ji-dɪa kam DI lɪ-ba DI pa ba nuŋi tɪv kɔm kɔntɔ nɪ.

¹⁸ Ba na beeri kagɔa wɔnɪ taan bɪna fiinna tɪn, DI ma kɪ wɔ-zuru dɪdaanɪ ba.

¹⁹ Ba na zɔ Kanaan tɪn, DI ma pa tɪv kɔm dwi dwi tiinə kuni bɪrpe cɔgɪ, yɪ DI daari DI pa DI tɪtɪ nɔɔna Yisɪrayelɪ tiinə bam taa te tɪv kɔm kɔntɔ.

²⁰ Kɔntɔ kəm dɪm maama yɪ nɪnɛnɪ bɪna biə-yana dɪ fiinnu mu (450).

Kɔntɔ kwaga nɪ, Wɛ laan ma kuri yigə tiinə DI pa-ba yɪ bantɔ te-ba taan, kɔ vu kɔ yɪ maŋa kam DI nijonnu Samɔwelɪ na tu o ba o te-ba tɪn.

²¹ Nɔɔna bam laan ma loori Samɔwelɪ sɪ o tinji pɛ o pa-ba. Wɛ ma tinji Benzamen dwi tu dɪdɔa DI pa-ba, o yɪrɪ mu Sayuli. O yɪ Kisi bu mu. O maa ji ba pɛ bɪna fiinna.

²² Wɛ dɛen ma ba DI lɪ Sayuli paari dɪm wɔnɪ, yɪ DI daari DI pa Davidi ji ba pɛ. Wɛ dɛen tagɪ wɔntɔ taanɪ DI wɪ: <Zese bu Davidi yɪ nɔɔnɔ wɔlɔ na su amɔ wɔ tɪn. Wɔntɔ wɔ kɪ kulɔ maama a wɔbɔŋa na lagɪ tɪn.>

²³ Kɔ nan yɪ wɔntɔ dwi dɪm wɔnɪ mu Wɛ pɛ Zezi ba. Wɛ ma tɔgɪ ni dɪlɔ DI na goni tɪn DI pa Zezi ji dɪbam Yisɪrayelɪ tiinə bam Vɪrnɔ.

²⁴ Maŋa kam Zezi ta na wɔ puli o tituŋa yam tɪn, Zan dɛen mu brɪ Yisɪrayelɪ tiinə bam maama o wɪ, ba ləni ba wɔrɔ ba yagɪ kəm-balwaarɔ, sɪ ba daari ba pa ba miisi-ba na wɔnɪ Wɛ ŋwaantɪ.

²⁵ Kɔ na tu kɔ daari finfin sɪ Zan ti o tituŋa yam tɪn, o ma bwe nɔɔna bam o wɪ: <Abam bɔŋɪ sɪ amɔ yɪ wɔɔ mu? Amɔ dai wɔlɔ wɔm á na tɪnɪ tɪn. Wɔntɔ nan lagɪ o sanɪ a kwaga mu o ba, yɪ a wɔ maŋɪ sɪ a bwəli o nɛ natra dɪ.>

26 A ko-biə-ba, Abraham dwi tiinə dɪ dwi-ge tiinə balɔ na kwarɪ Wɛ tɪn, kɔ yɪ dɪbam mu Wɛ pɛ sɪ dɪ ni Dɪ taanɪ dɪm kɔntɔ, sɪ dɪ wanɪ dɪ lwarɪ Dɪ na lagɪ Dɪ vrɪ dɪbam Dɪ yagɪ te tɪn.

27 Zeruzalem tiinə bam dɪ ba yigə tiinə bam nan wɔ lwarɪ Zezi na yɪ wɔlɔ tɪn. Kɔ daa zɪ yɪ wəənu tɪlɔ Wɛ nijonɔnə bam na pɔpɔnɪ ba tinɪ yɪ nɔɔna yəni ba karɪmɪ-tɪ ba siun da yam maama nɪ tɪn, ba ba ni wəənu tɪntɔ kuri dɪ. Ba nan na pɛ Zezi na cam tɪn, kɔ pɛ Wɛ nijonɔnə bam na pɔpɔnɪ kɔlɔ tɪn sɪnɪ kɔ kɪ.

28 Ba maa ba jigɪ taanɪ dɪlɔ na wɔ pa ba gɔ-o tɪn. Dɪ kɔntɔ dɪ, ba ta ma loori Pilatɪ sɪ o pa ba gɔ-o.

29 Ba ma kɪ kɔlɔ maama na manɪ kɔ pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ yɪ kɔ ta o taanɪ tɪn ba ti. O na tɪgɪ tɪn, ba laan ma par-o tɔvɔn-dagara kam banɔ nɪ ba ja vu ba kɪ yibeeli wɔnɪ.

30 Wɛ laan ma pa o bi o yagɪ tɔvɔnɪ.

31 O maa wɔra da kɔgɔ kɔgɔ. O na wɔra tɪn, kuni zanzan mu o brɪ o tɪtɪ o karabiə bam yigə nɪ, balɔ ya na tɔgɪ dɪd-o Galile nɪ ba beeri ba ve Zeruzalem tɪn. Bantɔ laan mu yɪ o maana tiinə ba brɪ o cɪga kam ba pa dɪbam Yisɪrayelɪ tiinə bam.

32 Dɪbam nan tu abam te mu sɪ dɪ tɔɔlɪ Wɛ kwər-ywəŋə kam dɪ brɪ abam. Kɔ nan yɪ nɪ, Wɛ dɛɛn na goni ni dɪ dɪbam nabaara bam nɪ Dɪ wɔ kɪ kɔlɔ tɪn mu,

33 Dɪ laan sɪnɪ Dɪ kɪ Dɪ pa dɪbam balɔ na yɪ ba naarɔ tɪn. Mu kɔntɔ mu Dɪ bi Zezi Dɪ pa o yagɪ tɔvɔnɪ. Kɔ yɪ nɪnɛɛnɪ kɔ na manɪ kɔ pɔpɔnɪ Wɛ ləŋ-ŋwɪ tɔnɔ pɔɔrɪm bile tu wɔnɪ te tɪn kɔ wɪ:

⟨Nmɔ mɔ yɪ amɔ Bu
yɪ zɪm amɔ dɪ jigi nmɔ Ko.⟩

³⁴ Wɛ tɔnɔ kɔm daa ta brɪ Wɛ na wó bi-o Dɪ pa
o yagɪ tɔbɔnɪ, sɪ o yɪra yɪ pɔ. Kɔ ma ta kɔ wɪ:

⟨Aá pa n na wo-laaru cɪga cɪga,
nɪ a na maŋɪ a go nɪ sɪ a pa Davidi na-tɪ te tɪn.⟩

³⁵ Wɛ tɔnɔ kɔm jəgə kadoŋ nɪ Davidi pɔpɔnɪ o
wɪ:

⟨Nmɔ Wɛ bá sɛ sɪ n tɪtɪ Wɔ-pɔŋo Tu wɔm yɪra
pɔ.⟩

³⁶ Kɔ nan na yɪ Davidi tɪtɪ, wɔntɔ dɛɛn tɔŋɪ Wɛ
tɪtɔŋa yam maŋa kalɔ o na ŋwɪ tɪn, yɪ o laan ba
o tɪ. Ba ma kwe-o ba kɪ o nabaara bam tee nɪ. O
yɪra yam ma sɪnɪ ya pɔ.

³⁷ Kɔ daari, wɔlɔ wɔm Wɛ na pɛ o bi o yagɪ tɔbɔnɪ
tɪn, wɔntɔ yɪra nan wɔ pɔgɪ.

³⁸ A ko-biə-ba, abam maŋɪ sɪ á lwarɪ nɪ kɔ yɪ
Zezi ŋwaanɪ mɔ dí jɪgɪ cwəŋə sɪ dí brɪ abam nɪ
Wɛ wó wantɪ Dɪ yagɪ á lwarɪm Dɪ ma cɛ abam.

³⁹ Wɛ cullu tɪlɔ Dɪ na kɪ Moyisi jɪŋa nɪ tɪn warɪ
tɪ pa á lwarɪm dɪm tɪ. Kɔ daari wɔlɔ maama na
kɪ o wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi tɪn wó na vrɪm Wɛ tee nɪ,
dɪ o lwarɪm dɪm maama na tɪ wɔntɔ ŋwaanɪ tɪn.

⁴⁰ Nan taá yɪrɪ-na á tɪtɪ, sɪ lɛɛrɔ tɪlɔ Wɛ niŋoŋnə
bam na pɔpɔnɪ tɪ taanɪ tɪn yɪ zaŋɪ tɪ yɪ abam.

⁴¹ Ba dɛɛn tagɪ ba wɪ:

⟨Nii-na, abam balɔ na yəni á gooni amɔ Wɛ cɪga
kam tɪn,

abam yɪra wó sɔɔrɪ yɪ á tɪ.

Bɛŋwaanɪ kɔ na yɪ kəm dɪlɔ a na lagɪ a kɪ abam
da yam kɔntɔ nɪ tɪn,

abam bá sɛ nɪ dɪ yɪ cɪga,

nɔɔnɔ na maŋɪ o brɪ abam tɪ kuri dɪ, á ta bá sɛ.>

»

⁴² Pooli na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, o dɪ Banabasɪ ma zaŋɪ sɪ ba nuŋɪ Wɛ-digə kam wɔnɪ. Ba na lagɪ ba viiri tɪn, nɔɔna bam ma ta dɪ ba sɪ ba joori ba ba siun dɛ dɪdoŋ dɪm nɪ, sɪ ba daa ta ŋɔɔnɪ taanɪ dɪm kɔntɔ dɪ ba.

⁴³ Nɔɔna bam ma zaŋɪ ba jagɪ. Ba zanzan ma tɔɔ Pooli dɪ Banabasɪ, Zwifə bam dɪ dwi-ge tiinə balɔ na nɪɔɔ Wɛ yɪ ba tɔɔɔ cullu tɪlɔ Dɪ na pɛ dɪbam Zwifə bam tɪn dɪ maa tɔga. Pooli dɪ Banabasɪ maa ta dɪ nɔɔna bam sɪ ba ta kwaanɪ ba dalɪ Wɛ Dɪ zaanɪ dɪlɔ Dɪ na pɛ-ba tɪn ŋwaanɪ.

⁴⁴ Ba siun dɛ dɪm ma joori dɪ yi. Nɔɔna zanzan ma la daanɪ sɪ ba cəgi Baŋa-Wɛ kwərə kam, kɔ ge fiun sɪ kɔ taa nyɪ dɪ tɪlɔ kɔm nɔɔna maama mɔ lagɪ da te.

⁴⁵ Zwifə bam na nɛ kɔɔɔ kɔm na su je sɪm maama tɪn, ba maa tiini ba jɪɔɔ wɔ-gurɔ dɪ ba. Ba ma yáalɪ Pooli na tɛ kulɔ tɪn, yɪ ba kwəri ba twɪ-o.

⁴⁶ Pooli dɪ Banabasɪ laan ma fɔɔɔ ba ŋɔɔnɪ dɪ baarɪ, yɪ ba wɪ: «Dí ya maŋɪ sɪ dí puli abam tee nɪ mɔ dí ŋɔɔnɪ Wɛ kwərə kam. Abam nan na maŋɪ á wɔ sɛ-ka tɪn, abam ba buŋɪ nɪ á maŋɪ dɪ Wɛ ŋwɪ-dɔŋa kam. Kɔntɔ ŋwaanɪ dí wó vu dwi-ge tiinə bam te dí daari abam.

⁴⁷ Dí Yuutu wɔm na pɛ dɪbam ni dɪlɔ tɪn mɔ tɪntɔ:

<Amɔ Wɛ tiŋɪ nmɔ sɪ n ja a pooni dɪm
n vu n pa dwi-ge tiinə bam,
sɪ n wantɪ n pa nabiinə na vrɪm
lɔɔɔ baŋa je maama nɪ.> »

⁴⁸ Dwi-ge tiinə balu na wura yi ba ni kuntu tin, ba maa jigi wupolo, yi ba pa Banja-We kwərə kam jigi dam. Balu maama na manɪ sɪ ba na We ŋwi-dɔŋa kam tin mu sunɪ ba kɪ ba wu-dɪdɔa dɪ Zezi.

⁴⁹ Banja-We kwərə kam ma jagɪ je sɪm kuntu maama wɔni.

⁵⁰ Ku daari Zwifə bam ma kwaanɪ ba pa kaana balu jɪŋa na jigi yi ba nigi We tin dɪ tɪv kum yigə tiinə bam bana zanɪ dɪ Pooli dɪ Banabasɪ. Ba dɛɛn ma pa ba yaari Pooli dɪ Banabasɪ, yi ba daari ba zəli-ba ba pa ba nuŋi ba tɪv kum wɔni.

⁵¹ Ba na kɪ-ba kuntu tin, Pooli dɪ Banabasɪ ma puɪsɪ ba nɛ fogo kum ba yagɪ da, sɪ ku bri nɪ ba wu kɪ lanyiranɪ. Ba laan ma daari ba vu Yikon.

⁵² Zezi karabiə bam dɛɛn tiini ba jigi wupolo, yi We Joro kum wu ba tee nɪ lanyiranɪ.

14

Pooli dɪ Banabasɪ na wu Yikon nɪ te tin

¹ Pooli dɪ Banabasɪ na wu Yikon nɪ tin, ba daa ta ve Zwifə bam We-digə kam. Ba ŋɔɔnɪ We taanɪ dɪm ba bri nɔɔna bam, yi ba zanzan kɪ ba wu-dɪdɔa dɪ Zezi, Zwifə dɪ dwi-ge tiinə dɪ.

² Ku daari Zwifə badonnə vɪn We taanɪ dɪm. Bantu ma zanɪ ba vugimi dwi-ge tiinə bam wɔbɔŋa ba pa ba wɔɔv cɔgi dɪ Zezi karabiə bam.

³ Pooli dɪ Banabasɪ maa zɔvri da taan. Ba na wura kuntu tin, ba maa ŋɔɔnɪ dɪ Yuutu Zezi taanɪ dɪ baari yi ba kɪ ba wu-dɪdɔa dɪd-o. Ba maa tɛ dɪ Yuutu wɔm na kɪ nɔɔna lanyiranɪ te tin, yi o zigɪ ba taanɪ dɪm kwaga nɪ dɪ o na pɛ-ba

dam si ba taa ki wo-kunkagila di wænu tɩv na bri Wε dam tɩn.

⁴ Tɩv kum nɔɔna bam dɛen pɔɔri bile mu. Badaara tɔgi Zwifə bam mu, yi badonnə di tɔgi Zezi tuntɔŋna bam.

⁵ Dwi-gε tiinə di Zwifə badonnə dɛen ma lu wɔbɔŋa ba wəli dɩdaani ba yigə tiinə bam, si ba yaari Zezi tuntɔŋna bam, si ba dɔli-ba di kandwa.

⁶ Ba na lwarɩ kɔ ni nɩ tɩn, ba ma duri ba vu Likoni tɩni dɩm, Lisitri di Derɩbi di ti-niə yam maama.

⁷ Ba na wɔra tɩn, ba maa tɔɔli Wε kwər-ywəŋə kam ba bri nɔɔna.

Kɔ na ki te Lisitri ni tɩn

⁸ Nɔɔnu dɛen mu wɔ Lisitri ni, o yi kɔɔ mu. Kɔ na zigi o lɔra maŋa ni o maŋi o wari o vu.

⁹ O dɛen maa tɔgi o je o cəgi Pooli na ŋɔɔni taani dɩv tɩn. Pooli ma nii-o ziin, yi o lwarɩ ni o ki o wɔ-dɩɔba di Zezi si o wani o na yazurə.

¹⁰ O laan ma ta di kwər-dɩa o wɩ: «Zaŋi wɛɛni n zigi n nε sim baŋa ni ywam!» O na tagi kuntu tɩn, kɔɔ kum ma zaŋi wɛɛni kɔ faŋi kɔ cwi yi kɔ suŋi vəŋə.

¹¹ Nɔn-kɔɔ kum na nε kɔv Pooli na ki tɩn, ba maa tiini ba ŋɔɔni baŋa baŋa di ba titi dwi taani dɩm ba wɩ: «Kɔ yi dɩbam wa yam mu jigi nabiinə ya tu ya ba dɩbam te.»

¹² Ba ma pa Banabasi yɩri ni Ziusi. Pooli di yɩri maa yi Ermesi, beŋwaani kɔ yi wɔntɔ ya mu ŋɔɔni taani dɩm.

¹³ Ba dɛen maa jɩgi digə ba tɩv kum daa ni ba na yəni ba kaani ba wε Ziusi da tɩn. Ba kaanum

tu wum ma zanɪ o ja nabe dɪ tweeru punnu tɪɮ ba na sɔɣɪ tɪn o ba o zɪɣɪ tɪɮ kum ni nɪ. Wuntu dɪdaani nɔn-kɔɣɔ kum maama dɛɛn maa lagɪ sɪ ba gɔ nabe sɪm ba ma kaani Zezi tuntɔŋna bam.

¹⁴ Banabasɪ dɪ Pooli ma lwarɪ ba na buŋɪ sɪ ba kɪ te tɪn. Ba wɔ ma cɔɣɪ zanzan. Ba ma ja ba gwaarɔ ba kaari, yɪ ba daari ba duri lɪla ba zɔ nɔn-kɔɣɔ kum wɔ. Ba maa tɛ baŋa baŋa ba wɪ:

¹⁵ «Nɔɔna-ba, bɛɛ mu yɪ abam lagɪ á kɪ kuntu? Dɪbam yɪ nabiinɔ mu, nɪ abam dɪ te. Dɪbam nan tu yo seeni sɪ dɪ tɔɔɪ Wɛ kwɛr-ywɛŋɔ kam mu dɪ brɪ abam, sɪ á yagɪ jwɛnɔ kaani, sɪ á daari á taá tɔɣɪ Nwɪa Tu Baŋa-Wɛ. Dɪntɔ mu kɪ weyuu dɪ tɪga dɪ na-fara dɪ wɛɛnu tɪɮ maama na wɔ tɪ wɔnɪ tɪn.

¹⁶ Faŋa tɪn, Wɛ dɛɛn yagɪ dwi maama sɪ dɪ kɪ dɪ wɔbuŋa na lagɪ te tɪn.

¹⁷ Dɪ kuntu dɪ, Dɪ ta yɛni Dɪ kɪ abam lanyɪranɪ, sɪ kɔ pa á lwarɪ nɪ Dɪ yɪ Wɛ cɪga cɪga. Dɪ yɛni Dɪ pa dɔa nɪa yɪ wɔdiiru kɪ tɪ maŋa nɪ. Dɪ paɪ abam wɔdiu yɪ á dɪ, yɪ Dɪ paɪ abam wɔpolo lanyɪranɪ.»

¹⁸ Pooli na tagɪ kuntu tɪn, kɔ ya gɛ finfin mu sɪ nɔɔna bam kwe wɛɛnu tɪm ba ma kaani-ba, yɪ ba laan yagɪ.

¹⁹ Zwifɔ badonnɔ ya nuŋɪ Antɔɔsɪ mu Pisidi tɪɮ nɪ ba ba. Badaara dɪ ma nuŋɪ Yikon ba ba. Bantu ma pa kɔɣɔ kum maama wɔrɔ lɛni dɪ Pooli. Ba laan ma dɔɪ-o dɪ kandwa, yɪ ba daari ba tuur-o ba ja nuŋɪ tɪɮ kum wɔnɪ. Ba ya buŋɪ nɪ o tɪɣɪ mu.

²⁰ Zezi karabiɔ bam laan ma vu ba gilim-o. O ma zanɪ ba tɪtari nɪ o joori o zɔ tɪɮ kum wɔ. Tɪga na puɔrɪ tɪn, o ma tɔɣɪ dɪdaani Banabasɪ yɪ ba

vu Dɛrɪbɪ.

Ba na joori ba vu Antɔsɪ te tɪn

²¹ Pooli dɪ Banabastɪ na wɔ Dɛrɪbɪ nɪ tɪn, ba ma tɔɔlɪ Wɛ kwɛr-ywɛŋɛ kam yɪ nɔɔna zanzan ji Zezi karabiɔ. Ba daa ma joori ba vu Lisitri dɪ Yikon, yɪ ba daari ba kɛ ba yi Antɔsɪ kɔlɔ na wɔ Pisidi wɔnɪ tɪn.

²² Ba na maa ve kuntɔ tɪn, ba ma pa balɔ maama na yɪ Zezi karabiɔ tɪn na baari, yɪ ba kwe-ba sɪ ba fɔgɪ ba taa tɔgɪ Wɛ cwɛŋɛ kam, sɪ ba yɪ yagɪ-ka. Ba ta ma brɪ-ba ba wɪ: «Dɪbam balɔ maama na tɔgɪ Zezi tɪn, dɪ wɔ na yaara zanzan mɔ sɪ dɪ laan zɔ Wɛ paari dɪm wɔ.»

²³ Je sɪlɔ maama ba na ve tɪn, ba lɪ nakwa Zezi kɔgɔ kum wɔnɪ sɪ ba taa nii-ba. Ba maa yɛni ba vɔ ni ba loori Wɛ ba pa nakwa bam, yɪ ba kɪ-ba dɪ Yuutu jɪŋa nɪ, o na yɪ wɔlɔ ba na kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪd-o tɪn ŋwaanɪ.

²⁴ Ba dɛɛn ma da Pisidi ba kɛ. Ba ma vu ba yi Pamfili je sɪm.

²⁵ Ba na wɔra tɪn, ba ma vu Pɛrɪzɪ ba ŋɔɔnɪ Wɛ taanɪ dɪm da, yɪ ba daari ba vu Atali.

²⁶ Ba laan ma zɪgɪ dɛaanɪ ba zɔ naboro ba joori ba vu Antɔsɪ kɔlɔ na wɔ Siiri wɔnɪ tɪn. Kɔ dɛɛn yɪ kantɔ jɛgɛ kam nɪ mɔ Zezi kɔgɔ kum nɔɔna bam ya kwe-ba ba kɪ Wɛ jɪŋa nɪ, sɪ Dɪ zɛni-ba sɪ ba wantɪ ba vu ba tɔŋɪ kɔlɔ ba laan na tu ba tɔŋɪ ba ti tɪn.

²⁷ Ba na yi Antɔsɪ tɪn, ba ma pa Zezi kɔgɔ kum la daanɪ, yɪ ba laan tɔlɪ kɔlɔ maama Wɛ na kɪ dɪ ba tɪn ba brɪ-ba, dɪ Dɪ na pɔrɪ cwɛŋɛ Dɪ pa dwi-gɛ tiinɛ sɪ ba wantɪ ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi tɪn.

²⁸ Ba ma zɔ Zezi karabiɔ bam tee nɪ ba daanɪ.

15

Zezi kɔgɔ kɔlv na wɔ Zeruzalem ni tin ŋɔɔni dwi-ge tiinə bam taani

¹ Nɔɔna badonnə ma zaŋi Zude ni ba vu Antɔsi. Ba maa wɔra ba bri Zezi karabiə bam ba wɔ: «Abam na wɔ se á tɔgi Moyisi cullu tim na bri te si á go á bəkəri, á bá wani á na vrim.»

² Pooli dɔ Banabasɔ na ni kɔntɔ tin, ba ma tiini ba magɔ kantɔgɔ dɔ nɔɔna bam. Kɔntɔ ŋwaanɔ Zezi kɔgɔ kɔm ma li wɔbɔŋa si ba li Pooli dɔ Banabasɔ dɔ nɔɔna badonnə ba wɔni, si ba ja taani dɔm ba vu Zeruzalem ba kɔ Zezi tintɔŋna bam dɔ nakwa bam jia ni.

³ Zezi kɔgɔ kɔm ma banɔ-ba yi ba ke. Ba ma vu ba da Fenisi dɔ Samari je sɔm. Ba na maa ve tin, ba maa tɛ dwi-ge tiinə na ləni ba wɔrɔ ba se Wɛ te tin ba bri nɔɔna bam. Zezi karabiə bam na ni kɔntɔ tin, kɔ ma pa ba maama jigi wɔpɔlo lanyiranɔ.

⁴ Ba ma vu ba yi Zeruzalem. Zezi tintɔŋna bam dɔ o kɔgɔ kɔm maama dɔ ba nakwa bam ma jeeri-ba lanyiranɔ. Ba laan ma manɔ ba bri-ba Wɛ na kɔ kɔlv dɔ ba tin.

⁵ Zwifə badaara balɔ na wɔ Farizian kɔgɔ kɔm wɔni yi ba ba ba tɔgi Zezi tin ni taani dɔm. Ba ma zaŋi ba ta ba wɔ: «Nɔɔna bantɔ manɔ si ba go ba bəkəri mɔ, si ba daari ba se Moyisi cullu tim maama na bri te tin.»

⁶ Zezi tintɔŋna bam dɔ o kɔgɔ kɔm nakwa bam ma la daani si ba bwe taani dɔm ba nii.

⁷ Ba na magɔ kantɔgɔ taan tin, Pɔyɛɛri ma zaŋi ba wɔni o ta o wɔ: «A kɔ-biə-ba, abam ye si Wɛ dɛen kuri amɔ abam wɔni, si a vu dwi-ge

tiinə bam te sɪ a brɪ-ba DI kwər-ywəŋə kam, sɪ ba daari ba sɛ-ka.

⁸ Wɛ na ye nɔɔna wɔbɔŋa na yɪ te tɪn, DI ma pa-ba DI Joro kɔm, nɪ DI na maŋɪ DI pa dɪbam te tɪn, sɪ kɔ brɪ nɪ DI sɪnɪ DI vrɪ-ba ba lwarɪm wɔnɪ.

⁹ DI ma wɔ pɔɔrɪ bantɔ dɪ dɪbam daanɪ. DI fɔŋɪ DI kwɛ ba wɔbɔŋa mɔ dɪ ba na kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi tɪn ŋwaanɪ.

¹⁰ Kɔntɔ tɪn, bɛŋwaanɪ mɔ á bɔŋɪ sɪ á maŋɪ Wɛ á nii dɪ á na lagɪ á pa Zezi karabiə bam zɪŋɪ zɪla yalɔ na dummə ya dwe-ba tɪn? Kɔ na yɪ dɪbam nabaara bam naa dɪbam tɪtɪ dɪ, dɪ warɪ dɪ tɔŋɪ kənə yantɔ cwəŋə, yɪ á lagɪ á pa bantɔ tɔŋɪ-ka.

¹¹ Kɔ nan dai kɔntɔ. Wɛ na jonɪ dɪbam DI yagɪ te tɪn, kɔ yɪ dɪ Yuutu Zezi zaanɪ dɪm ŋwaanɪ mɔ, dɪ dɪ na kɪ dɪ wɔ-dɪdɔba dɪd-o tɪn. Kɔ nan yɪ bɪdɔwɪ mɔ dɪ bantɔ dɪ.»

¹² Ba kɔŋɔ kɔm maa je, yɪ ba cəŋɪ sɔɔ sɪ ba ni taanɪ dɪm. Pooli dɪ Banabasɪ ma zaŋɪ ba ta Wɛ na dɛ bantɔ jɪŋa DI kɪ wo-kɪnkagɪla dɪ wəənu tɪlɔ na brɪ DI dam dwi-ŋɛ tiinə bam te tɪn.

¹³ Ba na ŋɔɔnɪ ba ti tɪn, Zakɪ ma zaŋɪ o ta o wɪ: «A kɔ-biə-ba, á cəŋɪ-na a na lagɪ a ta kɔlɔ tɪn.

¹⁴ Simɔn Pɪyɛɛrɪ maŋɪ o ta o brɪ dɪbam, Wɛ na sɪŋɪ DI brɪ DI tɪtɪ dwi-ŋɛ tiinə bam tee nɪ yɪ DI lɪ nɔɔna ba wɔnɪ sɪ ba taa yɪ DI tɪtɪ nɔɔna te tɪn.

¹⁵ Wɛ nijɔŋnə bam na tagɪ kɔlɔ faŋa faŋa tɪn dɪdaanɪ kəm dɪntɔ maama yɪ bɪdɔwɪ mɔ. Kɔ pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ kɔ wɪ:

¹⁶ «Kɔntɔ kwaga nɪ amɔ Wɛ wú joori a ba, yɪ a daa lɔ Davidi sɔŋɔ kɔlɔ ya na cəŋɪ tɪn.

Amu wó fɔgi a lo di-donjo kum,
si ku ji so-duŋu.

¹⁷ Kuntu tin, noona balu na daari tin wó kwaanu
si ba lwaru amu wulu na yi ba Yuutu Baŋa-
We tin.

Dwi-ge tiinə balu a na li si ba taa yi a titi noona
tin wó lwaru amu.

Yuutu Baŋa-We mu tagi kuntu,
yi DI pa wənu tum suni ti ki.

¹⁸ DI maŋi DI pa noona lwaru wənu tuntu ni nu
faŋa faŋa mu.> »

¹⁹ Zaki ta ma ta o wi: «Kuntu ŋwaani amu buŋi
si, di wu maŋi si di yaari dwi-ge tiinə balu na tu
ba se We tin.

²⁰ Di nan na wó ki kulu tin, di wó pupuni tonu
mu di pa-ba, si di bri-ba ni ba daa yi taa di wudiu
kulu noona na me ba kaani jwənə yi ku ba lana
tin, si ba yi cogi ba titi di kaana, si kaana di yi
cogi ba titi di baara. Di wó ta di ba si ba yi di
varum wulu ba na jujugi ba gu tin, si ba yi di jana
di.

²¹ Benwaani, ku na siŋi faŋa faŋa tin, ba maŋi
ba karumi Moyisi tonu kum Zwifə We-di sum nu
ba siun de maama wuni, yi noona yəni ba bri
wənu tilu na pupuni da tin tuni dim maama
wuni.»

²² Ba maama na ni kuntu tin, Zezi tintuŋna
bam di o kɔgo kum nakwa bam maa li wubuŋa
si ba li noona ba wuni, si ba togi di Pooli di
Banabasi ba vu Antosi. Ba deen ma li noona
bale balu na yi yigə tiinə ba kɔgo kum wuni tin.
Ba didba yiri mu Zudi wulu yiri didon na yi
Basaba tin. Wodon wum yiri mu Silasi.

23 Ba ma pɔpɔni tonɔ si ba tuni-ba di ku, yi tonɔ kum wuni ku wi:

«Dɔbam balu na yi á ko-biə tɔn, Zezi tuntuŋna bam di o kɔgɔ kum nakwa bam, dí jɔɔni abam, dwi-ge tiinə balu na tu á tɔgi Zezi yi á zɔuri Antɔsi ni, di Siiri di Silisi ni tɔn.

24 Dɔbam ni ni dí kɔgɔ kum nɔɔna badonnə mu zani ba ba abam te, ba yaari abam ba pa á wɔbɔŋa cɔgi di kulɔ ba na bri abam tɔn. Dɔbam nan wɔ pɛ-ba cwəŋə si ba ki kuntu.

25 Kuntu ŋwaani dɔbam maama mu ki ni daani si dí li nɔɔna dí tuni-ba abam tee ni, si ba tɔgi di dɔbam cilon-sonnu Banabasi di Pooli ba ba.

26 Bantu mu yi balu na kwe ba ŋwɔa maama ba pa dí Yuutu Zezi Kriŋi tutuŋa yam ŋwaani tɔn.

27 Dɔbam nan mu tuni Zudi di Silasi abam tee ni, si ba ba ba fɔgi ba ŋɔɔni ba bri abam kulɔ dí na pɔpɔni tɔn.

28 Wɛ Joro kum didaani dɔbam maama bɔni ni ku wɔ manɔ si dí yaari abam zanzan. Wɔŋo kulɔ yirani na yi fifiɔn si á yi ki tɔn mu tintu:

29 Á yi zani á di wɔdiu kulɔ ba na mɛ ba kaani jwənə tɔn. Á yi di jana. Á yi di varim wulɔ ba na jujugi ba gu tɔn. Á yi cɔgi á titi di kaana, si kaana di yi cɔgi ba titi di baara. Á na jigi á titi di wəənu tintu maama, á wó taá ki lanyirani. Wɛ wó pa abam yazurə.»

30 Ba na pɔpɔni kuntu ba ti tɔn, ba laan ma tuni nɔɔna bam si ba vu Antɔsi. Ba na yi da tɔn, ba ma la ba kɔgɔ kum maama daani, yi ba daari ba pa-ba tonɔ kum si ba karimi.

³¹ Nɔona bam na karimɩ tɔno kum tɩn, ba maa jɩgɩ wɔpolo lanyɩranɩ dɩ kɔ na fɔgɩ kɔ zɛni ba wɔbɔŋa tɩn.

³² Zudi dɩ Silasɩ na yɩ Wɛ nijɔŋnɔ tɩn dɛɛn ma tiini ba ŋɔɔnɩ dɩ nɔona bam ba pa ba na pu-dɩa dɩ baarɩ.

³³ Ba maa daanɩ ba tee nɩ, yɩ ba ba ba lagɩ ba viiri. Zezi kɔgɔ kum nɔona bam ma banɩ-ba, yɩ ba joori ba vu balɔ na tɔŋɩ-ba tɩn te dɩ yazurɔ.

[

³⁴ Silasɩ ma lɩ wɔbɔŋa sɩ o manɩ da.]

³⁵ Kɔ daari Pooli dɩ Banabasɩ dɩ ma manɩ Antɔsɩ nɩ. Ba dɛɛn maa tɔgɩ dɩ nɔona zanzan ba tɔɔlɩ dɩ Yuutu Wɛ kwɛrɔ kam yɩ ba brɩ Dɩ cɩga kam.

Pooli dɩ Banabasɩ na pɔɔri daanɩ te tɩn

³⁶ Ba na daanɩ da da yagratɔ tɩn, Pooli ma ta dɩ Banabasɩ o wɩ: «Pa dɩ joori dɩ vu dɩ nii dɩ ko-biɔ bam tɩnɩ dɩɔ maama wɔnɩ dɩ na manɩ dɩ tɔɔlɩ dɩ Yuutu wɔm kwɛrɔ kam da tɩn, sɩ dɩ nii kɔ na yɩ te tɩn.»

³⁷ Banabasɩ ma sɛ yɩ o lagɩ sɩ Zan Marɩkɩ taa tɔgɩ dɩdaanɩ ba o tɔŋa.

³⁸ Pooli maa bɔŋɩ nɩ kɔ wɔ manɩ sɩ o tɔgɩ o wɛli ba wɔnɩ, bɛŋwaanɩ manɩ kalɔ ba dɛɛn na wɔ Pamfili nɩ tɩn wɔntɔ yagɩ-ba mɔ, yɩ o daa ba tɔgɩ dɩ ba o tɔŋa.

³⁹ Ba ma tiini ba magɩ kantɔgɔ daanɩ, yɩ kɔ pa ba pwe da-tee nɩ. Banabasɩ ma ja Zan Marɩkɩ yɩ ba vu ba zɔ naboro sɩ ba vu Sipri.

⁴⁰ Pooli dɪ ma lɪ Silasi sɪ ba tɔɣɪ daanɪ ba vu. Zezi karabiə bam ma kɪ-ba dɪ Yuutu wʊm juŋa nɪ sɪ o zəni-ba. Ba laan ma zaŋɪ ba kɛ.

⁴¹ Ba ma tɔɣɪ Siiri dɪ Silisi wʊ, yɪ ba pa Zezi kɔɔɔ kʊm nɔɔna bam na wʊ je sɪɔ maama tɪn fɔɣɪ ba zɪɣɪ dɪ dam lanyɪranɪ.

16

Timoti na tɔɣɪ dɪ Pooli-ba yɪ ba brɪ Wɛ cɪga kam te tɪn

¹ Pooli daa ta ma vu o yɪ Dɛrɪbɪ dɪ Lisitri. Zezi karabu wʊdonɔ maa wʊra, o yɪrɪ mʊ Timoti. O nu maa yɪ Zwifu yɪ o dɪ kɪ o wʊ-dɪdʊa dɪ Zezi. O ko maa yɪ Gɛkɪ tu.

² Zezi karabiə balʊ na zʊʊrɪ Lisitri nɪ dɪ Yikon nɪ tɪn maa tɛ ba wɪ, o yɪ nɔn-ŋʊm lanyɪranɪ.

³ Pooli maa lagɪ sɪ o ja-o, sɪ ba taa tɔɣɪ daanɪ ba tʊŋa. Zwifə balʊ maama na zʊʊrɪ je sɪm kʊntʊ nɪ tɪn maa ye nɪ Timoti ko yɪ Gɛkɪ tu mʊ. Kʊntʊ ŋwaanɪ Pooli ma pa ba go-o, nɪ Moyisi dɛɛn na brɪ Zwifə bam sɪ ba taa goni ba bəkəri te tɪn.

⁴ Ba laan ma zaŋɪ ba vu ba tʊlɪ tɪnɪ dɪm sɪ ba nii Zezi kɔɔɔ kʊm nɔɔna bam maama. Ba maa brɪ-ba niə yalʊ Zezi tɪntʊŋna bam dɪ o kɔɔɔ kʊm nakwa bam na lɪ Zeruzalem nɪ tɪn. Ba ma ta dɪ ba sɪ ba taa sɛ niə yam kʊntʊ.

⁵ Kʊntʊ mʊ pɛ Zezi kɔɔɔ kʊm nɔɔna bam na wʊ je sɪɔ maama tɪn na dam dɪ ba Wɛ cwəŋə kam tɔɣɪm, yɪ dɛ maama ba kɔɔɔ kʊm fɔɣɪ kʊ pulə kʊ wəli da.

Pooli na nɛ vɪrɪm Trvasɪ nɪ te tɪn

⁶ Pooli dɪ o tɔgɪ-donnə bam maa lagɪ sɪ ba kɛ ba vu Azi tɪnɪ dɪm ba tɔɔli Wɛ kwɛrə kam. Wɛ Joro kɔm ma cɪ ba yigə sɪ ba yɪ ve. Ba daa ma vu ba tɔgɪ Friizi dɪ Galatɪ tɪ-niə yam wɔnɪ ba kɛ.

⁷ Ba ma vu ba yɪ Miizi sisəm dɪm ni. Ba maa kwaanɪ sɪ ba zɔ Bitini wɔ. Zezi Joro kɔm ma wɔ pɛ-ba cwəŋə sɪ ba zɔ da.

⁸ Ba na kwaanɪ ba ga kɔntɔ tɪn, ba ma tɔgɪ Miizi wɔ ba kɛ, yɪ ba vu ba yɪ Trɔasɪ.

⁹ Ba na yɪ da tɪn, tɪtɪ nɪ Pooli ma dwe o na nɔɔnɔ na zɪgɪ o yigə nɪ. O yɪ Masɪdvanɪ tu mɔ. O ma loori Pooli o wɪ: «Popo, zaŋɪ n tɔgɪ nɪnɔ kɔm wɔ n bɛ n ba Masɪdvanɪ, n zəni dɪbam.»

¹⁰ Pooli na dwe kɔntɔ tɪn, dɪbam ma kɪ lɪla dɪ ti dɪ yigə sɪ dɪ vu Masɪdvanɪ, bɛŋwaanɪ dɪ maanɪ nɪ kɔ yɪ Wɛ mɔ bəŋɪ dɪbam sɪ dɪ vu dɪ brɪ nɔɔna bam Dɪ kwɛr-ywəŋə kam dɔanɪ.

Lidɪa na kɪ o wɔ-dɪdva dɪ Zezi te tɪn

¹¹ Dɪ laan ma kwe naboro Trɔasɪ nɪ dɪ yɔɔrɪ Samotrasɪ. Tɪga na pɔɔrɪ tɪn, dɪ daa ma zaŋɪ dɪ tɔgɪ nɪnɔ kɔm dɪ vu Nɪapolisi.

¹² Dɪ laan ma zɪgɪ dɔanɪ dɪ vu tɪga nɪ dɪ vu dɪ yɪ Filipi. Tɪw kɔm kɔntɔ yɪ Masɪdvanɪ tɪ-niə yam dayigə tɪw mɔ. Rom tiinə mɔ te-kɔ.

Dɪ ma kɪ da kɔgɔ kɔgɔ tɪw kɔm kɔntɔ nɪ.

¹³ Zwifə bam siun de dɪm na yɪ tɪn, dɪ ma nunɪ tɪw kɔm wɔ dɪ vu bugə ni. Dɪ ya bɔŋɪ nɪ jəgə wɔ ta wɔ dɔanɪ Zwifə bam na yəni ba ve ba warɪ Wɛ da. Dɪ na nɛ jəgə kam tɪn, dɪ ma jəni tɪga nɪ yɪ dɪ ŋɔɔnɪ dɪ kaana balɔ na lagɪ daanɪ jəgə kam nɪ tɪn.

¹⁴ Kaanɪ wɔdɔŋ deen tɔgɪ o wɔra, o yɪrɪ mɔ Lidɪa. O nunɪ Tiyatiiri mɔ, yɪ o nɪgɪ Wɛ

lanyɪranɪ. O maa jɪgɪ gwaaru tɪɓ na tiini tɪ jɪgɪ nɪnwaŋa tɪn o yɛgə. Dí Yuutu wom ma purɪ o wobuŋa yɪ o sɛ wəənu tɪɓ Pooli na jɪgɪ o tɛ tɪn.

¹⁵ O dɛɛn ma pa dí miis-o dɪ o sɔŋɔ tiinə maama na wɔnɪ Zezi yɪrɪ ŋwaanɪ. O laan ma zaŋɪ o loori dɪbam o wɪ: «Abam na sɛ nɪ a sɪnɪ a kɪ a wɔ-dɪdɔa dɪdaanɪ dí Yuutu Zezi, sɪ á ba á taá zɔvɪrɪ dɪbam sɔŋɔ nɪ.» O ma wɔ sɛ sɪ dí viiri.

Ba na kɪ Pooli dɪ Silasɪ pɪna digə nɪ yɪ kv kɪ te tɪn

¹⁶ Dɛ dɪdwɪ mɔ dí zaŋɪ dí maa ve Wɛ warɪm jɛgə kam. Dí na maa ve tɪn, dí ma jeeri bɪsankana kalɔ na yɪ nɔɔna gambaa tɪn. Cicirə dɛɛn maa tɔg-o ka pa o pwərisə. O na yəni o pwərisə o tɛ wəənu tɪɓ na lagɪ tɪ ba tɪ kɪ tɪn, mɔ o yuu tiinə bam dɛɛn nɛ səbu zanzan kv baŋa nɪ.

¹⁷ O ma tɔgɪ Pooli dɪ dɪbam kwaga, yɪ o tɔɔɪ dɪ kwər-dɪa o wɪ: «Nɔɔna bantv yɪ Yuutu Baŋa-Wɛ tintuŋna mɔ. Ba tu sɪ ba brɪ abam cwəŋə mɔ sɪ á tɔgɪ da á na vrɪm.»

¹⁸ O dɛɛn tɔgɪ dɪbam kwaga o kɪ kɔntv mɔ taan da kɔgɔ kɔgɔ. Pooli wɔ laan ma cɔgɪ. O ma pipiri o ta dɪ cicirə kam o wɪ: «A lagɪ a ta dɪ nɔmɔ Zezi Krisi yɪrɪ ŋwaanɪ, nuŋɪ sɪ n daar-o!» O na tagɪ kɔntv tɪn, cicirə kam ma nuŋɪ ka daar-o bɪdwɪ baŋa nɪ.

¹⁹ Bɪsankana kam yuu tiinə bam ma maanɪ ba lwarɪ nɪ ba daa bá wanɪ ba na səbu o ŋwaanɪ. Ba ma ja Pooli dɪ Silasɪ ba vanɪ ba ja ba vu yaga, sɪ ba sanɪ-ba dɪdɛɛra bam tee nɪ.

²⁰ Ba ma ja-ba ba vu ba pa Rom tiinə dɪdɛɛra sɪ ba di ba taanɪ. Ba ma ta ba wɪ: «Nɔɔna bantv

Ƴɪ Zwifə mʊ, Ƴɪ ba jɪgɪ dɪbam tɪv kʊm nɔɔna wɔbɔŋa ba vugimə.

²¹ Ba brɪ wəənu tɪv na cɔgɪ dɪbam cullu tɪm mʊ. Dɪbam nan Ƴɪ Rom tiinə mʊ, dɪ bá wanɪ dɪ sɛ bantv na brɪ kʊlv tɪn.»

²² Kɔgɔ kʊm maama ma tɔgɪ ba jɪgɪ dɪ Pooli dɪ Silasɪ. Rom tiinə dɪdɛera bam ma ja-ba ba vanɪ ba gwaaru tɪm ba kaari, Ƴɪ ba daari ba pa nɔɔna magɪ-ba dɪ balaara.

²³ Ba na tiini ba magɪ-ba kʊntv tɪn, ba laan ma kɪ-ba pɪna digə nɪ. Dɪdɛera bam ma ta dɪ wʊlv na nii pɪna digə kam banɪ nɪ tɪn, sɪ o fɔgɪ o pɪ nɔɔna bam lanyɪranɪ.

²⁴ Nɔɔnv wʊm na ni kʊntv tɪn, o ma pa ba zv tɪtarɪ digə kam wʊ, Ƴɪ o daari o kwaari-ba dɪ dɛ.

²⁵ Manɪ kalv tɪga na kwɪrɪ tɪn, Pooli dɪ Silasɪ maa wɔra ba warɪ Wɛ Ƴɪ ba leenə ba zuli Wɛ. Pɪna badonnə bam maa je ba cəgə.

²⁶ Tɪga kam laan ma da ka sisiŋi, Ƴɪ pɪna digə kam sisiŋi dɪ ka kuri maama. Digə kam bwəəru tɪm maama ma da tɪ pɔrɪ, pɪna bam capɔnnv tɪm maama ma kɔ tɪ tv.

²⁷ Nɔɔnv wʊlv na Ƴɪrɪ digə kam tɪn ma zanɪ Ƴɪ o na pɪna digə kam niə na pɔrɪ. O ma bɔŋɪ nɪ pɪna bam maama nunɪ ba duri mʊ. Kʊntv ŋwaanɪ o ma li sv-zɔɔ sɪ o ma gv o titɪ.

²⁸ Pooli laan ma bagɪ dɪ kwər-dɪa o wɪ: «Ƴɪ zanɪ n gv n titɪ, sɪ dɪbam maama wʊ yo.»

²⁹ Nɔɔnv wʊm ma bəŋi sɪ ba ja mini ba ba pa-o. O ma kɪ lɪla o zv digə kam wʊ o vu o tv Pooli dɪ Silasɪ Ƴigə nɪ, Ƴɪ o Ƴɪra saɪ.

³⁰ O ma pa ba nunɪ pooni, Ƴɪ o daari o bwe-ba o wɪ: «A yuu tiinə-ba, a nan wú kɪ ta mʊ sɪ a ma

na vrɪm?»

³¹ Ba ma lər-o ba wɪ: «Nmɔ maŋɪ sɪ n kɪ n wɔ-dɪdɔa mɔ dɪdaantɪ dɪ Yuutu Zezi, sɪ Wɛ wɔ vrɪ nmɔ dɪ n sɔŋɔ tiinə maama.»

³² Ba ma daari ba ta Wɛ kwərə kam ba brɪ-o dɪ balɔ maama na wɔ o sɔŋɔ kɔm nɪ tɪn.

³³ Tɪtɪ dɪm maŋa kam kɔntɔ nɪ mɔ o jaantɪ-ba o vu o zarɪ ba fufwələ yam maama. O na kɪ kɔntɔ o ti tɪn, mɔ o dɪ o sɔŋɔ tiinə bam maama dɛ ba pa ba miisi-ba na wɔnɪ Zezi yrɪ ŋwaantɪ.

³⁴ O ma daari o pa Pooli dɪ Silasɪ zɔ o sɔŋɔ kɔm wɔ. O ma kɪ wɔdiu o pa ba dɪ. O na tu o sɛ Wɛ dɪ wɔ-dɪdɔa tɪn, o maa jɪgɪ wɔpolo lanyɪrantɪ dɪ o sɔŋɔ tiinə bam maama.

³⁵ Tɪga na pɔɔrɪ tɪn, Rom tiinə dɪdɛera bam ma tɔŋɪ nɔɔna sɪ ba vu pɪna digə kam yrɪnɔ wɔm te, ba ta dɪd-o nɪ o yagɪ nɔɔna bam sɪ ba viiri.

³⁶ Pɪna digə kam yrɪnɔ wɔm ma ta o brɪ Pooli dɪdɛera bam na tagɪ te sɪ o yagɪ-ba tɪn. O maa wɪ: «Ba pɛ abam cwəŋə sɪ á viiri. Nan ve-na dɪ yazurə.»

³⁷ Pooli laan ma ta dɪ nɔɔna bam o wɪ: «Dɪbam nan yrɪ Rom tɪv kɔm jɪŋa nɔɔna mɔ. Ba nan wɔ dɪ dɪbam taantɪ sɪ ba na dɪ kəm-balɔɔ, yrɪ ba garɪ ba ja dɪbam ba magɪ nɔɔna maama yigə nɪ, yrɪ ba daari ba kɪ dɪbam pɪna digə nɪ. Bɛɛ mɔ yrɪ ba laan lagɪ sɪ ba sɛgi ba pɔrɪ dɪbam ba yagɪ? Dɪ bá sɛ. Ba tɪtɪ mɔ maŋɪ sɪ ba ba ba pɔrɪ dɪbam ba yagɪ.»

³⁸ Nɔɔna bam ma vu ba ta Pooli na tagɪ kɔlɔ tɪn ba brɪ Rom tiinə dɪdɛera bam. Ba na lwarɪ nɪ Pooli dɪ Silasɪ yrɪ Rom tɪv kɔm jɪŋa nɔɔna mɔ tɪn, fɔɔnɪ ma zɔ-ba dɪ ba na kɪ-ba te tɪn.

³⁹ Ba ma vu ba koori Pooli dɪ Silasɪ sɪ ba yagɪ taanɪ dɪm sɪ kɔ ti. Ba ma daari ba purɪ-ba ba yagɪ, yɪ ba loori-ba ba wɪ, ba nuŋi tɪv kɔm wɔnɪ ba viiri.

⁴⁰ Pooli dɪ Silasɪ ma nuŋi pɪna digə kam nɪ ba vu ba zɔ Lidɪa-ba sɔŋɔ. Dáanɪ mɔ ba jeeri Zezi karabiə bam, yɪ ba ŋɔɔnɪ dɪ ba ba pa-ba dam dɪ baari. Ba laan ma zaŋɪ ba viiri.

17

Kɔ na kɪ te Tesaloniki nɪ tɪn

¹ Ba dɛen ma da Afipolisi dɪ Apoloni ba kɛ ba vu ba yɪ Tesaloniki. Tɪv kɔm kɔntɔ nɪ mɔ Zwifə bam Wɛ-digə wɔra.

² Pooli ma vu da, nɪ o na maŋɪ o yəni o kɪ te tɪn. O dɛen kɪ siun da yatɔ mɔ dɪ ba. O maa karɪmɪ Wɛ tɔnɔ kɔm, yɪ o brɪ-ba kɔ kuri sɪ ba ni.

³ O ma maŋɪ o brɪ-ba o wɪ, kɔ dɛen ya maŋɪ sɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn yaari mɔ o tɪ, sɪ o joori o bi o yagɪ tɔvɔnɪ. O ma ta dɪ ba o wɪ: «Zezi wɔlv a na jɪgɪ o taanɪ a tea a brɪ abam tɪn mɔ sɪnɪ o yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn.»

⁴ Zwifə bam na ni kɔntɔ tɪn, ba badonnə ma sɛ o na tagɪ kɔlv tɪn, yɪ ba laan tɔgɪ ba wəli Pooli dɪ Silasɪ nɪ. Grekɪ tiinə balɔ na nɪgɪ Wɛ tɪn kɔgɔ zanzan dɪ ma sɛ Pooli taanɪ dɪm, dɪdaanɪ kaana zanzan balɔ jɪa na garɪ tɪn.

⁵ Zwifə badaara maa jɪgɪ wɔ-gurɔv dɪ ba. Ba ma vu yaga ba la zwabani-nyɪna ba pa ba tɔgɪ daanɪ, yɪ ba kɔgɔ kɔm ma pa tɪv kɔm maama vugimi dɪ sɔɔ bɔgɪ bɔgɪ. Ba ma vu ba cinɪ jara Zazon sɔŋɔ

ni, yi ba kwaani ba lagi Pooli di Silasi jəgə, si ba ja-ba ba ja nuŋi ba ki noona bam juŋa ni.

⁶ Ba ma wu ne-ba. Ba ma ja Zazon di Zezi karabiə badonnə ba ja vu tiv kum didɛera bam te, yi ba tooli ba wi: «Noona bantu mu yəni ba beeri lugu baŋa je maama ba vugimi noona wubuŋa. Bantu nan mu tu yo.

⁷ Zazon mu pe ba zɔuri o soŋo ni. Bantu maama mu vin di pa-faru wum cullu tum, yi ba te ba wi, pe wodon mu wura, o yiri mu Zezi.»

⁸ Tiv kum didɛera bam di kogo kum maama na ni kuntu tin, ba bana ma zaŋi zanzan di ba.

⁹ Didɛera bam ma pa Zazon di o donnə bam tiŋi səbu kulɔ na wɔ pa-ba cwəŋə si ba vri ba titi tin. Ba laan ma yaŋi-ba ba pa ba viiri.

Ku na ki te Beere ni tin

¹⁰ Tuga na tu ka yi tin, Zezi karabiə bam ma pa Pooli di Silasi nuŋi tiv kum ni ba vu Beere. Ba na ve ba yi da tin, ba ma vu ba zu Zwifə bam We-digə kam wu.

¹¹ Tiv kum kuntu Zwifə bam maa juŋi wubuŋ-ŋuna ba dwe Tesaloniki noona bam. Ba ma cəgi We kwərə kam lanyirani di ba wu maama. De maama wuni ba yəni ba karimu We tonɔ kum si ba nii, Pooli na bri kulɔ tin suni ku yi cigi na.

¹² Ba zanzan ma se Pooli taani dum, Greki tiinə zanzan di maa se, baara di kaana balu jia na garu tin zanzan di maa se.

¹³ Tesaloniki Zwifə bam ma ni ni Pooli wu Beere ni o tooli We kwərə kam. Ba ma zaŋi ba vu Beere ba la kogo ba pa tiv kum noona bam bana zaŋi di Pooli.

14 Zezi karabiə bam na ne kuntu tun, ba ma pa Pooli zaŋi lila o nuŋi o vu nɔnɔ kum ni. Ku ma daari Silasi di Timoti mu maŋi Beere ni.

15 Nɔɔna balu na kogili Pooli tun ma da did-o ba vu ba yi Ateɛni. Ba na maa joori tun, Pooli ma pa-ba ni si ba vu ba ta Silasi di Timoti ni ba zaŋi ba toɔi o kwaga ba ba lila.

Ku na ki te Ateɛni ni tun

16 Pooli deen na wu Ateɛni ni o cegi Silasi di Timoti si ba ba tun, o wu ma tiini ku cɔgi di o na ne ni jwəne zanzan su tu kum tun.

17 O maa yəni o zu Zwifə bam Wɛ-digə kam wu o ŋɔɔni di ba didaani dwi-ge tiinə balu na ngu Wɛ tun. De maama o maa yəni o ve yaga ni o ŋɔɔni di balu na wura tun.

18 Yi-puru tiinə badonnə di ma ba ba maŋi did-o. Ba badaara deen toɔi Epikuri zaasum dum mu, babam di maa toɔi Sitoyisi zaasum dum. Ba badaara ma ta ba wi: «Ŋwan-fara tu wuntu buŋi si o bri beɛ mu?» Badonnə di ma ta ba wi: «Ku nyi di o ŋɔɔni dwi-ge tiinə jwəne taani mu te.» Ba tagi kuntu, beŋwaani o tooli Zezi kwər-ywəŋə kam di twa biim taani mu.

19 Ba laan ma ja-o ba vu Arɔpaazi, (me ba yigə tiinə bam na jeeri da tun). Ba ma ta-o ba wi: «Dɔbam ya lagi si di lwarɔ zaasum-duuri dum nmu na jigi n zaasi tun kuri mu.

20 Wəenu tɔlu nmu na bri tun, di ta wu fɔgi di ni ti dwi. Kuntu mu di lagi si di lwarɔ ti kuri na yi te tun.»

21 Ateɛni tiinə bam maama didaani vərə balu na zuuri ba tee ni tun deen tiini ba lagi si ba

taa larɪ daanɪ mʊ maŋa maama, sɪ ba taa cɛgi wənu tɪɪ na yɪ wo-dʊnnʊ tɪn.

²² Pooli ma zaŋɪ o zɪgɪ Arɪpaazɪ yigə tiinə bam tɪtarɪ nɪ o wɪ: «Atɛɛnɪ tiinə-ba, amʊ na nii tɪn, abam ŋwɪa kam maama wʊnɪ á tiini á zuli jwənə mʊ zanzan.

²³ A na beeri abam tɪɪ kʊm wʊnɪ tɪn, a nɛ je sɪm maama á na zuli á jwənə da tɪn. A na beeri tɪn mʊ a nɛ kaanɪm bimbim dɪdʊa, yɪ kʊ pʊpʊnɪ dɪ yɪra nɪ kʊ wɪ: «Wɛ dɪɪ dɪ na yəri tɪn». Kʊntʊ, Wɛ dɪɪ abam na jɪgɪ á zuli yɪ á ta yəri-Dɪ tɪn kwərə mʊ a lagɪ a tʊolɪ a brɪ abam.

²⁴ Dɪntʊ mʊ yɪ Wɛ dɪɪ na kɪ lɔgʊ baŋa dɪ wənu tɪɪ maama na wʊ kʊ wʊnɪ tɪn. Dɪ maa te wɛyuu dɪ tɪga baŋa maama, yɪ Dɪ ba zʊʊrɪ dɪ sɪɪ nabiinə na lɔgɪ ba pa-Dɪ tɪn wʊnɪ.

²⁵ Wɛ nan wʊ gɛ kʊlʊkʊlʊ sɪ nabiinə taa tʊŋa ba pa-Dɪ, kʊ na yɪ dɪntʊ tɪtɪ mʊ kwe ŋwɪa dɪ siun dɪ wɔŋo maama Dɪ pa nabiinə tɪn ŋwaanɪ.

²⁶ Wɛ nan kɪ nabiinu dɪdʊa mʊ, yɪ Dɪ laan pa nabiinə dwi maama zɪgɪ wʊntʊ yɪra nɪ. Dɪ ma pa ba jagɪ ba zʊʊrɪ lɔgʊ baŋa maama wʊnɪ. Kʊntʊ tɪn, dɪntʊ mʊ maŋɪ Dɪ lɪ wʊbʊŋa yɪ Dɪ lɪ mɪmaŋa kalɪ dɪ je sɪɪ dwi maama na wʊ ta zʊʊrɪ da tɪn.

²⁷ Wɛ na kɪ nabiinə kʊntʊ tɪn, kʊ yɪ sɪ ba taa lagɪ-Dɪ mʊ. Ba maŋɪ sɪ ba beeri-Dɪ mʊ ba na Dɪ jɛgə, sɪ ba ma wanɪ ba lwarɪ-Dɪ. Wɛ nan maŋɪ Dɪ dai yigə yigə dɪdaanɪ dɪbam maama.

²⁸ Kʊ nyɪ nɪ nɔɔnʊ wʊdɔŋ na tagɪ o wɪ: «Dɪntʊ ŋwaanɪ mʊ dɪ ŋwɪ, dɪ wʊra yɪ dɪ veə.» Abam tɪtɪ ləŋ-leenu dɪdʊa dɪ tagɪ kʊntʊ dɔŋ o wɪ: «Dɪbam dɪ maŋɪ dɪ yɪ Dɪ dwi tiinə mʊ.»

²⁹ Dɪbam na sɪnɪ dɪ yɪ Wɛ dwi tiinə tɪn, dɪ

wɔ maŋɪ sɪ dɪ bɔŋɪ nɪ Wɛ wɔ ta nyɪ dɪ kamɔɔ kɔlɔ nabiinu na mɛ sɛbu-sɪŋa naa luguru naa kandwa o ma o kɪ dɪ o tɪtɪ wɔbɔŋa tɪn.

³⁰ Faŋa faŋa yɪ nabiinɔ ta yɛri kɔlɔ na lana sɪ ba taa kɪ tɪn, Wɛ wɔ kwe-kɔ DI kɪ DI wɔbɔŋa nɪ. Kɔ daari lele kɔntɔ, DI laan pɛ ni nɪ nɔɔna maama lɔgɔ baŋa nɪ maŋɪ sɪ ba lɛni ba wɔrɔ ba yaɣɪ wo-balwaarɔ kɛm.

³¹ Bɛŋwaanɪ DI li dɛ mɔ sɪ DI ma DI di nabiinɔ maama taanɪ. DI nan wɔ tɔɣɪ cɪga mɔ DI ma di ba taanɪ dɪm. DI nan maŋɪ DI kuri wɔlɔ DI na wɔ tɔɣɪ o ŋwaanɪ DI ma di ba taanɪ tɪn. DI pɛ nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ mɔ bi o yaɣɪ tɔbɔnɪ, sɪ kɔ pa nɔɔna maama lwarɪ nɪ kɔ sɪnɪ kɔ yɪ cɪga mɔ.»

³² Pooli na ŋɔɔnɪ twa biim taanɪ kɔntɔ tɪn, nɔɔna bam badonnɔ maa jɔg-o ba mwana. Kɔ daari badaara maa tɛ ba wɪ: «Dɪ lagɪ sɪ n joori n ŋɔɔnɪ taanɪ dɪm kɔntɔ doŋ mɔ sɪ dɪ cɛɣɪ dɛ dɪdoŋ nɪ.»

³³ Pooli laan ma zaŋɪ o nuŋɪ ba tee nɪ.

³⁴ Nɔɔna badonnɔ dɛɛn ma sɛ ba tɔɣɪ Pooli, yɪ ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi. Ba dɪdɔba yɪrɪ mɔ Denisi. O tɔɣɪ o wɔ Arɪpaazɪ kɔɔɔ kɔm wɔnɪ mɔ. Kaanɪ wɔdoŋ dɪ wɔra, o yɪrɪ mɔ Damarisi. Nɔɔna badonnɔ dɪ tɔɣɪ ba wɛli da ba na sɛ Zezi.

18

Kɔ na kɪ tɛ Korentɪ nɪ tɪn

¹ Kɔntɔ kwaga nɪ, Pooli dɛɛn ma zɪɣɪ Atɛɛnɪ nɪ o yu Korentɪ.

² O na yɪ da tɪn, o ma maŋɪ dɪdaanɪ Zwifu wɔdoŋ, o yɪrɪ mɔ Akwila. Ba dɛɛn lɔg-o Pɔn nɪ

mv. Maŋa kalɔ Pooli na nɛ-o tɩn, o ya nuŋi Yitali mv o ba, dɩ o kaanɩ Prisili, beŋwaanɩ Rom pa-farɔ Kloodi dɛɛn ya zɔli Zwifɔ bam maama o pa ba nuŋi Rom nɩ ba viiri. Pooli ma zaŋɩ o vu ba te,

³ yɩ o zɔvri dɩ ba sɩ ba taa tɔŋɩ daanɩ, ba dɛɛn na tɔŋɩ titɔŋɩ didwɩ tɩn ŋwaanɩ. Ba dɛɛn nyaanɩ gwaarɔ mv yɩ ba yɔgi ba ma pu vwɔ.

⁴ Zwifɔ bam siun dɛ maama o maa yɔni o zɔ ba Wɛ-digɔ kam o ŋɔɔnɩ Wɛ taanɩ dɩ ba. O maa kwaanɩ sɩ o pa Zwifɔ bam dɩ Grɛkɩ tiinɔ bam maama sɛ o taanɩ dɩm.

⁵ Silasɩ dɩ Timoti dɛɛn zɩgɩ Masɩɔvanɩ nɩ ba ba Pooli te. Ba na tu tɩn, Pooli laan ma cɛ dɩ Wɛ taanɩ dɩm zaasɩm. O maa kwaanɩ o pa Zwifɔ bam lwarɩ nɩ Zezi yɩ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɩ tɩn.

⁶ Ba ma wɔ sɛ o taanɩ dɩm yɩ ba twɩ-o. O laan ma ja o gwaarɔ tɩm o pupugi tɩ fogo kɔm ba yigɔ nɩ, yɩ o ta dɩ ba o wɩ: «Abam na nɛ lɛɛrɔ Wɛ tee nɩ, kɔ yɩ abam titɩ yigɔ mv. Kɔ daa daɩ amɔ yigɔ. Kɔ na sɩŋɩ lele kɔntɔ tɩn, a laan wɔ vu dwi-ge tiinɔ bam te a daari abam.»

⁷ O ma sunɩ o nuŋi Zwifɔ bam tee nɩ o daari o vu o zɔvri dwi-ge tu wɔɔɔŋ sɔŋɔ nɩ, o yɩri mv Titiu Zusitu. Wɔntɔ maa nɩgɩ Wɛ. O sɔŋɔ kɔm maa zɩgɩ Zwifɔ bam Wɛ-digɔ kam tɩkɔri nɩ.

⁸ Wɛ-digɔ kam yuutu wɔm yɩri mv Krisipu. Wɔntɔ dɩ o sɔŋɔ tiinɔ bam maama dɛɛn tu ba tɔgɩ dɩ Yuutu Zezi. Korɛntɩ tiinɔ zanzan dɩ dɛɛn ma nɩ Wɛ kwɛr-ywɛŋɔ kam yɩ ba sɛ. Ba laan ma pa ba miisi-ba na wɔnɩ Zezi yɩri ŋwaanɩ.

⁹ Dɛ didwɩ titɩ nɩ mv Pooli dwe o na vurɩm wɔnɩ dɩ Yuutu wɔm na ŋɔɔnɩ did-o o wɩ: «Yɩ ta

n kwarɪ fɔɔni. Ta ta n ŋɔɔna, sɪ n yɪ ta n cɪm,

¹⁰ sɪ amɔ wɔ nmɔ tee nɪ. Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wanɪ o kɪ nmɔ lwarɪm, beŋwaanɪ tɪw kɔntɔ wɔnɪ nɔɔna zanzan mɔ wɔra ba na yɪ amɔ tɪtɪ nɔɔna.»

¹¹ Pooli dɛɛn maa zɔɔrɪ da taan bɪnɪ dɪ canɪ sɪrdɔ. O na wɔra tɪn, o ma brɪ-ba Wɛ taanɪ dɪm.

¹² Nɔɔnɔ wɔdɔŋ dɛɛn tu o ji Akayi tɪnɪ dɪm gɔvɪrma tu, o yɪrɪ mɔ Galɔ. O na wɔra maŋa kalɔ tɪn, Zwifə bam ma kɪ ni-dɪdwɪ yɪ ba ja Pooli ba vu sanɪ o tee nɪ.

¹³ Ba ma ta dɪ Galɔ ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ mɔ jɪgɪ nɔɔna o sɔga, o pa ba tɔgɪ Wɛ kɔ na wɔ maŋɪ dɪ cullu na brɪ te tɪn.»

¹⁴ Pooli ya maa bɔŋɪ sɪ o ŋɔɔnɪ, yɪ Galɔ wuuri o ta dɪ Zwifə bam o wɪ: «Kɔ ya na yɪ ŋwɪnɔ taanɪ naa kəm-balɔɔ kɔdɔŋ taanɪ mɔ á jɪgɪ sɪ á ŋɔɔnɪ, kɔ yaá maŋɪ sɪ a zuri a yɪra a cɛgɪ abam.

¹⁵ Kɔ nan na yɪ abam na magɪ kantɔgɔ abam tɪtɪ cullu tɪm baŋa nɪ yɪ kɔ yɪ bɪtarbiə dɪ nɔɔna yɪra ŋwaanɪ mɔ tɪn, abam tɪtɪ mɔ maŋɪ sɪ á nii kɔ baŋa nɪ. A bá sɛ sɪ a dɪ abam taana yantɔ donnə.»

¹⁶ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, o ma zɛli-ba sɪ ba nunɪ taanɪ dɪm dɪm jɛgɛ kam nɪ.

¹⁷ Nɔɔna bam maama laan ma zanɪ ba ja Sositenɪ wɔlɔ na yɪ ba Wɛ-digɛ kam yuutu tɪn, ba mag-o taanɪ dɪm dɪm jɛgɛ kam nɪ. Galɔ yigɛ nan maŋɪ ka tɛrɛ dɪ ba kəm dɪm.

Pooli daa ta na beeri yɪ o kɪ te tɪn

¹⁸ Pooli dɛɛn ma kɪ da kɔgɔ kɔgɔ Korɛntɪ nɪ Zezi karabiə bam tee nɪ. O laan ma zanɪ o banɪ-ba sɪ o viiri. O ma pa Prisili dɪ Akwila tɔgɪ dɪd-o ba zɔ naboro sɪ ba vu Siiri. Ba ta na wɔ zɔ

naboro kum si ba ke tin, Pooli ya zigi Sankri ni o pa ba fanu o yuu, si ku bri ni o goni o ni di We.

¹⁹ Ba ma tɔgi nɔnu kum wu ba vu ba yi Efɛzi. Pooli ma yagi Prisili di Akwila daanu. O ma vu o zu Zwifɛ bam We-digɛ kam o ηɔɔni di ba.

²⁰ Ba ma loor-o si o manɔ ba tee ni manɔ finfin. O ma wu se.

²¹ O ma banɔ-ba, yi o ta o wi: «We na se, a a joori a ba a na abam.» O daa ma zu naboro Efɛzi ni o ke.

²² O deen ma vu o yi Sezaari. O ma zigi daanu o vu tɔga ni o vu o yi Zeruzalem. O ma jɔɔni Zezi kɔgɔ kum, yi o daari o ke o vu Antɔsi.

²³ O ma daanu da da finfin, yi o laan zaɔni o ke. O ma vu o tɔli Galati di Friizi tɔnu dum wu, yi o pa Zezi karabiɛ bam maama fɔgi ba zigi kɛnkɛɔ.

Apolosi na tɔɔli We kwɛra te tin

²⁴ Zwifu wɔdon deen mu wɔra, o yiri mu Apolosi. Ba lɔg-o Alesandri ni mu. Wuntu ma ba Efɛzi. O deen yi wulu na wai taanu o ηɔɔni puri puri tin mu. O maa kwɛri o ye We tɔno kum wɛnu tum kuri maama lanyiranɔ.

²⁵ Nɔɔna deen manɔ ba bri-o di Yuutu wum cɔga kam na yi te tin. O maa wɔra o bri nɔɔna di o wu maama, si o pa ba lwarɔ wɛnu tɔlu maama na bri Zezi cɔga kam tin. Ku nan na yi nɔɔna na pa ba miisi-ba na wɔni We ηwaanɔ te tin, o ye Zan na miisi nɔɔna na wɔni te tin yiranɔ mu.

²⁶ O ma puli si o ta ηɔɔni We cɔga kam di baari Zwifɛ bam We-digɛ kam ni. Prisili di Akwila ma ba ba lwarɔ o zaasum dum na yi te tin. Ba ma

pa o tɔɣɪ o zʊʊrɪ dɪ ba, yɪ ba fɔɣɪ ba maŋɪ Wɛ cwɛŋə kam cɪga na yɪ te tɪn ba brɪ-o.

²⁷ Apolɔsɪ laan ma buŋɪ sɪ o nuŋɪ Efɛɛzɪ nɪ o kɛ o vu Akayi. Zezi karabiə bam ma pu o wɔbɔŋa yam kwaga nɪ. Ba ma pɔpɔnɪ tɔno sɪ ba pa Zezi karabiə balɔ na wɔ Akayi nɪ tɪn, ba ta dɪ ba sɪ ba fɔɣɪ ba jeer-o lanyɪranɪ. O ma sɪnɪ o zaŋɪ o kɛ. O na yɪ Akayi tɪn, o ma tiini o wɛli balɔ na sɛ Wɛ zaanɪ dɪm tɪn sɪ ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi.

²⁸ O ma kwaanɪ o ŋɔɔnɪ dɪ Zwifə bam nɔɔna maama yigə nɪ, yɪ o magɪ kantɔɔɔ o wanɪ-ba, dɪ o na mɛ Wɛ tɔno kɔm o brɪ-ba nɪ Zezi sɪnɪ o yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn.

19

Pooli na brɪ nɔɔna Wɛ cɪga kam Efɛɛzɪ nɪ te tɪn

¹ Apolɔsɪ dɛɛn ta na wɔ Korentɪ nɪ tɪn, Pooli ma zaŋɪ o beeri o tɔɣɪ tɪnɪ dɪm tɪtarɪ o vu o yɪ Efɛɛzɪ. O na yɪ da tɪn, o ma na Wɛ cwɛŋə karabiə badonnə,

² yɪ o bwe-ba o wɪ: «Abam na tu á sɛ Wɛ tɪn, á jɔŋɪ Wɛ Joro kɔm na?»

Ba ma lɛr-o ba wɪ: «Aye, dɪbam maŋɪ dí brɪ dí wɔ lwarɪ nɪ Wɛ Joro wɔra.»

³ O daa ma bwe-ba o wɪ: «Ba nan na miisi abam na wɔnɪ tɪn, ba miisi abam tɪta mu?»

Ba maa wɪ: «Kɔ yɪ Zan na miisi nɔɔna na wɔnɪ te tɪn mu.»

⁴ Pooli laan ma ta o wɪ: «Kɔ na yɪ Zan na miisi nɔɔna na wɔnɪ te tɪn, wɔntɔ dɛɛn brɪ nɔɔna sɪ ba lɛni ba wɔrɔ ba yagɪ ba kəm-balwaarɔ tɪm, sɪ ba daari ba pa ba miisi-ba na wɔnɪ. O ma ta

dɪ nɔɔna bam sɪ ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ wɔɔɔ wɔm na wɔ saŋɪ o kwaga o ba tɪn. Zezi mɔ wɔntɔ.»

⁵ Nɔɔna bam na ni kɔntɔ tɪn, ba ma pa ba miisi-ba na wɔntɔ dɪ Yuutu Zezi yɪrɪ ŋwaanɪ.

⁶ Pooli ma danɪ danɪ o jɪa ba baŋa nɪ. Wɛ Joro kɔm laan ma ba ba te. Ba ma ŋɔɔntɔ dwi-ge taana tɛrɪ tɛrɪ, yɪ ba daanɪ ba tɔɔɔ Wɛ kwɛrɛ kam.

⁷ Ba maama dɛɛn yɪ nɪnɛɛnɪ baara fugɛ-bale mɔ te.

⁸ Pooli dɛɛn ma kɪ canɪ sɪtɔ Efɛɛzɪ nɪ. O maa yɛnɪ o ve o zɔɔrɪ Zwifɛ bam Wɛ-digɛ kam o ŋɔɔntɔ dɪ baanɪ o brɪ-ba. O ma kwaanɪ o magɪ kantɔɔ dɪ ba, sɪ o pa ba lwanɪ Wɛ paanɪ dɪm na yɪ te tɪn.

⁹ Nɔɔna bam badonnɛ ma kwanɪmɪ ba zwa, yɪ ba vɪn sɪ ba sɛ o taanɪ dɪm. Ba maa jɪgɪ dɪ Yuutu wɔm cwɛŋɛ kam tɔgɪm ba goonɛ nɔɔna bam maama yigɛ nɪ. Pooli ma zanɪ o nunɪ ba wɔntɔ, yɪ o pwe balɔ na sɛ ba tɔgɪ Zezi tɪn sɪ ba ta wɔ o tee nɪ. Dɛ maama o maa yɛnɪ o ŋɔɔntɔ o brɪ nɔɔna bam Tiranusi karadigɛ kam nɪ.

¹⁰ Pooli ma kɪ kɔntɔ donɪ taan bɪna yale. Kɔ ma pa nɔɔna balɔ maama na zɔɔrɪ Azi tɪnɪ dɪm nɪ tɪn ba ba ni dɪ Yuutu wɔm taanɪ dɪm, kɔ na yɪ Zwifɛ dɪ dwi-ge tiinɛ maama dɪ.

Kɔ na kɪ Seeva biɛ bam te tɪn

¹¹ Wɛ dɛɛn ma tɔgɪ Pooli jɪŋa Dɪ kɪ wɔ-kɪnkagɪla yalɔ donɪ na manɪ ya wɔ kɪ tɪn.

¹² Kɔ dɛɛn na kɪ te tɪn, nɔɔna yɛnɪ ba kwe garyɛ dɪ gwaanɔ tɪɔ na dwe Pooli yɪra tɪn ba ja vu ba ma dwe yawɪna, yɪ kɔ pa ba na yazurɛ, yɪ ciciri dɪ nunɪ sɪ yagɪ-ba.

¹³ Zwifɛ liri tiinɛ badonnɛ dɪ maa wɔra ba na yɛnɪ ba beerɪ ba zɛli ciciri nɔɔna tee nɪ. Bantu

dɪ dɛɛn ma kwaanɪ sɪ ba zɛli ciciri sɪm dɪ Yuutu Zezi yɪrɪ ŋwaanɪ. Ba maa yɛni ba tɛ dɪ ciciri sɪm ba wɪ: «Zezi wɔɔɔ Pooli na brɪ o taanɪ tun yɪrɪ ŋwaanɪ mɔ a tɛ abam sɪ á nunɟi á viiri.»

¹⁴ Baara barpɛ dɪ dɛɛn mɔ wɔra, ba ko yɪrɪ mɔ Seeva yɪ o yɪ Zwifɛ kaanɪm yigɛ tu. Ba maa ma Zezi yɪrɪ dɪm ba zɛli ciciri nɔɔna tee nɪ.

¹⁵ Cicirɛ kadoŋ laan ma ta dɪ ba ka wɪ: «A manɟi a ye Zezi. A ye Pooli dɪ na yɪ wɔɔɔ tɪn. Sɪ abam nan yɪ bra mɔ?»

¹⁶ Nɔɔnɔ wɔm cicirɛ kam na tɔg-o tun laan ma zaŋɪ o puuri-ba. O ma wanɪ-ba o pa ba maama duri ba nunɟi o sɔŋɔ kɔm nɪ, yɪ ba gwaaru kaari kaari yɪ ba yɪra dɪ fwɛli fwɛli.

¹⁷ Nɔɔna balɔ maama na zɔvɪ Efɛɛzɪ nɪ tɪn ma lwarɪ kɔɔ na kɪ tɪn, Zwifɛ bam dɪ dwi-gɛ tiinɔ maama. Fɔvɪ ma zɔ-ba zanzan. Kɔ ma pa dɪ Yuutu Zezi yɪrɪ tiini dɪ zaŋɪ dɪ zulɛ.

¹⁸ Nɔɔna balɔ na tu ba sɛ Zezi tɪn zanzan ma zaŋɪ ba zɪgɪ nɔɔna bam maama yigɛ nɪ, yɪ ba ta ba brɪ kɔɔɔ ba na kɪ ba cɔgɪ tɪn.

¹⁹ Ba badonnɛ zanzan ya na yɛni ba tɔgɪ liri kɛm tɪn ma kwe ba liri kɛm twaanɔ tɪm ba vwe daanɪ jɛgɛ dɪdɔa, yɪ ba daari ba zwe-tɪ nɔɔna bam maama yigɛ nɪ. Ba ma jeeli twaanɔ tɪm sɛbu ba nii kɔ ni na wɔ ta ma te tɪn. Kɔ ma yɪ sɛbu-dala mɔrr-fiinnu (50.000).

²⁰ Dɪ Yuutu wɔm na brɪ o dam dɪm kɔntɔ tɪn, kɔ ma pa o taanɪ dɪm fɔgɪ dɪ jagɪ dɪ ve yigɛ yɪ nɔɔna sɛ-dɪ.

Vuvugɛ na zaŋɪ Efɛɛzɪ nɪ te tɪn

²¹ Wɛnɔ tɪntɔ dɛɛn na kɪ tɪ kɛ tɪn, Pooli ma lɪ wɔbɔŋa sɪ o beeri o tɔgɪ Masɪdwanɪ dɪ Akayi wɔ,

sɪ o laan ke o vu Zeruzalem. O ma buŋɪ o wɪ: «A na ve a wɔ Zeruzalem nɪ, a maŋɪ sɪ a vu Rom dɪ mɔ.»

²² O ma tuŋɪ nɔɔna bale sɪ ba da o yigə ba vu Masɪɔbanɪ. Bantu maa yɪ Timoti dɪ Erasɪtɪ balɔ na tɔgɪ ba tuŋɪ ba pa-o tɪn. O tɪtɪ ma maŋɪ Azi nɪ o daanɪ finfin.

²³ Da yam kuntu nɪ mɔ vuvugə zanzan tuə dɪ Yuutu Zezi cwəŋə kam ŋwaanɪ.

²⁴ Nɔɔnɔ wɔdonɔ dɛɛn mɔ wɔ Efɛɛzɪ nɪ, o yɪrɪ mɔ Demetrɪsɪ. O yɪ gɔgɔ mɔ, yɪ o maɪ sɛbu-pwəənu o maa mɔɔnɪ kamwarɔ o paɪ tɪ nyɪ dɪ digə kalɔ ba na zuli ba wɛ Atɪmɪsɪ ka wɔnɪ tɪn. O tituŋa yam maa jaanɪ nyɔɔrɪ zanzan ya paɪ o tintuŋ-donnə bam.

²⁵ O ma zanɪ o bəŋɪ ba maama dɪ balɔ dɪ na tuŋɪ tituŋa yantu donɔ tɪn, yɪ ba la daanɪ. O ma ta dɪ ba o wɪ: «A badonnə-ba, abam maŋɪ á ye nɪ tituŋɪ dɪlɔ dɪ na jɪgɪ dɪ tuŋɪ tɪn mɔ pa dɪ jɪa gara.

²⁶ Abam nan nɛ yɪ á kwəri á ni Pooli wɔntɔ na kɪ te tɪn. O yəni o te nɪ nabiinə na mɛ ba jɪa ba kɪ wəənu tɪlɔ tɪn bá wanɪ tɪ taa yɪ wa cɪga cɪga, dɪ wɔ maŋɪ sɪ dɪ zuli-ya. O kɪ kuntu mɔ o sugɪ nɔɔna zanzan o pa ba sɛ o taanɪ dɪm, yɪ kɔ daɪ Efɛɛzɪ yɪranɪ wɔnɪ mɔ o kɪ kuntu, kɔ gɛ fin mɔ sɪ kɔ taa yɪ Azi tɪw kɔm maama.

²⁷ Kuntu maama wai kɔ pa nɔɔna ŋɔɔnɪ ba cɔgɪ dɪbam tituŋɪ dɪm. Kɔ ta wəli da, ba laan wɔ gooni dɪbam wɛ kamunu Atɪmɪsɪ digə kam, yɪ baá pa ka taa yɪ kafɛ. Kɔlɔ na daari tɪn mɔ yɪ sɪ Atɪmɪsɪ tɪtɪ yɪrɪ dɪm wɔ cɔgɪ nɔɔna tee nɪ, yɪ wɔntɔ ya yɪ wɛ dɪlɔ nɔɔna maama na zuli Azi

tɩv kum wɔnt dɩ lɔgɔ banja maama wɔnt tɩn.»

²⁸ Nɔɔna bam na ni kɔntɩ tɩn, ba bana ma tiini ya zanɩ zanzan yɩ ba kaasɩ ba wɩ: «Dɩbam Efɛɛzi tiinɛ wɛ Atɩmisi mu jɩgɩ dam!»

²⁹ Sɔɔ laan ma tiini kɩ kɩ tɩv kum maama wɔnt bɔgɩ bɔgɩ. Nɔn-kɔgɔ kum ma vu ba ja Gayusi dɩ Arisariki, yɩ ba kɩ lɩla ba vanɩ-ba ba ja vu tɩv kum joro jɛgɛ kam. Nɔɔna bantɩ bale ya tɔgɩ dɩ Pooli mu ba nuɩ Masɩɖanɩ ba ba.

³⁰ Pooli ma buɩ sɩ o vu o zɩgɩ kɔgɔ kum yigɛ nɩ o ŋɔɔnɩ dɩ ba. Zezi karabiɛ bam ma wɔ sɛ ba pa-o cwɛŋɛ.

³¹ Tɩv kum dɩɖɛera badonnɛ ya di cilɔŋo dɩ Pooli. Ba ma tɩɩ ni ba loor-o sɩ o yɩ zanɩ o vu joro kum jɛgɛ.

³² Ba ma kɩ sɔɔ bɔgɩ bɔgɩ joro jɛgɛ kam nɩ. Nɔɔnɩv maama maa tiini o ŋɔɔnɩ o wɔbuɩja taanɩ dɩ kwɛr-dɩa. Kɔgɔ kum nɔɔna zanzan ma wɔ lwarɩ wɔŋo kulɩ ŋwaanɩ ba na jeeri daanɩ tɩn.

³³ Zwifɛ bam ma lɩ Alesandri sɩ o nuɩ o zɩgɩ kɔgɔ kum yigɛ nɩ o ŋɔɔnɩ. Kɔgɔ kum nɔɔna badonnɛ ma kwaanɩ ba bri-o o na wɩ kɩ te. O ma zɛɩ o jɩja sɩ ba cɛgɩ sɔɔ kum, yɩ o sɩɩ sɩ o tɩlɩ kulɩ na kɩ tɩn o bri nɔn-kɔgɔ kum.

³⁴ Ba nan na lwarɩ nɩ o yɩ Zwifu tɩn, ba maama maa tɔgɩ daanɩ ba tiini ba bagɩ bɩɖwɩ ba wɩ: «Dɩbam Efɛɛzi tiinɛ wɛ Atɩmisi jɩgɩ dam!» Ba kɩ kɔntɩ donɩ mu taan, sɩ kɩ vu kɩ yɩ nɩnɛnɩ luu tɩle te.

³⁵ Tɩv kum twan-pɔpɔnɩv laan ma kwaanɩ o pa kɔgɔ kum bɩcara pɛni tɩga nɩ. O ma ta dɩ ba o wɩ: «A badonnɛ Efɛɛzi tiinɛ-ba, nɔɔn-nɔɔnɩv tɛrɛ o na yɛri nɩ dɩbam wɛ kamunu Atɩmisi digɛ kam

zɪgɪ Efɛzɪ wɔnɪ yoba seeni, yɪ dɪbam mɔ nii ka baŋa nɪ. Dɪ ta kwɛri dɪ jɪgɪ dɪ kamɔgɔ kulɔ na nuŋi weyuu nɪ kɔ tɔ tɪga nɪ tɪn dɪ niə.

³⁶ Nɔɔn-nɔɔnɔ b́a wanɪ o ta nɪ kɔntɔ yɪ vwan. Kɔntɔ ŋwaanɪ kɔ maŋɪ sɪ á pa á bɪcara pɛni tɪga nɪ, sɪ á yɪ garɪ á kɪ kulɔ na wɔ maŋɪ tɪn.

³⁷ Nii-na, abam jaanɪ nɔɔna bantɔ bale á ba yo, yɪ ba wɔ ŋɔgɪ dɪbam wɛ digə kam wəənu naa ba ŋɔɔnɪ ba cɔgɪ dɪbam wɛ dɪm yuu.

³⁸ Kɔ nan na yɪ Demetrɪsi dɪ o nɔɔna bam, ba na jɪgɪ nɔɔnɔ wɔm taanɪ, ba maŋɪ sɪ ba vu sarɪya dɪm jəgə nɪ ba saŋ-o dɪdɛera bam yigə nɪ.

³⁹ Kɔ daari, abam ta na jɪgɪ bwɪə sɪ á wɛli da, dɪ maŋɪ sɪ dɪ bəŋi tɔ kɔm nɔɔna sɪ ba la daanɪ, nɪ kɔ na wɔ tɔgɪ cwəŋə te tɪn. Dɪ laan wɔ wanɪ dɪ ŋɔɔnɪ taanɪ dɪm sɪ dɪ ni dɪ kuri.

⁴⁰ Kulɔ na kɪ zɪm tɪn wɔ wanɪ kɔ pa Rom tiinə bam cwəŋə sɪ ba taa wɪ, dɪ zɪm jeeri daanɪ dɪ kɪ wo-balɔɔ. Sɔɔ kɔm na su tɔ kɔm maama tɪn, kɔ ba jɪgɪ kuri. Ba na bwe dɪbam kɔ kuri, dɪ b́a wanɪ dɪ ŋɔɔnɪ dɪ vrɪ dɪ tɪtɪ.»

⁴¹ O na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, o ma ta dɪ nɔn-kɔgɔ kɔm sɪ ba viiri.

20

Pooli na ve Masɪdvanɪ dɪ Greki tɔv te tɪn

¹ Tɔv kɔm vuvugə kam na tu ka ti tɪn, Pooli laan ma zaŋɪ sɪ o ke. O ma bəŋi Zezi karabiə bam sɪ ba jəni daanɪ, yɪ o ŋɔɔnɪ dɪ ba o pa ba na baari. O ma daari o banɪ-ba yɪ o ke o vu Masɪdvanɪ.

² O maa tult je sim kuntu maama o ŋɔɔni wænu zanzan o bɾi nɔɔna bam o pa ba na baari. O daa ma ke o vu o yi Greki tu.

³ O ma ki canɩ sɩtɔ daani. O laan ma ti o yigɛ sɩ o zu naboro o vu Siiri. O ma ba o lwarɩ nɩ Zwifɛ bam ki ni daani sɩ ba kwaanɩ ba cɔg-o. Kuntu ŋwaanɩ o ma lani o wɔbɔŋa yɩ o bɔŋɩ sɩ o vu tɩga nɩ o tɔgɩ Masɩɔvanɩ cwɛŋɛ kam o joori o vu Siiri.

⁴ Balɔ na zanɩ sɩ ba tɔgɩ did-o tɩn mu tɩntu:
Sopatɛɛɾɩ wɔlɔ na yɩ Pirusi bu yɩ o nuŋi Beere tɩn,

Arisitaki dɩ Sɩkɔn, bantɩ nuŋi Tesaloniki mu,

Gayusi wɔlɔ na nuŋi Derɩbɩ tɩn,

Timoti,

Tisiki dɩ Trofim, ba na yɩ Azi tiinɛ tɩn.

⁵ Bantɩ mu de yigɛ ba loori ba vu Trɔasɩ ba cɛgi dɩbam da.

⁶ Dɩbam tɩtɩ laan ma manɩ Filipi nɩ, yɩ dɩ tɔgɩ dɩ dɩ Zwifɛ bam candiɛ kalɔ ba na yani ba dɩ dɩpe dɩlɔ na ba jɩgɩ dabɩlɩ tɩn. Candiɛ kam na ti tɩn, dɩ laan ma zu naboro dɩ tɔgɩ nɩnɩv kum wɔ dɩ ki da yanu dɩ vu dɩ yɩ Trɔasɩ. Dɩ ma jeeri dɩ tɔgɩ-donnɛ bam da, yɩ dɩ ki da yarpe tɩv kum nɩ.

Yutiki na tɩgɩ yɩ o joori o bi te tɩn

⁷ De dɩlɔ na sanɩ Zwifɛ bam siun de dɩm tɩn, dɩbam maama ma jeeri daani sɩ dɩ dɩ wɔdiu nɩ Zezi deen na fɔgɩ dɩpe o pa o karabiɛ bam yɩ ba dɩ te tɩn. Pooli ma tiini o ŋɔɔni o bɾi nɔɔna bam taan, kv vu kv yɩ tɩtɩ kɔnkɔrɔv, beŋwaanɩ tɩga na pɔvɩ o lagɩ o viiri mu.

⁸ Dí ya lagɪ daanɪ weyuu digə kalɔ na yɪ bɪtɔ tu tun wɔnɪ mɔ. Ba ma tarɪgɪ min-zwænu zanzan ba zɪgɪ da.

⁹ Nɔn-dɔŋɔ kɔdɔŋ maa tɔgɪ o wɔra, o yɪrɪ mɔ Yutiki. O maa je təkoro ni nɪ. Pooli na tiini o ŋɔɔnɪ o daanɪ kɔntɔ tun, nɔn-dɔŋɔ kɔm maa je o dɔ o vɪla. O laan ma ba o dɔ fastɔ o kɛ. O ma tɔgɪ təkoro kɔm o tɔ tɪga nɪ. Ba ma tu ba kwe-o dɪ o tɪga.

¹⁰ Pooli tɪtɪ ma tu o vu o pəni nɔn-dɔŋɔ kɔm baŋa nɪ o kukwər-o dɪ o jɪa yɪ o wɪ: «Á yɪ pa á yɪra sɔɔrɪ, sɪ o ta ŋwɪ mɔ.»

¹¹ Pooli ma joori o di weyuu digə kam. O ma fɔ dɪpɛ dɪm o di. O daa ta ma larɪ dɪ ba taan, yɪ tɪga ba ka pɔɔrɪ. O laan ma viiri.

¹² O na viiri tun, nɔɔna bam ma ja nɔn-dɔŋɔ kɔm ba ja vu sɔŋɔ dɪ yazurə. Ba bɪcara ma pəni tɪga nɪ yɪ ba jɪgɪ wɔpɔlo.

Pooli na kaanɪ Efɛzɪ nakwa bam yɪ o banɪ-ba te tɪn

¹³ Dɪbam ma yagɪ Pooli, yɪ dí vu dí zɔ naboro kɔm sɪ dí tɔgɪ yigə dí da nɪnɪ kɔm wɔ dí vu Asɔsɪ. Dí ya kɪ ni daanɪ sɪ dí jeeri Pooli Asɔsɪ nɪ mɔ, o na lagɪ sɪ o vu tɪga nɪ tun ŋwaanɪ.

¹⁴ Dí na nɛ daanɪ Asɔsɪ nɪ tun, Pooli laan ma zɔ naboro kɔm, yɪ dí maama tɔgɪ daanɪ dí vu dí yɪ Mitileɛnɪ.

¹⁵ Dí ma zɪgɪ dáanɪ dí tɔgɪ nɪnɪ kɔm wɔ dí kɛ. Tɪga ma pɔɔrɪ, yɪ dí vu dí tɔgɪ Kiyɔ buburu kɔm dí kɛ. Tɪga daa ma pɔɔrɪ, dí ma vu dí bɛ dí yɪ Samɔsɪ. Tɪga daa ta na pɔɔrɪ tun, dí ma vu dí yɪ Miletɪ.

16 Pooli dɛɛn ya bɔŋɪ sɪ o da Efɛɛzɪ mɔ o kɛ sɪ o yɪ zɪɣɪ da. O ya ba lagɪ sɪ o daanɪ Azi nɪ, bɛŋwaanɪ o lagɪ lɪla mɔ sɪ o na wai, sɪ o vu o yɪ Zeruzalɛm dɪ Pantɪkoti candiə kam ta wɔ yɪ.

17 Dɪbam dɛɛn na wɔ Miletɪ nɪ tɪn, Pooli ma tɔŋɪ nɪ o pa Zezi kɔgɔ kɔm nakwa bam Efɛɛzɪ nɪ o wɪ, ba ba.

18 Ba na tu tɪn, o ma ta dɪ ba o wɪ: «Abam manɣɪ á ye a dɛɛn na zɔɔrɪ abam tee nɪ yɪ a kɪ te manɣa maama, kɔ na zɪɣɪ dɛ dɪlɔ a na sɪŋɪ a ba Azi tɪn.

19 A tɔŋɪ a pa dí Yuutu wɔm dɪ tu-n-tɪtɪ mɔ, a yɪ-na nɔŋɪ, yɪ a na yaara dɪ Zwifə bam na kɪ nɪ daanɪ sɪ ba cɔɣɪ amɔ te tɪn.

20 Abam ta ye nɪ, a wɔ yagɪ sɪ a ta wɔŋɔ kulɔ maama na wɔ wanɪ kɔ wəli abam tɪn a brɪ abam. A ma kwaanɪ a brɪ abam Wɛ cɪga kam nɔɔna maama yigə nɪ dɪ á tɪtɪ sam nɪ.

21 A ma tiini a brɪ Zwifə bam dɪ dwi-gɛ tiinə maama sɪ ba ləni ba wɔrɔ ba sɛ Wɛ, sɪ ba daari ba kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ dí Yuutu Zezi.

22 Lele kɔntɔ a laan maa ve Zeruzalɛm. Kɔ yɪ Wɛ Joro kɔm mɔ fɪ-nɪ sɪ a vu, yɪ a yəri kulɔ na wɔ vu kɔ kɪ amɔ da tɪn.

23 A na ye kulɔ tɪn mɔ yɪ sɪ Wɛ Joro kɔm yəni kɔ brɪ amɔ tɪv maama nɪ, nɪ nɔɔna wɔ ja-nɪ ba vɔ yɪ ba kwəri ba beɛsɪ-nɪ.

24 A nan na bɔŋɪ te tɪn, a ba pai sɪ a ŋwɪa taa jɪɣɪ nyɔɔrɪ ka pa-nɪ. Kulɔ na yɪ wɔ-ŋɔŋɔ tɪn mɔ yɪ sɪ a tɔŋɪ tɪtɔŋa yalɔ dí Yuutu Zezi na kɪ a jɪŋa nɪ sɪ a tɔŋɪ tɪn a ti. Tɪtɔŋa yam kɔntɔ mɔ yɪ sɪ a kwaanɪ a brɪ Wɛ kwər-ywəŋə kam dɪ Dɪ na kɪ nɔɔna lanyiranɪ te tɪn.

25 A nan ye ni abam wɔɔwɔɔ daa bá na amɔ, abam nan yi balɔ a na beeri á wɔni a bri abam We paari dim ciga kam tin.

26 Kuntɔ ɲwaanɔ a lagɔ a tiini a kaanɔ abam zɔm de dim ni, ni abam wɔɔ na ge ɲwɔa We tee ni, kɔ daa daɔ amɔ yigə.

27 Beɲwaanɔ a tɔɔli ciga kalɔ maama na tɔɔi We wɔɔɔɲa tin a bri abam, yi a wɔ səgi abam kɔɔkɔɔ.

28 Nan fɔɔi-na á taá nii á titi baɲa ni, didaanɔ kɔɔɔ kɔɔ maama We Joro kum na kwe kɔ ki abam juɲa ni si á taá nii tin. Á taá nii We kɔɔɔ kum baɲa ni, ni nayira na nii ba peeni te tin. We me DI titi bu wɔm jana mɔ DI ma vri DI kɔɔɔ kum si kɔ taa yi DI nyim.

29 A ye ni, a na viiri a daari abam, non-balwaarɔ wú zaɲi ba zɔ abam wɔ ba yaari abam niɲɛni nywənkuri na jaanɔ peeni te tin. Ba bá se si ba yaɲi abam kɔɔɔ kum yi ba wɔ cɔɔi abam wɔ nɔɔna.

30 Nɔɔna di wú zaɲi abam titi wɔni, ba pipiri We ciga kam ba ganɔ Zezi karabiə bam, ba pa ba ywəri We kwaga ni si ba daari ba tɔɔi-ba.

31 Kuntɔ ɲwaanɔ á fɔɔi á ci á titi. Á taá guli ni amɔ zɔ abam tee ni bina yatɔ, yi a kaanɔ abam maama si á taá tɔɔi We di ciga. Maɲa maama a yəni a ki kuntɔ mɔ wɔa di titi, yi a yi-na nunɔi zanzan.

32 A laan lagɔ a ki abam We juɲa ni, si á taá tɔɔi DI zaanɔ kwərə kam. Kaá wanɔ ka kwe abam lanyiranɔ, si á laan ba á tɔɔi di balɔ maama na yi We titi nɔɔna tin á na ywəni DI tee ni.

33 A wɔ jonɔi səbu naa səbu-sɔɲa naa gwaarɔ

abam wɔlɔwɔlɔ tee nɪ.

³⁴ Abam tɪtɪ ye lanyɪranɪ nɪ, a mɛ a tɪtɪ jɪa mɔ a tɔŋɪ sɪ a dɪ a tɔŋɪ-donnə bam wanɪ dɪ na dɪ ni-wɔdiu.

³⁵ A na kɪ kɔlɔ maama abam tee nɪ yɪ a cɛ dɪ tɪtʊŋa kɔntɔ donɪ tɪn, a kɪ a brɪ abam nɪ dɪ maŋɪ sɪ dɪ tɔŋɪ dɪ wəli nabwənə mɔ. Taá guli-na dɪ Yuutu Zezi na tagɪ o wɪ: <Nmɔ na kwe wɔŋo n pa n donɪ, nɪ na wɔpɔlo kɔ dwəni n na jɔŋɪ wɔŋo n donɪ tee nɪ.> »

³⁶ Pooli na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, ba maama ma kuni doonə yɪ o loori Wɛ o pa-ba.

³⁷ Ba ma zaŋɪ yɪ ba maama tiini ba keerə. Ba ma kukwəri Pooli lanyɪranɪ.

³⁸ Ba wɔrɔ ma tiini tɪ cɔŋɪ, dɪ o na tagɪ taanɪ dɪlɔ o brɪ-ba nɪ ba daa bá joori ba na-o tɪn. Ba ma zaŋɪ ba kogil-o ba ja vu naboro kum na wɔ mɛ tɪn ba yag-o.

21

Pooli na ve o yi Zeruzalem te tɪn

¹ Dɪ laan ma banɪ-ba yɪ dɪ daari dɪ viiri. Dɪ ma kwe dɪ yigə dɪ yɔɔrɪ nɪnɔ kum wɔ dɪ vu dɪ yi Kosi. Tɪga ma pɔɔrɪ, dɪ daa ma yi Rodi. Dɪ ma zɪŋɪ dáanɪ dɪ vu Patara.

² Dɪ na yi dáanɪ tɪn, dɪ ma na naboro kɔdonɪ kɔ na lagɪ kɔ vu Fenisi. Dɪ ma vu dɪ zɔ kɔ wɔ sɪ dɪ tɔŋɪ dɪ vu.

³ Dɪ na maa ve tɪn, dɪ ma tɔlɪ dɪ na Sipri. Dɪ ma yagɪ-kɔ dɪ jagwiə nɪ, yɪ dɪ daari dɪ kɛ. Dɪ ma vu dɪ yi Siiri. Dɪ na yi da tɪn, dɪ ma zɪŋɪ Tiiri nɪ.

Ku yi dɔ́ani mu ba maŋi si ba li naboro kum zila yam.

⁴ Dí ma nuŋi dí vu dí jeeri balu na yi Zezi karabiə tɔn, yi dí ki da yarpe ba tee ni. Dí na wɔra tɔn, We Joro kum dam ma pa ba ta di Pooli si o yi zaŋi o vu Zeruzalem.

⁵ Da yarpe yam na ke tɔn, dí ma zaŋi dí kwe dí cwəŋə si dí viiri. Zezi nɔɔna bam di ba kaana di ba biə maama ma ja dɔbam ba nuŋi tɔv kum wɔni ba vu si ba yagi. Dí na ve dí yi nɔnɔv kum ni tɔn, dɔbam maama ma kuni doonə tɔga ni dí warɔ We.

⁶ Dí na warɔ We dí ti tɔn, dí ma banɔ daani di yi-na, yi dí zu naboro kum. Bantv ma joori sɔŋɔ.

⁷ Dí ma zaŋi dí nuŋi Tiiri ni, yi dí tɔli nɔnɔv kum ni dí vu dí yi Tolemɔ. Dí na yi da tɔn, mu dí ne Zezi karabiə. Dí ma jɔɔni-ba yi dí ki de didwi ba tee ni.

⁸ Tɔga na puuri tɔn, dí ma zaŋi dí vu dí yi Sezaari. Dí ma vu dí pəni Filipi-ba sɔŋɔ ni. Wɔntv mu tɔoli We kwər-ywəŋə kam, yi o tɔgi o yi nɔɔna barpe balu ba na li Zeruzalem ni tɔn wɔ nɔɔnv didva.

⁹ O maa jigi o bukwa bana ba ta wɔ zu banna. Bantv yi balu na wat ba ŋɔɔni We yiyiu-ŋwe tɔn.

¹⁰ Dí na ki da finfin dɔ́ani kɔntv tɔn, nɔɔnv wɔdon ma nuŋi Zude o ba dɔbam te. O yiri mu Agabusi. O yi We nijonnu mu.

¹¹ O na tu dɔbam te kɔntv tɔn, o ma li Pooli kilə o təŋə ni o ma vɔ o titi ne di o jia o ki daani. O laan ma ta o wi: «Mu We Joro kum na tagi kulv tɔn ku wi: Zwifə balu na zuuri Zeruzalem ni tɔn wó ja kilə kantv tu ba vɔ tintv don, yi ba daari

ba kɪ-o dwi-ge tiinə jɪŋa nɪ.»

¹² Dí na ni kɔntɔ tɪn, dɪbam dɪ balɔ na tɔɔɪ ba wɔra tɪn maa kwaanɪ dí loori Pooli sɪ o yɪ zaŋɪ o vu Zeruzalem.

¹³ O ma ləri o wɪ: «Bɛŋwaanɪ mɔ abam keerə, yɪ á pa a wɔ cɔɔɪ? Ba na lagɪ ba vɔ-nɪ Zeruzalem nɪ naa ba na lagɪ ba gɔ-nɪ dɪ, amɔ wó sɛ sɪ a tɪ dí Yuutu Zezi yɪrɪ ŋwaanɪ.»

¹⁴ Dí na loor-o taan dí ga tɪn, dí ma yagɪ yɪ dí ta dí wɪ: «Wɛ wó kɪ Dɪ wɔbɔŋa na lagɪ kulɔ tɪn.»

¹⁵ Dí na kɪ da fɪnfɪtɪn da tɪn, dí ma zaŋɪ dí ti dí yigə dí nuŋi dí maa ve Zeruzalem.

¹⁶ Zezi karabiə badaara ma zaŋɪ Sezaari nɪ ba kogili dɪbam. Ba ma ja dɪbam ba vu nɔɔnɔ wɔlɔ sɔŋɔ dí na lagɪ dí pəni da tɪn. O yɪrɪ mɔ Mɪnasɔn. O yɪ Sipri tu mɔ o na maŋɪ o yɪ Zezi karabu faŋa faŋa.

Pooli na wɔ Zeruzalem nɪ kɔ kɪ-o te tɪn

¹⁷ Dí na yɪ Zeruzalem tɪn, dí ko-biə bam ma jeeri dɪbam lanyɪranɪ.

¹⁸ Tɪga na pɔvri tɪn, Pooli ma zaŋɪ o tɔɔɪ dɪdaanɪ dɪbam sɪ dí vu dí na Zakɪ. Zezi kɔɔɔ kɔm nakwa bam maama maa tɔɔɪ ba wɔra.

¹⁹ Pooli ma jɔɔnɪ-ba. O ma tɔlɪ kulɔ maama Wɛ na kɪ dwi-ge tiinə bam tee nɪ o tɪtɔŋa yam wɔnɪ tɪn o bri-ba.

²⁰ Ba na ni kulɔ maama o na tagɪ tɪn, ba ma kɪ Wɛ le kɔ ŋwaanɪ. Ba laan ma ta dɪ Pooli ba wɪ: «Dɪbam ko-bu, ni kɔ na yɪ te tɪn. Zwifə bam murrɔ kɔɔɔ kɔɔɔ laan mɔ tu ba sɛ Zezi, yɪ ba ta tɔɔɪ Wɛ ni-doorə yam dɪ ba wɔ maama.

21 Ba ni nɪ nmɔ yəni n brɪ Zwifə balɔ na zɔvri dwi-ge tiinə wɔni tɪn, sɪ ba yaɣɪ Wɛ cullu tɪlɔ Dɪ na kɪ Moyisi juŋa nɪ tɪn. Ba ni nɪ n tɛ nɔɔna bam kɔntɔ sɪ ba daa yɪ ta goni ba bəkəri, sɪ ba daa yɪ ta tɔɣɪ dɪbam Zwifə bam mɪɔ na yɪ tɛ tɪn.

22 Zwifə balɔ na wɔ yo seeni tɪn wó lwarɪ nɪ nmɔ tuə. Dí nan wó kɪ ta mu?

23 Kɔntɔ, dí nan wó brɪ-m n na wó kɪ tɛ tɪn. Nɔɔna bana wɔ dɪbam tee nɪ ba na goni ba ni dɪ Wɛ.

24 Ba na lagɪ ba vu Wɛ-di-kamunu kɔm sɪ ba kwɛ ba titɪ dɪ Wɛ, nmɔ maŋɪ sɪ n tɔɣɪ n vu mu, sɪ n daari n ŋwɪ kulɔ na wó pa ba na cwəŋə sɪ ba fa ba yuni tɪn. N na kɪ kɔntɔ, nɔɔna bam maama wó lwarɪ nɪ ba na tɛ kulɔ ba pa nmɔ tɪn dai cɪga. Ba nan wó lwarɪ nɪ nmɔ titɪ tɔɣɪ Wɛ cullu tɪm na brɪ tɛ tɪn mu.

25 Kɔ daari dwi-ge tiinə balɔ na tu ba kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ Zezi tɪn, dɪbam maŋɪ dí pɔpɔni tɔno dí pa-ba yɪ dí ta kulɔ dí na bɔŋɪ tɪn. Dɪbam tagɪ-ba sɪ ba yɪ zaŋɪ ba di wɔdiu kulɔ nɔɔna na mɛ ba kaani jwənə tɪn, naa ba di jana, naa ba di varɪm wɔlɔ ba na jujugi ba gɔ tɪn, yɪ dí ta dɪ ba sɪ ba yɪ cɔɣɪ ba titɪ dɪ kaana, sɪ kaana dɪ yɪ cɔɣɪ ba titɪ dɪ baara.»

26 Ba na tagɪ kɔntɔ tɪn, Pooli ma sɛ ba taanu dɪm. Tɪga na pɔvri tɪn, o ma ja nɔɔna bam o vu sɪ o tɔɣɪ o kwɛ o titɪ dɪ Wɛ. O ma daari o zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔ, sɪ o ta o brɪ ka yigə tiinə bam da yalɔ ni na daari sɪ nɔɔna bam kwɛ ba titɪ dɪ Wɛ ba ti tɪn, sɪ ba laan ja ba wəənu tɪm ba ja ba, sɪ ba ma kaani Baŋa-Wɛ ba pa ba dɪdɔa dɪdɔa.

27 Da yarpe yam ni na daari fiɛn si ya ti tɛn, Zwifɛ badaara ma na Pooli Wɛ-di-kamunu kum wɔni. Bantu nuŋi Azi tɛ kɔdon mɔ. Ba ma pa nɔn-kɔgɔ kum maama na wɔra tɛn bana zaŋi di Pooli. Ba ma ja-o,

28 yi ba tɔɔli ba tɛ ba wɛ: «Yisɛrayeli tiinɛ-ba, ba zɛni-na dɛbam! Nɔɔnɔ wɔntɔ mɔ yi wɔlɔ na tɔli je maama o bɛri nɔɔna maama si ba yi taa niŋi dɛbam Yisɛrayeli tiinɛ, si ba yi taa sɛ Wɛ cullu tɛlɔ dɛbam na tɔgi tɛn, si ba pa Wɛ-di-kamunu kɔntɔ di ji kafe. Ku wɛli da, o jaani dwi-ge tiinɛ badonnɛ mɔ o ba o zɔ dɛbam Wɛ-digɛ kam wɔ, o pa ba digiru cɔgi jɔgɛ kalɔ na yi Wɛ nyɛm tɛn.»

29 Ba dɛɛn tagi kɔntɔ don, bɛɛwaani ba ya nɛ Trofim di Pooli na tɔgi daani tɛ kum wɔni, yi o yi dwi-ge tu na nuŋi Efɛɛzi tɛn. Ba dɛɛn bɛɛni ni nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ mɔ Pooli jaani o zɔ Wɛ-di-kamunu kum wɔ.

30 Vuvugɛ ma zaŋi tɛ kum maama wɔni. Nɔn-kɔgɔ ma duri ku vu jɔgɛ kam. Ba laan ma ja Pooli ba tuur-o ba ja nuŋi Wɛ-di-kamunu kum wɔni, yi ba daari ba pi ka niɛ yam maama.

31 Nɔn-kɔgɔ kum maa kwaana si ba gu Pooli. Rom pamaŋna bam didɛɛrɔ wɔm ma ni ni Zeruzalem tɛ kum maama vugimi.

32 O na ni kɔntɔ tɛn, o ma li pamaŋna bam di ba yigɛ tiinɛ badaara, yi ba duri lɛla ba vu ba yi kɔgɔ kum na wɔ mɛ tɛn. Nɔɔna bam na nɛ-o di o pamaŋna bam kɔntɔ tɛn, ba ma yagi Pooli magɛm.

33 Didɛɛrɔ wɔm ma vu o twe Pooli te, yi o pa ba ja-o. O ma pa ba kwe capɔnnɔ tɛle ba ma vɔ-

o. O ma daari o bwe si o lwarɩ nɔɔnɩ wɔm na yi wɔlɩ tɩn, di o na ki kɔlɩ tɩn.

³⁴ O na bwe kɔntɩ tɩn, nɔɔna badaara ma kaasa kɔgɔ kɔm wɔnɩ yi ba tɛ n ni n ni. Sɔɔ kɔm na daga kɔntɩ tɩn, kɔ ma pa didɛɛrɩ wɔm warɩ si o lwarɩ kɔlɩ na ki cɩga cɩga tɩn. Kɔntɩ ŋwaanɩ o ma pa o nɔɔna bam ni, si ba ja Pooli ba vu ba pamaŋna bam pɩna digɔ kam.

³⁵ Ba na jaan-o ba yi natɛnɛ yam diinim jɛgɔ tɩn, pamaŋna bam kwe-o mu ba zɩŋɩ, bɛŋwaanɩ nɔn-kɔgɔ kɔm yiɛ tiini ya sɩnɩ o baŋa ni.

³⁶ Nɔɔna bam maama ma pɛ ba pu o kwaga, yi ba kaasi ba tɛ ba wɩ: «Gɔ-o-na!»

³⁷ Pamaŋna bam na lagɩ ba ja Pooli ba zu ba pɩna digɔ kam tɩn, o ma ta di ba didɛɛrɩ wɔm o wɩ: «Nmɩ wɔ pa-nɩ cwɛŋɛ si a ta taanɩ a bri-m na?»

Didɛɛrɩ wɔm na ni kɔntɩ tɩn, o ma bwe Pooli o wɩ: «Nmɩ ki ta mu n ni Greki tiinɛ taanɩ?»

³⁸ Kɔ na yi kɔntɩ, nmɩ dai Ezipi tu wɔlɩ dɛɛn na pɛ nɔɔna vɩn ba tɩv kɔm yigɔ tiinɛ ni yi o daari o li nɔɔna mɔrr-tɩna (4.000) balɩ na yi jara-kɛrɛ o ja vu kagɩa wɔnɩ tɩn na?»

³⁹ Pooli ma lɛri o wɩ: «Aye. Amɩ yi Zwifu mu. Ba lɔgɩ amɩ Silisi tɩv Tarɩsɩ ni mu. A yi tɩ-kamunu kɔm kɔntɩ nɔn-bu mu. A loori-m si n pa-nɩ cwɛŋɛ si a ŋɔɔnɩ di nɔn-kɔgɔ kɔm.»

⁴⁰ Didɛɛrɩ wɔm ma sɛ. Pooli ma zanɩ o zɩgɩ natɛnɛ yam baŋa ni. O ma zɛŋɩ o jɩŋa kɔgɔ kɔm baŋa ni. Ba maama ma cɛgi sɔɔ. O ma ŋɔɔnɩ di ba di ba tɩtɩ Zwifɛ taanɩ dɩm.

22

*Pooli na ŋɔɔni sɪ o ma jonɪ o tɪtɪ te tɪn
(Tɪtʊŋa Tɔno 9:1-19, 26:9-18)*

¹ O ma ta o wɪ: «A kwə-ba dɪ a ko-biə-ba, á fɔɔɪ á cəɟi sɪ a tɔlɪ kɔ na yɪ te tɪn a brɪ abam.»

² Zwifə bam na lwarɪ nɪ o ŋɔɔni ba tɪtɪ dwi taanɪ mɔ tɪn, ba ma fɔɔɪ ba cəɟi sɔɔ.

³ O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Amɔ yɪ Zwifu mɔ. Ba lɔɟɪ-nɪ Silisi tɪv Tarɪsɪ nɪ mɔ. Kɔ nan yɪ Zeruzalem yo mɔ a kɪ nɔɔnɔ. Gamaliyeli mɔ brɪ amɔ dɪbam nabaara cullu tɪm na yɪ te tɪn cɪga cɪga. A dɛɛn cɛ lanyɪranɪ a kwe a tɪtɪ a pa Wɛ nɪnɛɛnɪ abam zɪm dɪ na kɪ te tɪn mɔ.

⁴ A dɛɛn yaarɪ balɔ na sɛ ba toɟɪ Zezi cwəŋə kam tɪn, yɪ a daarɪ a pa ba ɟɔ badaara. A maa yəni a jaanɪ baara dɪ kaana a kɪ pɪna digə nɪ.

⁵ Dɪbam kaanɪm yuutu wɔm dɪdaanɪ dɪ nakwa kɔɟɔ kɔm maama wó wanɪ ba ta nɪ kɔ yɪ cɪga. Maŋa kadoŋ nɪ a ve bantɔ te mɔ a jonɪ twaanɔ tɪv a na wó kwe a brɪ Zwifə balɔ na wɔ Damasɪ nɪ tɪn, sɪ ba pa-nɪ cwəŋə sɪ a ja balɔ na toɟɪ Zezi cwəŋə kam tɪn, a vɔ-ba a ja a ba Zeruzalem sɪ ba na cam.

⁶ A na maa ve yɪ a daarɪ fɪn sɪ a yɪ Damasɪ tɪn, kɔ na maŋɪ dɪ wɪa tɪtarɪ nɪ tɪn, mɔ pooni dɛ dɪ nuŋɪ weyuu nɪ dɪ ba dɪ pɪpɪlɪ dɪ kaagɪ-nɪ.

⁷ A ma tɔ tɪga nɪ, yɪ a ni kwərə na bəŋɪ-nɪ ka wɪ: <Sooli, Sooli! Bɛŋwaanɪ mɔ yɪ n ɟɪɟɪ amɔ n bɛɛsɪ kɔntɔ?>

⁸ A ma bwe a wɪ: <A tu, nmɔ yɪ wɔɔ mɔ?>

O ma ləri o wɪ: <Amɔ yɪ Zezi mɔ, Nazaretɪ tu wɔlɔ nmɔ na ɟɪɟɪ n bɛɛsɪ tɪn.>

⁹ Nɔɔna balɔ na tɔgi di amɔ tun ma na pooni dɔm, yi ba wɔ ni wɔɔ kwɛrɛ na ŋɔɔni di amɔ tun.

¹⁰ A laan ma bwe a wɔ: <A tu, bɛɛ mu a nan wɔ ki?>

Dɔ Yuutu wɔm ma lɛri-ni o wɔ: <Zaŋi n vu n zu Damasi, si daani mu ba laan wɔ bri-m kulɔ maama We na pe ni si n ki tun.>

¹¹ A ma zaŋi wɛɛni, yi a yiɛ daa ba nai, pooni dɔm na tiini di pɔpɔli-ya tun ŋwaani. Kuntu, balɔ na tɔgi di amɔ tun ma ja a juŋa ba vani-ni ba ja zu Damasi tuɔ kum wɔ.

¹² Nɔɔnɔ wɔdon maa wɔra, o yiri mu Ananiya. O maa niŋi We lanyirani, yi o tɔgi dɔbam Zwifɛ bam cullu tum. Zwifɛ balɔ maama na zuɔri Damasi ni tun maa tɛ o taani ba wɔ, o yi nɔn-ŋum.

¹³ O laan ma ba o zigi amɔ tee ni yi o wɔ: <A ko-bu Sooli, joori n ta n nai!> O na tagi kuntu tun, biɔwi baŋa ni mu a yiɛ yam puri yi a na o yibiyɛ.

¹⁴ O ma ta o wɔ: <Dɔbam nabaara Baŋa-We mu li nmɔ si n lwarɔ Dɔ wɔɔɔna na lagi kulɔ tun, si n daari n na Wɔ-pɔŋo Tu wɔm si n ni o na ŋɔɔni di o titi kwɛrɛ.>

¹⁵ Bɛŋwaani nmɔ wɔ ta n yi o maana tu si n bri nɔɔna bam maama o ciga kam, si n ta n bri-ba nmɔ na nɛ kulɔ yi n daari n ni te tun.

¹⁶ Nmɔ nan wɔ maŋi si n da n daani. Zaŋi si n loori We dɔ Yuutu wɔm yiri ŋwaani, si n daari n pa ba miisi-m na wɔni, si We wɔ yagi n lwarim Dɔ ma cɛ-m.>

¹⁷ Kuntu na ke tun, a laan ma joori a vu Zeruzalem. A ma vu We-di-kamunu kum wɔ a

wɔra a warɪ Wɛ. A na wɔra tɪn, Wɛ ma pa a na wo-kɪnkagɪlɪ nɪ dɪndwɪa te.

18 A ma na dí Yuutu wɔm yɪ o ŋɔɔnɪ dɪ amɔ o wɪ: <Zaŋɪ n kɪ lɪla n durɪ n nuŋɪ Zeruzalem nɪ, beŋwaanɪ tɪv kɔm nɔɔna bam bá sɛ kɔlɔ nmɔ na wó ta amɔ ŋwaanɪ tɪn.>

19 A ma ləri a wɪ: <A yuutu, nɔɔna bam ye lanyɪranɪ nɪ amɔ dɛɛn yəni a tɔlɪ Zwifə bam Wɛ-di sɪm, yɪ a jaanɪ nɔɔna balɔ na kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ nmɔ tɪn a pa ba pɪ-ba, yɪ ba daarɪ ba magɪ-ba.>

20 Kɔ daarɪ maŋa kalɔ ba na gɔ Etiyənɪ wɔlɔ na yɪ nmɔ maana tu o brɪ nmɔ cɪga kam tɪn, a tɪtɪ wɔra yɪ a sɛ nɪ kɔ maŋɪ sɪ ba gɔ-o. Amɔ dɛɛn mɔ zɪgɪ a nii ba gwaarɔ tɪm ba na lɪ ba tɪŋɪ sɪ ba daarɪ ba dɔl-o ba gɔ tɪn.>

21 Dí Yuutu wɔm laan ma ta dɪ amɔ o wɪ: <Nan ve, sɪ amɔ wó tɔŋɪ-m yigə yigə sɪ n vu dwi-gɛ tiinə bam te.> »

22 Pooli na ŋɔɔnɪ te maama tɪn, nɔɔna bam ya cɪm mɔ yɪ ba cəg-o. O nan na tagɪ dwi-gɛ tiinə bam taanɪ o wəli da tɪn, ba laan ma zaŋɪ ba kaasɪ dɪ kwər-dɛ ba wɪ: «Ti-na o mɔmwe! Kɔ wɔ maŋɪ sɪ o taa ŋwɪ!»

23 Ba maa nanɪ baarɪ yɪ ba vuvugə ba gwaarɔ weɛnɪ, yɪ ba mɔɔnɪ fogo ba caara.

24 Pamaŋna bam dɪdɛɛrɔ wɔm na nɛ kɔlɔ na kɪ tɪn, o ma pa o nɔɔna bam ni sɪ ba ja Pooli ba zɔ ba pɪuna digə kam. O ma ta dɪ ba sɪ ba mag-o dɪ balaara, sɪ o ta o pa ba lwarɪ o na kɪ kɔlɔ yɪ Zwifə bam nanɪ baarɪ o baŋa nɪ tɪn.

25 Ba na vɔg-o ba ti sɪ ba daarɪ ba mag-o tɪn, Pooli ma ta dɪ pamaŋna bam yigə tu wɔlɔ na zɪgɪ da tɪn o wɪ: «Abam jɪgɪ cwəŋə sɪ á ja Rom

tʊ jʊŋa nɔɔnʊ á magɪ, yɪ ba ta wʊ bwe-o ba nii o na cɔɔɪ kʊlʊ tɪn na?»

²⁶ Pamaŋna yigə tu wʊm na ni kʊntʊ tɪn, o ma vu o ta dɪ o dɪdɛɛrʊ wʊm o wɪ: «Nmʊ nan lagɪ n kɪ ta mʊ? Nɔɔnʊ wʊm yɪ Rom tʊ jʊŋa nɔɔnʊ mʊ.»

²⁷ Dɪdɛɛrʊ wʊm ma vu Pooli te o bwe-o o wɪ: «Nmʊ yɪ Rom tʊ kʊm jʊŋa nɔɔnʊ mʊ na? Sɪ n ta n brɪ-nɪ.»

Pooli ma ləri o wɪ: «Eɛn, a yɪ Rom tʊ kʊm jʊŋa nɔɔnʊ mʊ.»

²⁸ Dɪdɛɛrʊ wʊm ma ta o wɪ: «Amʊ ŋwɪ sɛbʊ-fɔrɔ mʊ yɪ a daari a ji Rom tʊ kʊm jʊŋa nɔɔnʊ.» Pooli ma lər-o o wɪ: «A nan maŋɪ a yɪ Rom tʊ kʊm jʊŋa nɔɔnʊ a lʊra maŋa nɪ mʊ.»

²⁹ Nɔɔna balʊ ya na zɪɔɪ sɪ ba mag-o sɪ o ŋɔɔnɪ tɪn na ni kʊntʊ tɪn, ba ma kwe o yɪra ba yagɪ lɪla. Dɪdɛɛrʊ wʊm dɪ na lwarɪ nɪ Pooli yɪ Rom tʊ kʊm jʊŋa nɔɔnʊ tɪn, fʊʊnɪ ma ja-o dɪ o na pɛ ba vɔ-o dɪ capɔnnʊ tɪn.

Pooli na zɪɔɪ nakwa bam yigə nɪ te tɪn

³⁰ Dɪdɛɛrʊ wʊm dɛɛn maa lagɪ sɪ o lwarɪ kʊlʊ na kɪ yɪ Zwifə bam sanɪ Pooli tɪn. Tɪga na pʊʊrɪ tɪn, o ma pa ba bwəli Pooli ba yagɪ. O ma daari o pa ni sɪ Zwifə bam kaanɪm yigə tiinə bam dɪ ba sariya-dirə nakwa bam maama jeeri daanɪ. O laan ma ja Pooli o vu o pa o zɪɔɪ ba yigə nɪ.

23

¹ Pooli ma nii sariya-dirə nakwa bam seeni yɪ o wɪ: «A ko-biə-ba, kʊlʊ maama a na kɪ a ŋwɪa wʊnɪ sɪ kʊ ba kʊ yɪ zɪm tɪn, fʊʊnɪ təri a bɪcarɪ nɪ, yɪ Wɛ dɪ ye kʊ ni nɪ.»

² Zwifə bam kaanım yuutu wɔm o yırı na yı Ananiya tın na ni Pooli na tagı kulɔ tın, o ma ta dı balɔ na zıgı Pooli tee nı tın sı ba frı o ni nı.

³ Pooli ma ləri Ananiya o wı: «Wε wɔ magı nmɔ tıtı mɔ. Nmɔ nyı dı kəbrə kalɔ nɔɔna na fɔgı tın mɔ. Nmɔ yı wɔlɔ na je sı n di amɔ taanı sı kɔ tɔgı Zwifə bam cullu tım mɔ, yı nmɔ tıtı mɔ cɔgı-tı dı n na pε ni sı ba magı amɔ tın.»

⁴ Nɔɔna balɔ na zıgı Pooli tee nı tın ma ta dıd-o ba wı: «Nmɔ jıgı Wε kaanım yuutu wɔm mɔ n twıa!»

⁵ Pooli ma ləri-ba o wı: «A ko-biə-ba, a maŋı a yəri nı o yı kaanım yuutu mɔ. Kɔ pɔpɔnı Wε tɔnɔ kım wɔnı kɔ wı, n yı zaŋı n ɲɔɔnı n cɔgı dı wɔlɔ na yı abam yuutu tın.»

⁶ Pooli na lwarı nı kɔgɔ kım nɔɔna badaara yı Sadusıan tiinə yı badaara dı yı Farızıan tiinə tın, o laan ma ɲɔɔnı baŋa baŋa dı kwər-dıa ba kɔgɔ kım wɔnı o wı: «A ko-biə-ba, amɔ yı Farızıan tu mɔ yı a kwəri a yı Farızıan tiinə bu. Ba zım saŋı amɔ sı ba di a taanı, dı a na jıgı tına nı twa wɔ joori ba bi ba yagı tɔbı tın ɲwaanı mɔ.»

⁷ O na tagı kɔntɔ o ti tın, Farızıan tiinə bam dı Sadusıan tiinə bam ma sıŋı ba wɔra ba magı kantɔgɔ daanı. Ba kɔgɔ kım ma pɔɔrı bile.

⁸ Sadusıan tiinə bam maa brı nı twa biim tərə, yı ba tε nı malesı dı cirə dı tərə. Kɔ daarı Farızıan tiinə bam maa brı nı tıntɔ maama wɔra.

⁹ Ba maama maa kı sɔɔ kɔ tiini kɔ ja gaalı. Wε cullu karanyına tiinə badaara na nuŋı Farızıan kɔgɔ kım wɔnı tın ma zaŋı weenı ba twanı dı dam ba wı: «Dıbam wɔ nε kulɔ nɔɔnɔ wɔntɔ na

cɔgi tɪn. De don ku wat ku yi ciru naa maleka mu sɪni ka ŋɔni did-o.»

¹⁰ Ba kantɔgɔ kum na tiini ku daga tɪn, ku ma pa fɔni zu pamaŋna bam didɛɛrɔ wɔm, o ya buŋi si ba ga wó ja Pooli ba vani ba tɔri mu. O ma pa ni si o pamaŋna bam zu kɔgɔ kum wɔ ba ja Pooli ba ja nuŋi, si ba daari ba ja-o ba joori ba vu ba piina digɛ kam.

¹¹ De dim kuntu titi ni, dí Yuutu wɔm ma ba o zigɪ Pooli tee ni yi o ta did-o o wɪ: «Ta n jigi baari, beŋwaanɪ nmɔ na pɛ amɔ maana n bri amɔ cɪga kam Zeruzalem tiinɛ tee ni te tɪn, nmɔ nan daa n ta maŋi si n bri a cɪga kam kuntu mu Rom tiinɛ tee ni di.»

Ba na kwaanɪ si ba gv Pooli te tɪn

¹² Tiga na puuri tɪn, Zwifɛ badaara ma la ba ki ni daani. Ba ma du di Wɛ ni ba daa bá di wɔdiu naa ba nyɔ kulukulɔ, si ku taa ve maŋa kalɔ ba na wó gv Pooli tɪn.

¹³ Nɔɔna balɔ na ki ni daani kuntu tɪn dwe nɔɔna finna.

¹⁴ Ba laan ma zanɪ ba vu ba kaanum yigɛ tiinɛ bam di ba nakwa bam te ba ta ba wɪ: «Dɪbam maama ki ni daani mu yi dí du di Wɛ dí wɪ, dí daa bá di kulukulɔ si ku taa ve maŋa kalɔ dí na wó gv Pooli tɪn.

¹⁵ Ku laan daari si abam di sarɪya-dirɛ nakwa bam maama mu tɔŋi ni pamaŋna didɛɛrɔ wɔm tee ni, si ba ja Pooli ba nuŋi ba ba pa abam. Abam wó ki si ku taa nyɪ ninɛɛni á lagɪ si á fɔgi á ni o taani dim woŋo mu te. Ku daari dɪbam wó vu dí ti dí yigɛ, si dí gv-o cwɛŋɛ ni yi o daa ta wɔ yi abam te.»

16 Pooli nakɔ bu dɛɛn ma ni kɛm dɪm kɔntu ŋwa. O ma zanɪ o vu o zu pamaŋna bam puɪna digɛ kam o ta o brɪ Pooli.

17 Pooli na ni kɔntu tɪn, o ma bɛŋi pamaŋna bam yigɛ tu didba sɪ o ba. O ma ta did-o o wɪ: «Ja nɔn-dɔŋɔ kɔntu n vu didɛɛrɔ wɔm te, sɪ o jigɪ taanɪ mu sɪ o ta did-o.»

18 Pamaŋna bam yigɛ tu wɔm ma tɔgɪ o yigɛ o ja-o o vu didɛɛrɔ wɔm te. O ma ta o wɪ: «Pooli wɔlɔ na wɔ puɪna digɛ ni tɪn mu bɛŋi amɔ o ta o wɪ, a ja nɔn-dɔŋɔ kɔntu a ba nmɔ te, sɪ o jigɪ taanɪ mu sɪ o ta o brɪ-m.»

19 Didɛɛrɔ wɔm ma ja o juŋa o van-o o ja nunɪ daa. O ma bwe-o o wɪ: «Nmɔ jigɪ bɛɛn n lagɪ n ta n brɪ amɔ?»

20 O ma ta o wɪ: «Zwifɛ bam mu kɪ ni daanɪ sɪ ba jwa tɔŋɪ ni nmɔ tee ni, sɪ n ja Pooli n vu ba sariya-dirɛ nakwa bam te, sɪ kv taa nyɪ nɪnɛɛnɪ ba lagɪ sɪ ba fɔgɪ ba ni o taanɪ dɪm mu te.

21 Nan yɪ zanɪ n sɛ ba ni, bɛŋwaanɪ ba dwe nɔɔna fiinna ba na lagɪ ba sɛgɪ ba titɪ cwɛŋɛ ni sɪ ba taa cɛg-o. Ba maama nan dugɪ dɪ Wɛ mu ba wɪ, ba bá di naa ba nyɔ kulɔkulɔ sɪ kv taa ve maŋa kalɔ ba na wɔ gu Pooli tɪn. Ba nan ti ba yigɛ, yɪ ba laan cɛgɪ sɪ nmɔ na sɛ ba ni dɪm mu, sɪ ba kɪ kɔntu.»

22 Didɛɛrɔ wɔm na ni kɔntu tɪn, o ma ta did-o o wɪ: «Yɪ zanɪ n ta n brɪ nɔɔn-nɔɔnɔ ni n tu n ta kɛm dɪm kɔntu dɪ amɔ.» O ma daanɪ o pa nɔn-dɔŋɔ kɔm viiri.

23 Didɛɛrɔ wɔm laan ma bɛŋi o yigɛ tiinɛ bale o ta dɪ ba o wɪ: «Lɪ-na pamaŋna biɛ-yale (200) sɪ ba vu Sezaari, didaanɪ sise diinɛ fusɪrɛ (70)

dɪ cɪcwə dɔlɪna biə-yale (200). Á maŋɪ sɪ á ti á yigə sɪ á nuŋɪ kɔ maŋɪ dɪ luu nuɔɔ titɪ nɪ.

²⁴ Lɪ-na sise á pa Pooli sɪ o dɪ, sɪ o wantɪ o vu o yɪ ɔvɪrma tu Felisi te dɪ yazurə.»

²⁵ Dɪdɛɛrɔ wɔm laan ma pɔpɔnɪ tɔno o wɪ:

²⁶ «Amɔ Kloodi Lizɪa mɔ pɔpɔnɪ tɔno kɔntɔ a pa nmɔ Felisi wɔlɔ na yɪ dɪbam ɔvɪrma tu yɪ n nii dɪbam lanyɪranɪ tɪn. A jɔɔnɪ nmɔ.

²⁷ Zwifə badonnə mɔ jaanɪ nɔɔnɔ wɔntɔ, yɪ ba kwaanɪ sɪ ba ɔv-o. Amɔ nan lwarɪ nɪ o yɪ Rom tɪv kɔm jɪŋa nɔɔnɔ mɔ. Kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ amɔ dɪ a pamaŋna bam ma vu dɪ jɔŋ-o dɪ yagɪ.

²⁸ A ya lagɪ sɪ a lwarɪ wɔŋo kɔlɔ ŋwaanɪ ba na jaan-o ba ba ba saŋɪ tɪn mɔ. Mɔ kɔ kuri a jaan-o a vu a zɪɪ ba sariya-dirə nakwa bam yigə nɪ.

²⁹ A ma lwarɪ nɪ ba saŋ-o ba titɪ cullu tɪm ŋwaanɪ mɔ. Kɔlɔkɔlɔ nan tərə kɔ na brɪ nɪ ba maŋɪ sɪ ba ɔv-o naa ba pɪ-o.

³⁰ Nɔɔnɔ nan mɔ tagɪ o brɪ-nɪ, nɪ Zwifə badaara mɔ kɪ ni daanɪ sɪ ba ɔv nɔɔnɔ wɔm. Kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ a tɔŋ-o nmɔ tee nɪ. A ma ta dɪ balɔ na saŋ-o tɪn, nɪ ba ba nmɔ te ba ta kɔlɔ o na kɪ tɪn.»

³¹ Pamaŋna bam laan ma zaŋɪ ba ja Pooli ba nuŋɪ nɪ ba na pɛ-ba ni sɪ ba kɪ te tɪn. Ba ma ja-o titɪ dɪm kɔntɔ ba vu ba yɪ Antipatrɪsi.

³² Tɪga na pɔvɪrɪ tɪn, pamaŋna balɔ na ve tɪga nɪ tɪn ma zɪɪ dáanɪ ba joorɪ ba vu ba jəgə kam. Ba ma daari sise diinə bam yɪranɪ mɔ sɪ ba tɔɪ dɪ Pooli ba vu.

³³ Ba ma ja-o ba vu ba yi Sezaari. Ba na yi da tun, ba ma kwe tɔno kum ba pa gʊvirma tu wʊm yi ba ki Pooli o juna ni.

³⁴ O ma karimi tɔno kum, yi o daari o bwe Pooli o wi, tɪv kɔɔ mu o nunji? O na lwarɪ ni o nunji Silisi tun,

³⁵ o ma ta o wi: «Nmɔ saŋina bam na tuə, aá bwe nmɔ taani dɪm a nii.» O ma daari o pa ni o wi, ba ja Pooli ba vu sɔŋɔ kulɔ Pɛ Erɔdɪ dɛɛn na lɔgi tun ba pi-o da si ba taa yir-o.

24

Felisi na bwe Pooli taani te tin

¹ Da yanu na ke tun, Zwifə bam kaanum yuutu Ananiya laan ma ba didaani nakwa badaara, di bitar-yeenu wɔɔɔ na yi ba zannu tun o yiri mu Tetuli. Ba ma vu ba jəni gʊvirma tu wʊm yigə ni, si ba tɔli kulɔ Pooli na ki tun ba bri-o.

² Ba ma bəŋi Pooli si o ba. Tetuli laan ma puli si o ŋɔɔni taani dɪm. O ma tɔli o wi: «Dɪbam yuutu Felisi, dɪbam maama ye ni nmɔ ŋwaani mu dɪbam lɔgɔ kum jigi ywəəni di yazurə. Nmɔ na jigi dɪbam te tin mu pɛ dɪbam lɔgɔ kum fɔgi ku ve yigə.

³ Nmɔ na ki kulɔ maŋa maama naa je di je n pa dɪbam tun, di ki nmɔ le zanzan ku ŋwaani.

⁴ A nan ba lagi si a ŋɔɔni zanzan si ku yaari nmɔ. A nan loori-m si n cəgi dɪbam na jigi kulɔ finfin si di ta tun.

⁵ Dɪbam maani ni nɔɔnɔ wɔntɔ jigi nakɔɔri zanzan. O yəni o pa Zwifə bam magi kantɔgɔ yi ba pɔɔri daani lɔgɔ baŋa je maama ni. O maa kwəri o yi Nazareti tiinə vwan kara kam yigə tu.

⁶ O ya ma tiini o kwaanɩ sɩ o cɔgɩ dɩbam Wɛ-di-kamunu kum cullu tum. Dɩbam ma ja-o. [Dí ya maa lagɩ sɩ dí ma dɩbam Zwifə bam cullu tum mu dí di o taanɩ.

⁷ Pamaṅna bam dɩdɛɛru Lizɩa laan ma ba o vri-o dɩ dam dɩbam jɩa nɩ.

⁸ O ma pa ni nɩ balɔ na saṅɩ Pooli tɩn ba nmu te.] Nmu nan na bwe-o taanɩ, nmu titɩ laan wó lwarɩ kulɔ o na kɩ yɩ dí saṅ-o tɩn.»

⁹ Tetuli na tagɩ kuntu tɩn, Zwifə bam ma pu o kwaga ba wɩ, o na tagɩ kulɔ maama tɩn yɩ cɩga mu.

¹⁰ Gɔvɩrma tu wum laan ma yɩgɩsɩ o jɩṅa sɩ Pooli dɩ daa tulɩ o kwəɾə. Pooli ma ta o wɩ: «Amu ye nɩ nmu te lɔgɔ kuntu yɩ n yɩ sarɩya-diru bɩna zanzan na kɛ. Kuntu ḡwaanɩ a jɩgɩ wɔpolo sɩ a zɩgɩ nmu yɩgə nɩ a ḡɔɔnɩ a jɔṅɩ a titɩ.

¹¹ Nmu titɩ nan wó wanɩ n lwarɩ nɩ a na ve Zeruzalem sɩ a zuli Wɛ tɩn, ku ta wɔ dwəni da fugə-yale zɩm de dɩm nɩ.

¹² Zwifə bam na nɛ amu Wɛ-di-kamunu kum nɩ tɩn, a ba wura a magɩ kantɔgɔ didaanɩ nɔɔn-nɔɔnɔ. Ba nan wɔ nɛ nɩ a pɛ vuvugə zɩ nɔɔna titari nɩ. Ku na yɩ dɩbam Zwifə bam Wɛ-di sɩm wɔnɩ naa je dɩ je tɩv kum wɔnɩ, ba wɔ nɛ nɩ a kɩ kuntu doṅ.

¹³ Wəənu tɩv ba na wɩ a kɩ tɩn, ba bá wanɩ ba bri nɩ tɩ yɩ cɩga.

¹⁴ A nan na wó ta kulɔ dɩ nmu nɩ ku yɩ cɩga tɩn mu tintɩ: A zuli Wɛ dɩv na yɩ dɩbam nabaara Wɛ tɩn mu, yɩ a tɔgɩ Wɛ cwə-dɩṅa kalɔ nɔɔna bantɩ na tɛ ba wɩ ka yɩ vwan tɩn. A nan sɛ a tɔgɩ wəənu tɩv maama na pɔpɔnɩ Wɛ cullu tɔno

kum wɔni di faŋa faŋa We nijonɔnə bam twaanu tum wɔni tin.

¹⁵ A nan jigi tɔna We tee ni, ni nɔɔna bantɔ di na jigi tɔna te, ni twa maama wɔ joori ba bi ba yagi tɔni, ku na yi nɔn-ɔɔna di nɔn-balwaarɔ maama.

¹⁶ Kuntɔ ɲwaanɔ mu a tiini a kwaana, si a ki kulɔ maama na lana We di nabiinə tee ni tin, yi fɔni təri a bicari ni.

¹⁷ A dɛen ya təri Zeruzalem ni bɔna zanzan na ke tin, yi a laan joori a ba. A jaani sɛbu pɛera mu a ba si a pa a tɔv kum yinigə tiinə, yi a daari a jigi pɛera si a ma kaani Baŋa-We.

¹⁸ A na wɔra a ki kuntɔ tin, Zwifə bam ma ba ba na amɔ We-di-kamunu kum wɔni. Ba na ne-ni kuntɔ tin, di amɔ manɔ a kwe a titi di We a ti. Nɔn-kɔgɔ di maa təri a tee ni. Vuvugə di nan tərə.

¹⁹ Ku daari Zwifə badaara na nunɔ Azi tɔni dɔm wɔni tin dɛen mu tɔgi ba wɔra. Bantɔ ya na jigi wɔɔo di amɔ, bantɔ mu ya manɔ si ba ba ba zigi nmu yigə ni si ba ta kulɔ a na cɔgi tin.

²⁰ Ba nan na tərə tin, pa nɔɔna bantɔ na zigi yo seeni tin ta ba na ne kulɔ amɔ na ki a cɔgi, manɔ kalɔ a na zigi Zwifə sarɔya-dirə nakwa bam yigə ni a ɲɔni tin.

²¹ Ba wɔ ne kulɔ a na cɔgi tin, ku na dai wɔɔo didɔa yiranɔ mu a taga. A na zigi ba wɔni tin, a ya tagi di kwər-dia a wɔ: <Abam zɔm nan jigi amɔ taani mu á di, a na se ni twa wɔ joori ba bi ba yagi tɔni tin ɲwaanɔ.> »

²² Pooli na tagi kuntɔ o ti tin, Felisi ma pa ba tinɔ taani dɔm. Wɔm titi dɛen manɔ o ye We cwə-dɔɲa kam cɔga na yi te tin. O ma ta o wɔ:

«Pamaŋna bam dıdeɛrv Lizıa na tuə, a laan wó di abam taanı dım a ti.»

²³ O ma pa pamaŋna bam yigə tu wóm ni sı o ja Pooli o vu o taa yı-r-o, sı o daarı o pa-o pwələ sı o cilonnə taa wat ba zən-o dı kulv o na lagı tın.

²⁴ Da finftın na ke tın, Felisi ma tɔgtı dı o kaanı Drusili o ba. Wuntv yı Zwifu mv. Felisi ma pa ba bəŋi Pooli sı o ba. Ba ma cəgi Pooli na wura o te Zezi Krisi cwəŋə kam na yı te yı nɔona kı ba wv-dıdva dı Zezi tın.

²⁵ Pooli ma daarı o wura o te kəm-laarv tɔgım taanı, dı nɔona na maŋı sı ba ja ba tıtı te tın. O ta ma ta o brı-ba Wε na wó ba Dı di nɔona sarıya te tın. Pooli na wura o te kuntv donj tın, fɔvı ma zv Felisi. O ma ta o wı: «Kv maŋı. Nan ve sı maŋa kalv a na lagı-m tın, a laan wó bəŋi-m.»

²⁶ O deen ya bıŋı nı Pooli wó ma səbu mv o loor-o sı o yag-o. Kuntv ŋwaanı mv o yəni o bə-o maŋa maama o ŋɔvı dıd-o.

²⁷ Bına yale ma ba ya yi. Nɔovv wvdonj ma ba o ləni Felisi yuu nı sı o taa yı lvgv kım tu. Wuntv yırv mv Porisiu Fesitu. Felisi deen na lagı sı o pa Zwifə bam wv poli dıd-o tın, o ma yagı Pooli pına digə kam nı tata.

25

Fesitu na ŋɔvı Pooli taanı te tın

¹ Fesitu deen na tu o ji lvgv kım tu tın, kv da yatv de nı mv o zaŋı Sezaarı nı o vu Zeruzalem.

² O na ve o wura kuntv tın, Zwifə bam kaanım yigə tiinə bam dı ba tvv kım yigə tiinə bam ma vu o te ba saŋı Pooli.

³ Ba ma loor-o sɪ o wɛli-ba o pa Pooli joori o ba Zeruzalem. Kɔ yɪ ba na kɪ nɪ daanɪ sɪ ba gɔ Pooli cwɛŋə nɪ tɪn ŋwaanɪ mɔ ba loori Fesitu sɪ o kɪ kɔntɔ.

⁴ O ma lɛri-ba o wɪ: «Pooli wɔ Sezaari nɪ mɔ, yɪ ba jig-o ba yɪra. Kɔ nan bá daanɪ sɪ a tɪtɪ joori a vɔ da.

⁵ Kɔ nan na yɪ o kɪ woŋo mɔ o cɔgɪ, á pa á yigə tiinə bam tɔgɪ dɪ amɔ ba vɔ sɪ á laan saŋ-o dáanɪ.»

⁶ Fesitu na kɪ nɪnɛnɪ da nana naa da fugə ba tɔv kɔm nɪ tɪn, o laan ma zaŋɪ o joori o vɔ Sezaari. O na yɪ da yɪ tɪga pɔvri tɪn, o ma nunɪ o jɛni sɪ o di taanɪ dɪm. O ma pa nɪ sɪ ba ja Pooli ba ba.

⁷ Pooli na tu o ba o yɪ ba te tɪn, Zwifə balɔ na nunɪ Zeruzalem ba ba tɪn maa zɪgɪ ba gilim-o. Ba ma puli sɪ ba taa te wo-lwaan-kamunnu zanzan ba pa-o, yɪ ba warɪ ba ta kɔlɔkɔlɔ sɪ kɔ brɪ nɪ kɔ yɪ cɪga.

⁸ Pooli maa ŋɔɔnɪ o jɔŋɪ o tɪtɪ o wɪ: «Amɔ wɔ kɪ kɔlɔkɔlɔ na wɔ wanɪ kɔ cɔgɪ Zwifə bam cullu tɪm dɪ ba Wɛ-di-kamunu kɔm cullu tɪm tɪn. A nan wɔ kɪ kɔlɔ na wɔ cɔgɪ Rom pa-farɔ wɔm yuu tɪn.»

⁹ Fesitu dɛɛn maa lagɪ sɪ o pa Zwifə bam wɔ poli dɪd-o. Kɔntɔ ŋwaanɪ o ma bwe Pooli o wɪ: «Nɔmɔ wɔ sɛ sɪ n vɔ Zeruzalem sɪ a di nɔmɔ taanɪ dáanɪ na?»

¹⁰ Pooli ma lɛr-o o wɪ: «A nan manɪ a zɪgɪ nɔɔnɔ wɔlɔ Rom pa-farɔ wɔm na pɛ-o nɪ sɪ o di dɪbam taanɪ tɪn yigə nɪ mɔ, kɔ yɪ Rom nɪ mɔ ba manɪ sɪ ba di a taanɪ dɪm. Kɔ na yɪ Zwifə

bam, a wɔ cɔgi ba kulɔkulɔ. Nmu titi nan maŋi n ye ni kuntu yi ciga mu.

¹¹ A nan na ki a tusi yi a ki kulɔ na maŋi si a ti tin, a se tɔni. Wɛnu tiɔ Zwifɛ bam nan na ŋɔɔni ba pa amɔ tin na ba jigi ciga, nɔɔn-nɔɔnɔ ba jigi cwɛŋɛ si o ja amɔ o ki ba jɛŋa ni. Kuntu ŋwaanɔ a laan lagi si a vu Rom pa-farɔ wɔm titi te mu, si wɔntɔ di a taanɔ dim.»

¹² Fesitu na ni kuntu tin, o ma ŋɔɔni di o kwaga nɔɔna bam, yi o laan daari o ta di Pooli o wi: «Nmu na wi n lagi si Rom pa-farɔ wɔm mu di n taanɔ dim tin, n nan wɔ vu daanɔ mu.»

Pooli na zigɔ Agripa di Birinisi yigɛ ni o ŋɔɔni te tin

¹³ Da funfun deen na ke tin, pe wɔdoŋ o yiri na yi Agripa tin ma zaŋi o tɔgi di o nakɔ Birinisi o ba Sezaari. Ba tu si ba jɔɔni Fesitu di o na jigi tiɔ kɔm yuutu tin ŋwaanɔ mu.

¹⁴ Ba na ki da funfun da tin, Fesitu ma ta taanɔ dilɔ na wɔ Pooli yuu ni tin o bri pe wɔm o wi: «Nɔɔnɔ mu wɔ yo seeni Felisi na jaan-o o ki piina digɛ ni yi o yag-o da.

¹⁵ A nan ve Zeruzalem yi Zwifɛ kaanɔm yigɛ tiinɛ bam di ba nakwa bam ta o taanɔ ba bri amɔ. Ba ma ta ba wi, kɔ maŋi si a di o taanɔ ni kɔ maŋi si ba gb-o mu.

¹⁶ A ma ta di ba a wi, dibam Rom tiinɛ ba jaanɔ nɔɔnɔ di ki nɔɔna jɛŋa ni, yi o ta wɔ zigɔ balɔ na saŋ-o tin yigɛ ni si o ŋɔɔni o jɔŋi o titi di ba na saŋ-o kulɔ ŋwaanɔ tin.

¹⁷ Ba laan ma tɔgi di amɔ ba ba yo seeni. A ma wɔ pe taanɔ dim dim daanɔ. Tɔga na pɔuri tin, a

ma zaŋɪ a nuŋɪ sɪ a di taanɪ dɪm. A ma pa ni sɪ ba ja nɔɔnɔ wɔm ba ba.

¹⁸ Balɔ na saŋ-o tɪn ma zaŋɪ sɪ ba nɔɔnɪ. A ya maa buŋɪ nɪ ba lagɪ ba nɔɔnɪ wo-lwaanɔ mɔ ba pa-o. Ba nan wɔ nɔɔnɪ kɔntɔ.

¹⁹ Ba na zaŋɪ ba nɔɔnɪ kulɔ tɪn yɪ kantɔgɔ bitari mɔ ba titɪ Wɛ cwəŋə kam nɔɔnɪ. Ku ma wəli di nɔɔnɔ wɔdoŋ na tɪga, o yɪrɪ mɔ Zezi, yɪ Pooli tɛ o wɪ, o ŋwɪ mɔ.

²⁰ A wɔbuŋa ma vugimi dɪ a na wó kɪ te a di ba taanɪ dɪm tɪn. Kɔntɔ nɔɔnɪ a ma bwe Pooli, sɪ o na wó sɛ o vu Zeruzalem sɪ a di o taanɪ dɪm dáanɪ.

²¹ Pooli ma loori sɪ dí taá nii-o, sɪ dí daari dí yagɪ taanɪ dɪm sɪ dí yuutu Rom pa-farɔ wɔm titɪ laan di o taanɪ dɪm. Kɔntɔ nɔɔnɪ a ma pa ni sɪ ba taa yɪr-o, sɪ kɔ taa ve maŋa kalɔ a na wó wani a pa o vu pa-farɔ wɔm te tɪn.»

²² Fesitu na tagɪ kɔntɔ did-o o ti tɪn, Agripa laan ma ta o wɪ, wɔm titɪ wó ta lagɪ sɪ o ni nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ ni-taanɪ. Fesitu ma lər-o o wɪ: «Jwaanɪ mɔ, nmɔ wó ni o taanɪ dɪm.»

²³ Tɪga na pɔɔrɪ tɪn, Agripa dɪ Bɪrɪnisi ma zaŋɪ ba kwe nɪnwaŋa lanyɪranɪ ba nuŋɪ. Pamaŋa bam didɛera didaanɪ tɪv kɔm yigə tiinə maa tɔgɪ ba kwaga, yɪ ba vu ba zɔ taanɪ dɪm dim jəgə kam. Fesitu laan ma pa ni sɪ ba ja Pooli ba ba.

²⁴ Fesitu ma ta o wɪ: «Pɛ Agripa dɪ abam balɔ maama na wɔ yo seeni zɪm tɪn, nii-na nɔɔnɔ wɔntɔ mɔ yɪ wɔlɔ Zwifə balɔ maama na wɔ Zeruzalem nɪ dɪ yoba seeni tɪn na jɪgɪ o taanɪ ba nɔɔnɪ dɪ amɔ tɪn. Ba maa tiini ba nɔɔnɪ dɪ dam nɪ kɔ wɔ maŋɪ sɪ nɔɔnɔ wɔntɔ daa ta ŋwɪ.

²⁵ A nan wɔ nɛ o na kɪ kulɔ kɔ maŋɪ sɪ dɪ gɔ-o tɪn. O titɪ nan na wɪ o lagɪ sɪ Rom pa-farɔ wɔm mɔ di o taani tɪn, amɔ li wɔbɔŋa sɪ a pa o vu dɔani mɔ.

²⁶ Kɔ daari, a nan ba jɪgɪ o wɔŋo kulɔ na jɪgɪ kuri tɪn sɪ a pɔpɔni a pa dɪbam yuutu wɔm. Kɔntɔ ŋwaani mɔ a pɛ o ba o zɪgɪ abam yigɛ ni sɪ á nii, kɔ na dwe dɪdɪ nmɔ Pɛ Agripa yigɛ ni. Dɪ nan na bwe-o dɪ ti, kɔ wai kɔ pai a nai o wɔŋo kulɔ a na wɔ pɔpɔni a pa pa-farɔ wɔm tɪn.

²⁷ Bɛŋwaani a bɔŋɪ ni kɔ bá ta jɪgɪ kuri sɪ a tɔŋɪ pɪnɔ sɪ o vu pa-farɔ wɔm te, yɪ a wɔ tagɪ o na jɪgɪ taani wɔŋo kulɔ ŋwaani tɪn.»

26

Pooli na ŋɔɔni sɪ o ma jɔŋi o titɪ te tɪn (Tituŋa Tɔno 9:1-19, 22:4-16)

¹ Fɛsɪtu na ŋɔɔni o ti tɪn, Agripa laan ma ta dɪ Pooli o wɪ: «Nmɔ jɪgɪ cwɛŋɛ sɪ n ŋɔɔni n ma n jɔŋi n titɪ.»

Pooli ma zɛŋɪ o jɪŋa, yɪ o laan daari o ŋɔɔni sɪ o ma o jɔŋi o titɪ.

² O maa wɪ: «Pɛ Agripa, a zɪm jɪgɪ wɔpɔlo, dɪ a na zɪgɪ nmɔ yigɛ ni sɪ a ŋɔɔni a jɔŋi a titɪ dɪ Zwifɛ bam na saŋɪ-nɪ wɛənu tɪɔ maama ŋwaani tɪn.

³ Kɔ sɪni kɔ yɪ cɪga mɔ dɪ a na wɪ a jɪgɪ wɔpɔlo tɪn, bɛŋwaani nmɔ titɪ ye Zwifɛ bam mɔ dɪ ba kantɔgɔ na yɪ te tɪn. Kɔntɔ ŋwaani a loori-m sɪ n kwaani n cɛgi a taani dɪm dɪ wɔ-zuru.

⁴ Zwifɛ bam maama maŋɪ ba ye amɔ ŋwɪa na yɪ te a biini ni sɪ kɔ ba kɔ yɪ zɪm. Bantɔ nan ye

amu dɛɛn na ŋwɪ te a tɪtɪ tʊv nɪ dɪ Zeruzalem nɪ tɪn.

⁵ Ba maa maŋɪ ba ye nɪ kʊ yɪ pulim nɪ mʊ a maŋɪ a toɠɪ a wʊ Farizɪan bam kɔɠɔ kʊm wʊnɪ yɪ a toɠɪ a sɛ ba cullu tɪm, yɪ bantʊ cullu tɪm tiini tɪ damma tɪ dwe dɪbam Wɛ cullu tɪm maama. Ba na laga, ba ya wʊ wani ba ta nɪ kʊntʊ yɪ cɪga mʊ.

⁶ Benwaani mʊ yɪ a zɪɠɪ yo seeni zɪm sɪ ba bwe amʊ taani, kʊ yɪ a na jɪɠɪ tɪna nɪ Wɛ wʊ bi twa Dɪ pa ba yaɠɪ tʊvɪnɪ, nɪ Dɪ na goni ni Dɪ pa dɪ nabaara bam te tɪn.

⁷ Dɪbam Yisrayelɪ tiinɛ maama tiini dɪ zuli Wɛ, yɪ dɪ tʊŋɪ dɪ pa-Dɪ wɪa dɪ tɪtɪ maama, yɪ dɪ jɪɠɪ tɪna sɪ dɪ na Wɛ na goni Dɪ ni sɪ Dɪ kɪ wænu tɪntʊ doŋ tɪn. Amʊ tu pɛ, a na jɪɠɪ tɪna yam kʊntʊ tɪn mʊ pɛ Zwifɛ bam jɪɠɪ dɪ amʊ.

⁸ Benwaani mʊ abam wari sɪ á bʊŋɪ nɪ Wɛ wʊ wani Dɪ bi twa Dɪ pa ba yaɠɪ tʊvɪnɪ?

⁹ Kʊ na yɪ amʊ tɪtɪ dɪ, a dɛɛn bʊŋɪ nɪ kʊ maŋɪ sɪ a kɪ kʊlʊ maama na wʊ ma cɔɠɪ Zezi na yɪ Nazaretɪ tu tɪn yɪrɪ dɪm mʊ.

¹⁰ Amʊ kɪ kʊntʊ maama Zeruzalem nɪ. Zwifɛ kaanɪm yigɛ tiinɛ bam dɛɛn mʊ pɛ-nɪ cwɛŋɛ, yɪ a jaani Zezi karabiɛ bam a kɪ pɪna digɛ nɪ. Ba na yɛni ba gʊ-ba, amʊ yɛni a sɛ nɪ kʊ maŋɪ.

¹¹ Kuni zanzan a yɛni a kari a ve Zwifɛ bam Wɛ-di sɪm maama, yɪ a jaani-ba a pa ba na cam. A maa kwaanɪ a fɪ-ba sɪ ba ŋɔɔnɪ ba twɪ ba Yuutu wɔm. A bani na tiini dɪ zaŋɪ dɪ ba tɪn, a yɛni a toɠɪ ba nɛ a ve tɪnɪ yigɛ yigɛ, yɪ a jaani-ba a bɛɛsa.

¹² Dɛ dɪdwɪ mʊ a zaŋɪ a maa ve Damasɪ sɪ a yaari Zezi karabiɛ bam. Zwifɛ bam kaanɪm yigɛ

tiinə bam dɛɛn pɛ-ni cwəŋə dɪ dam sɪ a vu da a yaari-ba.

¹³ Amɔ tu pɛ, dɪbam dɛɛn wɔ cwəŋə ni mu dɪ veə. Wɪa titari ni a ma na pooni na tiini dɪ dana dɪ dwe wɪa kam na yɪ te tɪn, dɪ nunɪ weyuu ni dɪ pɪpɪlɪ dɪ gilimi amɔ dɪ balɔ na tɔgɪ dɪ amɔ tɪn.

¹⁴ Dɪbam maama ma tɔ tɪga ni. A ma ni kwərə na ŋɔɔni dɪ Zwifə bam taani ka wɪ: <Sooli, Sooli, bɛɛ mu yɪ n jɪgɪ amɔ n bɛɛsɪ kɔntɔ? Nmɔ kɪ nɪnɛɛni nabɪa na kwaanɪ sɪ ka ta wɔlɔ na jɪgɪ-ka o pa tɪn mu. Nmɔ wɔ joori n cɔgɪ n tɪtɪ mu.>

¹⁵ A ma bwe a wɪ: <A tu, nmɔ yɪ wɔɔ mu?> Dɪ Yuutu wɔm ma ləri o wɪ: <Amɔ yɪ Zezi wɔlɔ nmɔ na jɪgɪ n bɛɛsɪ tɪn mu.>

¹⁶ Nan zaɲɪ n zɪgɪ wɛɛni. A bri a tɪtɪ dɪ nmɔ sɪ a lɪ-m sɪ n ta n yɪ a tɪntɔŋnɔ mu dɪ a maana tu, sɪ n daari n pa nɔɔna lwarɪ nmɔ zɪm na nɛ kulɔ amɔ tee ni dɪ kulɔ a na wɔ bri nmɔ tɪn.

¹⁷ Aá jɔŋɪ nmɔ Zwifə bam jɪŋa ni a yagɪ, dɪ dwi-ge tiinə bam jɪŋa ni. A laan nan wɔ tɔŋɪ nmɔ sɪ n vu dwi-ge tiinə bam te,

¹⁸ sɪ n puri ba yiə sɪ ba yagɪ lim, sɪ ba taa ŋwɪ pooni yigə ni. Nmɔ wɔ pa ba nunɪ sutaani dam wɔni n daari n kɪ-ba Wɛ jɪŋa ni. Kɔntɔ tɪn, Wɛ wɔ yagɪ ba lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba sɪ ba na jɔŋə je Dɪ tɪtɪ nɔɔna bam wɔni, ba na kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ tɪn ŋwaanɪ.>

¹⁹ Kɔntɔ tɪn, Pɛ Agripa, amɔ wɔ vɪn vɪrɪm dɪlɔ na nunɪ Wɛ-sɔŋɔ dɪ ba amɔ te tɪn, a sɛ-dɪ mu.

²⁰ A puli a tɔɔli Wɛ kwərə kam a bri nɔɔna Damasi ni mu dɪ Zeruzalem ni, kɔ wɔli dɪ Zwifə bam tɪv kɔm maama ni, dɪ dwi-ge tiinə bam dɪ tee ni. A bri-ba sɪ ba ləni ba wɔrɔ, sɪ ba daari

ba pipiri ba taa tɔgi Wɛ, si ba taa ki kulɔ na wɔ
bri ni ba suni ba lɛni ba wurɔ tin mu.

²¹ Kuntu ŋwaanɩ mu Zwifɛ bam jaani-ni maŋa
kalɔ a na wɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔni tin, yi ba
kwaanɩ si ba gu-ni.

²² Wɛ nan mu wɛli-ni yi ku ba ku yi zɩm.
Kuntu ŋwaanɩ mu a zigɩ yo si a ta cigɩ a bri
nɔɔna maama, ku na yi nɔn-kamunɔ naa nɔɔnɔ
di nɔɔnɔ di. A na yɛni a tɛ kulɔ tin yi bidwi mu
di faŋa faŋa Wɛ nijonɔnɔ bam di Moyisi titi dɛɛn
na tagɩ ni kulɔ wɔ ki tin.

²³ Ku tagɩ ku wi, ni Kriŋi wɔm Wɛ na tɔŋi tin
maŋi si o na yaara, si o ji wɔlɔ na wɔ da yigɔ
o bi o yagi tɔbɩni tin, si o daari o pa Zwifɛ bam
di dwi-ge tiinɔ bam di na pooni, si Wɛ vrɩ-ba ba
lwarɩm wɔni.»

²⁴ Pooli na wurɩ o ŋɔɔni si o ma jonɩ o titi
kuntu tin, Fɛŋitu ma zanɩ o ta di kwɛr-dia o wɩ:
«Pooli, nmɔ co mu! Nmɔ na tiini n zaasi tɔnɔ
zanzan kuntu tin mu pɛ n wɔbɔŋa tɛrɛ.»

²⁵ Pooli ma lɛri o wɩ: «Dɩbam tu Fɛŋitu, ku dai
ni a wɔbɔŋa mu tɛrɛ. A na zigɩ a tɛ kulɔ tin yi
cigɩ mu, yi ku jigɩ kuri lanyiranɩ.

²⁶ Pɛ Agripa maŋi o ye wɛɛnu tim kuntu ni
ni. Aa wani a ŋɔɔni a taani did-o jaja. A ye ni
a na ŋɔɔni kulɔ maama tin dai wo-dɔŋɔ did-o,
bɛŋwaanɩ wɛɛnu tim kuntu wɔ sɛgi ti ki gugoro
ni.

²⁷ Pɛ Agripa, nmɔ sɛ faŋa faŋa Wɛ nijonɔnɔ bam
na bri kulɔ tin na? Amɔ ye ni n sɛ.»

²⁸ Agripa ma ta di Pooli o wɩ: «Ku ge finfin si
n taani dim pa amɔ ji Zezi Kriŋi bu.»

29 Pooli ma ləri o wɪ: «Kɔ na gɛ funfun naa kɔ na daani dɪ, a loori Wɛ sɪ DI pa nmɔ dɪ balɔ maama zɪm na je ba cɛgi a taani dɪm tɪn dɪ ji nɪ amɔ na yɪ te tɪn. Kɔ na dai capɔnnɔ tɪm yɪrani mɔ a ba lagɪ sɪ ba ma vɔ abam dɪ.»

30 Pɛ wɔm dɪ gɔvɪrma tu Fɛsɪtu dɪ Bɪrɪnisi dɪ balɔ maama na wɔra tɪn laan ma zaŋɪ ba nuŋi.

31 Ba na nuŋi tɪn, ba maa ŋɔɔnɪ daani ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ wɔ kɪ kulɔ na maŋɪ sɪ ba gɔ-o naa sɪ ba kɪ-o pɪna digə nɪ tɪn.»

32 Agripa ma ta dɪ Fɛsɪtu o wɪ: «Dɪ ya wɔ wani dɪ lɪ nɔɔnɔ wɔntɔ dɪ yagɪ, kɔ na dai o titɪ na wɪ o lagɪ sɪ pa-farɔ wɔm mɔ di o taani dɪm tɪn ŋwaani.»

27

Pooli na maa ve Yitali te tɪn

1 Ba dɛɛn laan na lɪ wɔbɔŋa sɪ ba pa dɪ zɔ naboro dɪ vu Yitali tɪn, ba ma ja Pooli dɪ pɪna badonnɔ ba kɪ pamaŋna yigə tu wɔdon jɪŋa nɪ, o yɪri mɔ Zuliyusi. O nuŋi pa-farɔ wɔm pamaŋna bam kɔgɔ kɔm wɔnɪ mɔ.

2 Dɪ ma na naboro, kɔ nuŋi Adramiti yɪ kɔ lagɪ kɔ vu tɪni dɪlɔ na wɔ Azi nɪnɪlɔ kɔm ni nɪ tɪn. Dɪ ma vu dɪ zɔ kɔ wɔ dɪ tɔgɪ dɪ kɛ. Arisarɪkɪ dɪ ma tɔgɪ dɪbam o kɛ. Wɔntɔ nuŋi Masɪdɔani tɪv kɔdon mɔ, kɔ yɪri na yɪ Tesaloniki tɪn.

3 Tɪga na pɔɔri tɪn, dɪ ma vu dɪ yi Sidɔn. Zuliyusi ma duri Pooli ŋwaŋa, yɪ o pa-o cwəŋə sɪ o vu o badonnɔ te, sɪ ba kɪ kulɔ o na lagɪ tɪn ba pa-o.

⁴ Dɪ ma zaŋɪ dɪ nuŋi dʌanɪ dɪ zɔ nuɪɔ kɔm wɔ. Vu-dɪɔ maa jeeri dɪbam kɔ maga. Kɔntɔ ŋwaanɪ dɪ ma dalɪ Sipri tɪɔ buburu kɔm yɪra dɪ kɛ.

⁵ Dɪ ma daari dɪ tɔgɪ nuɪɔ kɔm wɔ dɪ vu dɪ da Silisi dɪ Pamfili te dɪ kɛ. Dɪ ma vu dɪ yi Liizi tɪɔ kɔdoŋ, kɔ yɪrɪ mɔ Miira.

⁶ Dɪ na yi da tɪn, pamaŋna yigə tu wɔm ma na naboro kɔdoŋ kɔ na nuŋi Alesandri kɔ maa ve Yitali. O ma pa dɪ zɔ kɔ wɔ.

⁷ Dɪ maa wɔ nuɪɔ kɔm wɔnɪ dɪ ve fun fun yɪ dɪ kɪ da kɔgɔ kɔgɔ, kɔ na tiini kɔ camma tɪn ŋwaanɪ. Dɪ ma vu dɪ yi Kinidi na batwari mɛ tɪn. Viu kɔm na jeeri dɪbam kɔ magɪ kɔntɔ tɪn, dɪ daa ma wari dɪ yɔɔri dɪ yigə dɪ vu. Kɔntɔ ŋwaanɪ dɪ ma vu dɪ dalɪ Kreti buburu kɔm yɪra dɪ kɛ dɪ da Salimɔnɪ je sɪm.

⁸ Dɪ ma yɔɔri dɪ dalɪ buburu kɔm yɪra yɪ dɪ na cam zanzan, yɪ dɪ laan vu dɪ yi jəgə kalɔ yɪrɪ na yɪ Nabwæru Zɪgum Je-ŋɔŋa tɪn. Laazi tɪɔ kɔm batwari dɪ jəgə kam kɔntɔ.

⁹ Dɪbam ma tiini dɪ daanɪ je sɪm kɔntɔ nɪ. Kɔ ma ba kɔ yi maŋa kam kɔ na damma sɪ nɔɔna ja naboro ba zɔ nuɪɔ kɔm wɔ tɪn. Zwifə bam ni-vɔɔm dɛ dɪm maŋɪ dɪ kɛ yɪ kɔ daari fun sɪ bɪnɪ dɪm ti. Pooli ma kaanɪ-ba o wɪ:

¹⁰ «A badonnə-ba, a na nɛ kulɔ tɪn, dɪ na zaŋɪ sɪ dɪ daa kɛ, dɪ wɔ na yaara zanzan. Dɪ wænu tum maama lagɪ tɪ cɔgɪ mɔ. Kɔ dai naboro kɔm dɪ kɔ zɪla yam yɪranɪ má, kɔ wai sɪ dɪbam tɪtɪ dɪ ga dɪ ŋwɪa.»

¹¹ Pooli na tagɪ kɔntɔ tɪn, pamaŋna yigə tu wɔm ma wɔ sɛ o na tagɪ kulɔ tɪn, yɪ o daari o sɛ

naboro kum tu wum di wulɔ na co-ku tin taanu dim.

¹² Nabwæru gugoro kum me ba na wura tin ba lana si ba taa tigi da, si vu-dɔɔ kum maŋa kam ba ka ke. Nɔɔna bam zanzan ma li wobuŋa si ba zaŋi ba ke ninɔ kum wɔ, si ba kwaanɔ ba nii baá wani ba yi Feniki na. Feniki wɔ Kretɔ ni mu, yi ku jigi nabwæru gugoro kulɔ kwaga na yagi viu kum tin. Ba na yi dáani, baá wani ba taa tigi da si viu kum maŋa ke.

Vu-fɔrɔ na jaani-ba na baŋa ni te tin

¹³ Viu laan ma zaŋi jagwiə baŋa ni ku fulə. Nɔɔna bam maa buŋi ni baá wani ba na cwəŋə ba ki kulɔ ba na buŋi tin mu. Ba ma ti ba yigə si ba kwe naboro kum ba ke. Ba maa dalɔ Kretɔ buburu kum yira ba maa kea.

¹⁴ Dɔbam ma wɔ yi yigə, yi vu-dɔɔ zaŋi ku zigi bube dim ni ku ba ku magi dɔbam. Ba deen bə viu kum kuntu yiri ni Yurakilo mu.

¹⁵ Viu kum na tiini ku magi dɔbam kuntu tin, dí daa ma wari si dí pa naboro kum yɔɔri viu kum na nuŋi me tin. Dí na kwaanɔ dí ga tin, dí ma yagi naboro kum dí pa viu kum.

¹⁶ Viu kum ma ja dɔbam ku vu ku pa dí dalɔ buburu kɔdon yira, yi viu kum daa ba magi dɔbam zanzan. Bube dim kuntu yiri mu Kɔda. Ku tiini ku ce dí yira mu, yi dí laan wani dí liiri naboro balaja kam dí ki naboro kamunu kum wɔni si ka yi cɔgi.

¹⁷ Ba na pe ku zɔ naboro kum wɔni tin, ba ma kwe ŋɔni ba pa si tɔgi naboro kamunu kum kuri yi ba vɔ ku maama. Ba maa kwarɔ fɔɔni

nɪ kʊ́ ja-ba kʊ vu na-kʊla je sɪlʊ yɪrɪ na yɪ Siriti tɪn. Kuntʊ ŋwaanɪ ba ma kwaanɪ ba cɛŋɪ naboro kʊm ba pa kʊ daa ba tiini kʊ durə, yɪ ba yagɪ-kʊ ba pa viʊ kʊm.

¹⁸ Vu-dɪv daa ta ma tiini kʊ magɪ dɪbam. Tɪga na pʊʊrɪ tɪn, ba ma sɪŋɪ sɪ ba lɪ naboro kʊm zɪla yam ba dʊlɪ ba yagɪ na bam wʊnɪ, sɪ kʊ daa yɪ ta dʊnə.

¹⁹ Tɪga daa na pʊʊrɪ tɪn, ba tɪtɪ ma ma ba jɪa ba lɪ naboro kʊm yɪra wəənu ba dɪ na bam wʊnɪ.

²⁰ Kʊ dɛɛn yɪ da kɔgɔ kɔgɔ mʊ dɪbam na wʊ nɛ wɪa dɪ calɪcwɪ. Vu-dɪv kʊm daa ta maa tiini kʊ magɪ dɪbam yɪ kʊ ba yaga. Dɪbam daa ba tɪna nɪ dɪ wó wəri.

²¹ Nɔɔna bam maa na ve taan yɪ ba ba di wɔdiu tɪn, Pooli ma zanɪ o zɪgɪ ba wʊnɪ o ta dɪ ba o wɪ: «A badonnə-ba, abam ya na sɛ a ni yɪ dɪ wʊ zanɪ dɪ yagɪ Kretɪ, dɪ ya bá na cɔgɪm dɪ yaara yantʊ dɔŋ.

²² A laan nan loori abam sɪ á taá jɪgɪ pu-dɪa. Amʊ ye sɪ abam wʊlʊwʊlʊ bá ga o ŋwɪa, kʊ yɪ naboro kʊm yɪranɪ mʊ wó cɔgɪ.

²³ Kʊ yɪ diin tɪtɪ nɪ mʊ, Wɛ dɪlʊ na te amʊ yɪ a yɪ Dɪ tintʊŋnʊ tɪn tʊŋɪ Dɪ maleka amʊ tee nɪ.

²⁴ Ka ma ta ka wɪ: «Pooli, yɪ ta n kwari fʊʊnɪ, sɪ nmʊ manɪ sɪ n vu n zɪgɪ pa-farʊ wʊm yigə nɪ mʊ. Wɛ yɪ ŋwanja tu, yɪ Dɪ wó pa nɔɔna balʊ na tɔgɪ ba wʊ naboro kʊm wʊnɪ tɪn dɪ na ŋwɪa.»

²⁵ Kuntʊ ŋwaanɪ, a badonnə-ba, á taá jɪgɪ-na pu-dɪa. A jɪgɪ tɪna dɪ Wɛ, nɪ maleka kam na tagɪ kʊlʊ ka bri-nɪ tɪn wó sɪnɪ kʊ kɪ.

²⁶ Dɪ kuntʊ dɪ, viʊ kʊm manɪ sɪ kʊ magɪ dɪbam kʊ ja vu kʊ zɪgɪ bube dɪdɔŋ yuu nɪ mʊ.»

Naboro kum na cɔgi yi nɔɔna bam lu te tin

²⁷ Viu kum deen maa magi dibam taan, ku jigi ku maa ve Adria ninu kum wɔni. Ku deen yi titi dilu na ki dibam da fugə yana na bam wɔni tin mu. Titi konkuru ni balu na co naboro kum tin maa buɔi ni di wɔra di twe bube mu.

²⁸ Ba ma kwe kandwe na ləgə ŋuna ni ni ba di na bam wɔni, si ba lwarɪ na bam na luunə te tin. Ba ma na ni ba luunə ba maɔi ni metra finna mu te. Ku na ki fiun tin, ba daa ma di ŋuna kam si ba nii, yi ba na ni na bam ta luunə ba maɔi ni metra fiinto mu te.

²⁹ Ba maa kwari fɔɔni si vii kum wɔ magi naboro kum, ku ja vu ku magi di pweeru. Kuntu ŋwaanɪ ba ma li naboro kum zigim luguru tina ku kwaga ni ba di na bam wɔni si ku ma zigɪ. Ba ma daari ba loori We si tɪga puɔri lila.

³⁰ Naboro kum coonə bam ma buɔi si ba lu si ba daari naboro kum. Ba ma li naboro balaja kam ba di na bam wɔni, yi ba ki ninɛɛni ba lagi ba vu ba li naboro kum yigə luguru tim mu si ba ma zigɪ-ku te.

³¹ Pooli na lwarɪ ba na buɔi si ba ki te tin, o ma ta di pamaɔna yigə tu wum di o nɔɔna bam o wɪ: «Nɔɔna bantɔ na nuɔi ba daari naboro kum, abam daa bá wanɪ á lu.»

³² Pooli na tagi kuntu tin, pamaɔna bam ma go ŋuni silu ba na me ba lə boro balaja kam tin ba di-ka ba yagi.

³³ Tɪga na wɔra ka puɔri tin, Pooli ma loori ba maama si ba zaɔi ba di wɔdiu. O ma ta di ba o wɪ: «Zim mu jigi da fugə yana liə zanzan na jigi abam yi á warɪ wɔdiu si á di.

34 A nan loori abam sɪ á zaŋɪ á di wɔdiu. Á na wɔ kɪ kɔntɔ, á bá wəri. Á taá ye nɪ abam wɔlɔwɔlɔ bá lagɪ á yuuyua tɪtɪ dɪ á ga.»

35 Pooli na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, o ma kwe dɪpɛ o zɪgɪ ba maama yigə nɪ o kɪ Wɛ le, yɪ o daari o fɔ-dɪ o wɔra o di.

36 Kɔ ma pa ba maama pu-dɪa yɪ ba dɪ di wɔdiu.

37 Dɪbam maama ni dɛɛn yɪ nɔɔna biə-yale dɪ fusɪrɛ bardɔ mɔ (276) naboro kɔm wɔnɪ.

38 Ba maama na di ba zaŋɪ tɪn, ba ma lɪ mɪna ywəlu tɪm naboro kɔm wɔnɪ ba dɪ na bam wɔnɪ, sɪ kɔ daa yɪ ta dɪnə.

39 Tɪga laan na pɔɔrɪ tɪn, nɔɔna bam maa yəri buburu kɔlɔ ni nɪ ba na wɔra tɪn. Ba ma nii ba na gugoro na na ve ba tigi da tɪn. Ba maa bɔŋɪ sɪ ba nii ba na wɔ wanɪ ba pa naboro kɔm tɔgɪ dáanɪ kɔ bɛ.

40 Ba ma go ŋɔnɪ sɪlɔ na lægɪ naboro kɔm zɪgɪm luguru tɪm tɪn ba yagɪ na bam wɔnɪ. Ba ma daari ba bwəli ŋɔnɪ sɪlɔ na vɔgɪ naboro kɔm naywi sɪm tɪn, sɪ ba taa paɪ kɔ ve nɪ ba na lagɪ te tɪn. Ba laan ma kwe naboro gɔrɔ ba læ naboro kɔm yigə nɪ sɪ viu kɔm taa magɪ-kɔ, sɪ naboro kɔm wanɪ kɔ bɛ.

41 Naboro kɔm ma vu kɔ yɪ na-kɔla jəgə kɔ cəŋɪ da. Kɔ yigə kam maa mɔɔrɪ kasɔla wɔnɪ, yɪ ka daa warɪ ka lɪ. Kɔ daari na bam maa tiini ba pɔgɪla, yɪ ba magɪ naboro kɔm kwaga kam ba pa ka wɔra ka cɔga.

42 Pamaŋna bam dɛɛn ma kɪ ni daanɪ sɪ ba ja pɪuna bam ba gɔ, sɪ ba wɔlɔwɔlɔ yɪ zaŋɪ o dɪn na bam o vrɪ o tɪtɪ ba jɪa nɪ.

⁴³ Ba yigə tu wum maa lagɪ sɪ o vɾi Pooli ŋwɪa o yagɪ. O ma cɪ-ba sɪ ba yɪ kɪ kulɔ ba na buŋɪ tɪn. O ma daari o pa ni, sɪ nɔɔna balɔ na wú wanɪ ba dɪn ba nuŋɪ tɪn da yigə ba faŋɪ ba cu na bam wɔnɪ sɪ ba dɪn ba be,

⁴⁴ sɪ balɔ na daari tɪn kwe naboro kum da-dɪdwaaru tɪm naa kɔ wəənu tɪlɔ na bwəri tɪn ba ma dɪn ba be. Kuntu mu dɪbam maama kɪ dí ma jɔŋɪ dí tɪtɪ.

28

Kulɔ na kɪ Malɪtɪ nɪ tɪn

¹ Dɪbam na lugi yɪ dí be bube dɪm kuntu tɪn, mu dí lwarɪ nɪ bube dɪm kuntu yɪrɪ mu Malɪtɪ.

² Nɔɔna balɔ na zɔvɾɪ dáani tɪn maa ja dɪbam ŋwanɔ zanzan. Dɔa maa sɪŋɪ ka wɔra ka nɪa, ka pa waarɔ wɔra. Ba ma dwe mini ba pa dɪbam maama sɪ dí weeri.

³ Pooli ma puuri de o wɔra o kɪ mini dɪm wɔnɪ. Mini dɪm wulim ma pa bɪsankwɪa nuŋɪ de sɪm wɔnɪ ka karɪ Pooli jɪŋa ka lægi da.

⁴ Tɪv kum tiinə bam na ne bɪsankwɪa kam na lægi Pooli jɪŋa kam nɪ tɪn, ba maa te daani ba wɪ: «Kəm dɪntɔ bɾɪ nɪ nɔɔnɔ wɔntɔ yɪ nɔn-gurɔ mu. Dɪ o na lugi nɪnɔv kum wɔnɪ tɪn dɪ, kɔ ta wɔ maŋɪ sɪ o taa ŋwɪ. We wɔ se sɪ o wəri.»

⁵ Pooli ma mi bɪsankwɪa kam o dɪ mini dɪm wɔnɪ, yɪ kulɔkulɔ wɔ kɪ-o.

⁶ Nɔɔna bam maa buŋɪ nɪ, o yɪra ga wú fɔlɪ mu naa oó da o tɔ tɪga nɪ mu o tɪ. Ba na cəgi kuntu taan tɪn, ba ma wɔ ne nɪ kulɔkulɔ kɪ-o. Ba ma læni ba wɔbuŋa yɪ ba daari ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ yɪ we dɪdon mu!»

⁷ Jəgə kam kuntu seeni nɔɔnɔ wɔdon̄ kara batwari da. Nɔɔnɔ wɔm yiri mu Pubilu. Wuntu mu yi tuɔ kum kuntu didɛɛrɔ. O ma jon̄i dɔbam lanyiran̄i o sɔŋɔ ni. Dɔ ma ki da yatɔ da.

⁸ O ko maa tigi o ba jigɔ yazurə. Paa dɔ wuzuru mu jig-o. Pooli ma zu o digə kam si o na-o. O ma dan̄i o jia o ban̄a ni o loori We o pa-o, yi o yawɔɔ kum je.

⁹ O na ki kuntu tin, tuɔ kum tiinə balu maama na ba jigɔ yazurə tin maa tui o te, yi ba na yazurə.

¹⁰ Ba ma zuli dɔbam, yi ba kwe pɛera zanzan ba ja ba ba pa dɔbam. Man̄a kalɔ dɔ daa na lagu dɔ zu naboro si dɔ kɛ tin, ba ma pa dɔbam kulɔ maama na man̄i dɔ dɔ vɛŋə kam tin si dɔ ja dɔ viiri.

Ba na kɛ ba maa ve Rom te tin

¹¹ Dɔ dɛɛn ki can̄i sitɔ mu tuɔ kum kuntu ni, yi dɔ laan na naboro kɔdon̄ kulɔ ba na ma bə ni Wa-yiywa tin. Ku dɛɛn nun̄i Alesandri mu ku ba ku zigi bube dɔm kuntu ni ni taan, yi vu-dɔ kum man̄a kɛ. Dɔ dɛɛn ma zu ku wɔ si dɔ kɛ.

¹² Dɔ ma tɔgi nun̄i kum wɔ dɔ vu dɔ yi Sirakusi. Dɔ ma pəni da da yatɔ.

¹³ Dɔ ma zan̄i dāan̄i dɔ tɔgi nun̄i kum wɔ dɔ vu dɔ yi Rigiū. Tɔga na pɔɔri tin, viu ma daa zan̄i dɔ kwaga ni ku sɔŋi ku maga. Dɔ ma ki da yale, yi dɔ vu dɔ yi Pusoli dɔ zigi da.

¹⁴ Dɔ ma nun̄i naboro kum wɔni dɔ vu dɔ man̄i dɔ Zezi karabiə badonnə. Ba ma loori dɔbam si dɔ ki da yarpe ba tee ni. Dɔ ma ki da yarpe dāan̄i, yi dɔ laan vu dɔ yi Rom.

¹⁵ Zezi karabiə balu na wu Rom nu tun ma ni dɔbam ŋwa. Ba ma zanɔ Rom nu si ba nunɔ ba jeeri dɔbam cwəŋə nu. Ba dɛɛn tu ba yi Apiusi yaga kam na wu mɛ tun, yi badaara dɔ dɛɛn ba jəgə kalu ba na bə nu Vərə Di Sɪtɔ tun, si ba jeeri dɔbam. Pooli na nɛ-ba kuntu tun, o ma ki Wɛ le yi ku pa-o baari.

¹⁶ Dɪ na ve dɪ yi Rom kuntu tun, ba ma pa Pooli cwəŋə si o taa zɔuri o na lagɪ mɛ tun, yi ba pa pamanɔv tɔgɪ o yɪr-o.

Pooli na brɪ Wɛ cɪga kam Rom ni te tun

¹⁷ Da yato na kɛ tun, Pooli ma bəŋi tɔv kum Zwifə bam yigə tiinə si ba jeeri daani. Ba na tu tun, Pooli ma ta dɔ ba o wɪ: «A ko-biə-ba, a wu ki kulɔkulɔ a cɔgɪ dɔbam nɔɔna bam wu, naa a cɔgɪ cullu tɪlv dɔbam nabaara na tinɔ ba pa dɔbam tun. Dɔ ku dɔ, ba jaani amv Zeruzalem nu mv ba ki Rom tiinə juŋa nu si ba pɪ-nɪ.

¹⁸ Ba dɛɛn ma bwe-nɪ taani si ba nii a na ki kulɔ tun. Ba ma wu nɛ a na ki kulɔ a cɔgɪ si ku pa ba gu-nɪ tun. Kuntu ŋwaani ba ya maa lagɪ si ba yagɪ-nɪ.

¹⁹ Zwifə bam ma wu sɛ kuntu. Mv ku kuri ku dɛɛn yi fɪfɪvɔn si a ta si Rom pa-farv wum titɪ dɪ a taani dɪm. Ku nan dai ni amv ga jigɪ taani mv dɪ a titɪ dwi tiinə bam.

²⁰ Kuntu ŋwaani mv a bəŋi abam si á ba, si dɪ ŋɔɔnɪ daani dɪ nii. Ba na vɔgɪ amv dɔ capɔnnɔv tum tun, ku yi a na sɛ wɔlv wum Yisɪrayɛlv tiinə bam na jigɪ o tɪna tun ŋwaani mv.»

²¹ Pooli na tagɪ kuntu tun, ba ma ta dɪd-o ba wɪ: «Dɔbam nan wu jonɔ tɔno Zude tiinə bam tee nu ba na pɔpɔnɪ ba ta nmv taani tun. Dɔbam ta wu

ne dí ko-bu wɔɔ na nuŋi da o ba o ta nmu taanu o bri dɔbam, naa o ta wo-balɔro o pa nmu.

²² Dɔbam nan wú ta lagi sɪ dí lwarɪ nmu na jigi kulɔ n wɔɔɔŋa ni tɪn. Beŋwaanɪ dí maŋɪ dí ye ni, nmu na tɔgi cwə-dɔŋa kalɔ tɪn, nɔɔna yɛni ba ŋɔɔna ba yáalɪ-ka je maama.»

²³ Ba laan ma lagi de ba pa Pooli sɪ ba jeeri daanu. De dɪm na yi tɪn, nɔɔna zanzan ma ba jɛgə kalɔ Pooli na zɔɔɔɔ da tɪn. Ba na tu tɪn, o ma tiini o ŋɔɔni taan o bri-ba, kɔ zɪgi zɪzɪŋa ni kɔ vu kɔ yi dɪdaan-ni. O ma ta We paari dɪm na yi te tɪn o bri-ba. O ma ma We cɪga kalɔ na pɔpɔni Moyisi cullu tɔno kɔm dɪ faŋa faŋa We nijonɔnə bam twaanɔ tɪm wɔni tɪn o bri-ba, yi o kwaanɪ sɪ o pa ba se cɪga kalɔ o na te Zezi ŋwaanɪ tɪn.

²⁴ O na bri-ba kuntu tɪn, badaara ma se o taanu dɪm. Badaara dɪ ma wɔ se.

²⁵ Ba ma zaŋɪ sɪ ba viiri, yi ba magɪ kantɔgɔ daanu dɪ Pooli na tagɪ kulɔ tɪn. Ba ta na wɔ viiri tɪn, mu Pooli tagɪ taanu dɪdɔŋ o wəli da o wɪ:

«We Joro kɔm deen tɔgi We nijonnu Ezayi kwərə mu kɔ ta cɪga dɪ abam nabaara bam kɔ wɪ:

²⁶ Ve a nɔɔna bam te sɪ n ta dɪ ba ni:

Abam wú fɔgi á cəgi We taanu dɪm dɪ á zwa,
yi á bá ni dɪ kuri.

Abam wú fɔgi á nii dɪ á yiə,

yi á bá na.

²⁷ Beŋwaanɪ nɔɔna bam kuntu wɔɔɔŋa tɪgi mu.

Ba zwa dɪ ma kwarɪmɪ,
yi ba daari ba pu ba yiə,
sɪ ba yiə yi zaŋɪ ya na,
sɪ ba zwa yi zaŋɪ ya ni,

sɪ ba wɔbɔŋa yɪ zaŋɪ ya lwarɪ Wɛ taanɪ dɪm kuri. Kɔ na daɪ kɔntɔ, ba ya wó pipiri ba sɛ amɔ Wɛ yɪ a pa-ba yazurə.»

²⁸ Pooli laan ma ta o wəli da o wɪ: «Á nan taá ye nɪ Wɛ pɛ dwi-ge tiinə mɔ lwarɪ Dɪ na wó jonji-ba Dɪ yagɪ te tɪn. Bantɔ nan wó sɛ Dɪ kwərə kam.»

[²⁹ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, Zwifə bam ma nunɪ o tee nɪ. Ba na maa viiri tɪn, ba ma tiini ba magɪ kantɔgɔ daanɪ.]

³⁰ Pooli dɛɛn kɪ bɪna yale mɔ jəgə kam kɔntɔ nɪ, yɪ o zɔɔri mɛ o na ŋwɪ sɪ o taa tigi da tɪn. O maa yəni o jeeri nɔɔna balɔ maama na tui o te sɪ ba na-o tɪn.

³¹ O maa yəni o brɪ Wɛ paarɪ dɪm cɪga kam, yɪ o tɔɔɪ dɪ Yuutu Zezi Krisi kwərə. O dɛɛn ŋɔɔnɪ dɪ baarɪ mɔ, yɪ nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ cɪgɪ o yigə.

CXXX

Wε Tɔno dɪ kasum

Kasem (Kassem): Wε Tɔno dɪ kasum New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9